

“Framing” Darfur

Opprørsgruppers mobilisering av internasjonal støtte

Linn H. Dagfinrud

Masteroppgave i sosiologi ved Institutt for sosiologi og
samfunnsgeografi

UNIVERSITETET I OSLO

Vår 2007

SAMMENDRAG

Darfur har gjennom media de siste årene blitt stående som nåtidens verste humanitære katastrofe. Opprørsgruppene i Darfur, Justice and Equality Movement (JEM) og Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A), har relativt liten forhandlingsmakt i forhold til myndighetene i Sudan, og vil stille sterkere i konflikten dersom de har det internasjonale samfunnet i ryggen. Hvordan kan opprørsgruppene strategisk presentere situasjonen for å mobilisere internasjonal sympati? Den sosialkonstruktivistiske virkelighetsoppfatningen hevder at det finnes flere versjoner av sannhet. Som en følge av dette vil det også være mulig å presentere virkeligheten på en bestemt måte for å oppnå et ønsket resultat. Opprørsgruppene står relativt fritt til å tolke krisen i Darfur og til å presentere situasjonen på en fordelaktig måte. Denne typen aktiv og strategisk fremstilling av virkeligheten kalles "framing". Med utgangspunkt i teori om "framing" vil jeg analysere SLM/As og JEMs narrativer om Darfur.

Strategisk atferd og "framing" er basert på aktørorientert teori, hvor individet sees på som fritt og handlinger som et resultat av rasjonelle vurderinger og valg. Svært aktørorientert teori har imidlertid svakheter. Opererer frie og strategiske aktører, slik det her kan synes, uavhengig av samfunnsmessige strukturer? Analysen av opprørsgruppenes "framing" av Darfur viser at "framing"-aktivitet også i stor grad er strukturelt bundet. SLM/A og JEM knytter sin forståelse og sine narrativer om Darfur til en rekke av FNs kjerneverdier og internasjonalt etablerte diskurser. På den ene siden er opprørsgruppene aktivt deltagende i presentasjonen av situasjonen for å mobilisere internasjonal sympati. Samtidig er de strukturelt bundet av de diskurser som det internasjonale samfunnet opererer med på området. Opprørsgruppenes "framing" av Darfur er aktiv og målrettet, men de kan ikke opptre strategisk uavhengig av etablerte diskurser.

Opgaven er på denne måten også en kritikk av aktørorientert "framing"-teori. Som en løsning innlemmes diskursteori her som det strukturelle elementet som mangler i "framing". Syntesen av "framing"- og diskursteori gir en bedre forklaringsmodell

for strategisk fremstilling av virkeligheten, enn ”framing” teori gjør alene. Sammen ivaretar de og viser eksplisitt samspillet mellom struktur og aktør, og forklarer hvordan opprørsgruppens strategiske fremstilling av Darfurkonflikten også er strukturelt determinert av internasjonalt etablerte diskurser. Å innlemme diskursteori i ”framing”-teori setter også fokus på språket, noe som er nødvendig rent metodisk sett for empiriske analyser av ”framing”.

FORORD

Etter at frustrasjonen og følelsen av å aldri komme i mål har lagt seg, sitter jeg igjen med tanken om at dette faktisk har vært et godt år. Jeg har endelig fått muligheten til å sette årene med teori og metode ut i praksis og jeg har klart å gjennomføre mitt største prosjekt til nå. Både temaområdet og metode har vært nytt for meg, noe som har vært utfordrende fordi det krever mye å sette seg inn i et nytt sosiologisk felt og en ny tankegang. Det som har holdt motivasjonen og nysgjerrigheten oppe, og som jeg er mest fornøyd med, er at jeg har hatt muligheten til kombinere mange av mine interesseområder; Afrika, humanitære katastrofer, internasjonale relasjoner, sosialkonstruktivisme, vitenskapsteori og grunnlagsproblematikk, i en og samme oppgave.

Først og fremst vil jeg takke Kristian Berg Harpviken for interesse og veiledning. Oppgaven ville ikke blitt den samme uten Kristians kunnskap om internasjonale relasjoner og sosiale bevegelser. Videre vil jeg takke Hanne Svarstad for biveiledning innen diskursteori og analyse, Randi Wærdahl for gode seminarer, moren min for korrekturlesning, Kristin for lange dager på Blindern og venner og familie for nysgjerrige spørsmål og oppmuntring. Til slutt vil jeg takke Tina og Lars Erik for å ha holdt ut med meg hjemme.

Linn Hansen Dagfinrud

INNHold

SAMMENDRAG	3
FORORD	5
INNHold	7
1. INNLEDNING	11
PROBLEMSTILLING	12
DARFUR; HISTORISK OG POLITISK UTVIKLING	15
VEIEN VIDERE.....	21
2. TEORETISK OG ANALYTISK RAMMEVERK	23
VITENSKAPSTEORETISK GRUNNLAG	24
DEN SOSIALKONSTRUKTIVISTISKE VIRKELIGHET	25
ORGANISERING AV OPPLEVELSER I FORTOLKNINGSRAMMER.....	26
KOLLEKTIVE HANDLINGSRAMMER.....	29
”FRAMING”-PROSESSER	31
”FRAMING” SOM FORKLARINGSMODELLO.....	34
DET DISKURSIVE UNIVERS.....	36
”FRAMING” OG DISKURS.....	39
KONKLUSJON	42
3. METODE OG DATAMATERIALE	44
HVORFOR BRUKE DOKUMENTER?	44
DATAMATERIALET.....	45
TILNÆRMING TIL DATAENE	48
NARRATIV ANALYSE OG IDENTIFISERING AV DISKURSER.....	50
MED DARFUR SOM CASE	52

ETISKE PROBLEMSTILLINGER	54
AVSLUTNING	55
4. "FRAMING" DARFUR: SLM/AS OG JEMS NARRATIV.....	57
IDENTITETS-"FRAMING"	58
DIAGNOSTISK "FRAMING"	66
PROGNOSTISK "FRAMING"	71
RELIGIØS "FRAMING"	75
IDENTIFISERING AV DISKURSER.....	76
"FRAMING"-STRATEGIER	80
AVSLUTNING	81
5. "FRAMING" DARFUR: FNS NARRATIV.....	83
DIAGNOSTISK "FRAMING"	84
IDENTITETS-"FRAMING"	90
PROGNOSTISK "FRAMING"	97
IDENTIFISERING AV DISKURSER.....	100
AVSLUTNING	102
6. STRATEGISKE AKTØRER OG DE STRUKTURELLE BEGRENSENINGER	103
ET KOMPARATIVT PERSPEKTIV	104
STRATEGISKE AKTØRER	107
DE STRUKTURELLE BEGRENSENINGER.....	110
DISKURSER SOM STRUKTURELL BEGRENSENING OG RESSURS	113
AVSLUTNING	115
7. KONKLUSJON	117
OPPRØRSGRUPPENES "FRAMING" AV DARFUR.....	117
STRATEGISK "FRAMING" OG DISKURSIV BEGRENSENING.....	119

AVSLUTNING	120
KILDELISTE.....	123

1. INNLEDNING

Darfur har gjennom nyhetsbildet de siste årene blitt stående som nåtidens verste humanitære krise. Hundretusenvis av mennesker er utsatt for tortur, overgrep, plyndring og drap. FN har estimert at mer enn 1,8 millioner mennesker er internt fordrevet og at over 200 000 har flyktet til nabolandet Tsjad. Konflikten fikk først internasjonalt fokus i 2003 da de to opprørsgruppene Justice and Equality Movement (JEM) og Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A) angrep en av myndighetene i Sudans flybaser. Dette var starten på det organiserte opprøret i Darfur og på den offisielle konflikten mellom opprørere på den ene siden og Sudans regjering, som angivelig støtter den fryktede Janjaweedmilitsen, på den andre siden.

Hvordan stiller opprørsgruppene i forhold til myndighetene i en slik konflikt? Ens styrke i en konflikt avhenger av maktforholdet partene imellom. Makten kan være basert på materielle ressurser og ideologisk støtte. Det relative maktforholdet vil avgjøre hvorvidt en part har behov for å søke ytterligere støtte til sin side. Det vil også variere hvorvidt en part aktivt går inn for å tilegne seg dette eller forholder seg passiv til en eventuell tredjepart.

Det underliggende premisset i oppgaven er at opprørsgruppene anser det som fordelaktig at det internasjonale samfunnet¹ sympatiserer med dem. Dette vil øke deres forhandlingsmakt i konflikten. Fordi JEM og SLM/A stiller svakere enn myndighetene i Sudan, både økonomisk og militært, vil de ha større behov for internasjonal støtte og sympati. Gruppene vil stille sterkere i sin kamp mot

¹ Betegnelsen ”det internasjonale samfunnet” henspeiler en idé om at nasjonalstater er bundet til hverandre gjennom en form for samfunnskontrakt og dermed forholder seg til hverandre som medlemmer i et samfunnsfelleskap. Dette innebærer å gi opp suverenitet mot å motta de goder som tilfaller en i kraft av å være et samfunnsmedlem. Begrepet ”det internasjonale samfunn” brukes i dag i utbredt grad, men har en problematisk side i og med at det i streng forstand ikke eksisterer en slik ordning. Statlig suverenitet er dominerende, og det finnes ikke en allment anerkjent overnasjonal domstol eller et verdensparlament med legitimitet til å utøve makt. Dessuten finnes det sterke spenninger og dype konfliktlinjer mellom stater. Når man så allikevel kan tillate seg å snakke om et ”verdnessamfunn” eller et ”internasjonalt samfunn” er dette fordi betegnelsen da ikke brukes i streng forstand. De fleste suverene stater har avtaler og forpliktelser seg imellom som begrenser deres suverenitet og samtidig gir dem visse fordeler. Dessuten finnes det internasjonale lovverk og ulike internasjonale rettsapparater. Dette har fellestrekk med de institusjoner som kjennetegner et samfunnsfelleskap, og man kan derfor si at de suverene stater på den måten, mer eller mindre forpliktende, forholder seg til hverandre i et slags samfunn.

myndighetene hvis de har det internasjonale samfunnet i ryggen. Man kan derfor anta at gruppene anser det som strategisk smart å få det internasjonale samfunnet på sin side. Med dette som utgangspunkt er det sannsynlig at gruppene aktivt, men ikke nødvendigvis eksplisitt, vil gå inn for å skaffe seg internasjonal støtte. Et spørsmål er imidlertid hvordan de to opprørsgruppene, som tyr til væpnet konfliktløsning, er ansvarlig for sivil lidelse og neppe kan regnes som representative for befolkningen, vil forsøke å oppnå internasjonal sympati.

PROBLEMSTILLING

Oppgaven har både teoretiske og empiriske ambisjoner. Den empiriske delen av oppgaven tar for seg hvordan man strategisk kan fremstille virkeligheten for å oppnå støtte og sympati. Mer spesifikt vil jeg se på hvordan opprørsgruppene Justice and Equality Movement og Sudan Liberation Movement/Army strategisk fremstiller konflikten i Darfur som et forsøk på å mobilisere internasjonal sympati. Med utgangspunkt i "framing"-teori analyseres opprørsgruppenes aktive og strategiske presentasjon av situasjonen.

Tesen i oppgaven er at opprørsgruppene for det første ønsker å påvirke og være med på å forme forståelsesrammen for situasjonen i Darfur, og for det andre at de må bruke allerede foreliggende rammer på området for å oppnå støtte. Opprørsgruppene vil på den ene siden være med i konstruksjonen av forståelsesrammen, samtidig som de er strukturelt bundet av etablerte diskurser for strategisk å kunne oppnå sympati.

På denne måten er oppgaven også en kritikk av aktørorientert "framing"-teori. Som en løsning innlemmes diskursteori² som det strukturelle og språklige elementet som mangler i "framing". En syntese av de to teoriene har minst to fordeler. For det første vil det å introdusere innsikter fra diskursteori til "framing", på det vitenskapsteoretiske plan, gi et bedre rammeverk for å forstå og forklare strategisk

² Diskursteori brukes i denne oppgaven om teorier om diskurs generelt og må ikke forveksles med for eksempel Jørgensen og Phillips (1999) sitt begrep "diskursteori" som henviser til Laclau og Mouffes teori og metode.

fremstilling av virkeligheten. Sammen vil de to teoriene ivareta og vise eksplisitt samspillet mellom struktur/aktør og voluntarisme/determinisme. For det andre vil diskursteori sette fokus på språket, noe som også mangler i "framing". Å åpne opp for diskursteoretiske elementer vil derfor også gjøre "framing"-teori til et bedre analytisk verktøy for empiriske studier av "framing". Syntesen av diskursteori og "framing"-teori kan være et mål i seg selv, men har hovedsakelig som hensikt å være det teoretiske grunnlaget for det empiriske caset i oppgaven.

Med utgangspunkt i dette vil jeg se på:

- JEMs og SLM/As "framing" av Darfur. Her vil jeg analysere hvordan JEM og SLM/A presenterer situasjonen i Darfur, hvilke diskurser narrativene knyttes opp mot og hvilke presentasjonsstrategier som brukes for å påvirke forståelsesrammen for situasjonen.
- FNs "framing" av Darfur. På samme måte vil jeg se på hvordan FN presenterer situasjonen i Darfur og hvilke diskurser de knytter sin narrativ opp mot. Dette gir grunnlag for å kunne sammenligne FNs "framing" med JEMs og SLM/As "framing". Dessuten vil det også bidra til å vise hvordan FN typisk presenterer interessekonflikter og hva som mer generelt er FNs ramme for fortolkning av slike og lignende situasjoner.
- JEMs og SLM/As strategier og de strukturelle begrensningene. Her vil jeg se på hvordan narrativene til opprørsgruppene og FN samsvarer. Med utgangspunkt i dette vil jeg vise hvordan SLM/A og JEM, gjennom sin strategiske presentasjon av situasjonen i Darfur, gjør bruk av eksisterende FN-rammer. Poenget er hvordan SLM/A og JEM, nettopp for å kunne opptre strategisk i kampen om internasjonal sympati, er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av kriser og konfliktløsning.

Jeg vil i denne oppgaven se FN som representant for ”det internasjonale samfunnet”. FN er ”the world’s most prominent multilateral political forum” (Donnelly 1998:51) og en av de mest sentrale internasjonale aktørene i denne konflikten. Dokumenter fra FN ligger dessuten lett tilgjengelig på nett. En årsak til at jeg ikke bruker African Union, som formelt er ansvarlig for meklingen og fredsstyrkene i Darfur, er at dokumentene derifra er vanskelig tilgjengelig. Enda viktigere er det at FN har en større internasjonal rolle enn AU, de har vært en viktig internasjonal aktør over en lengre historisk periode og er også mer forutsigbar og varig.

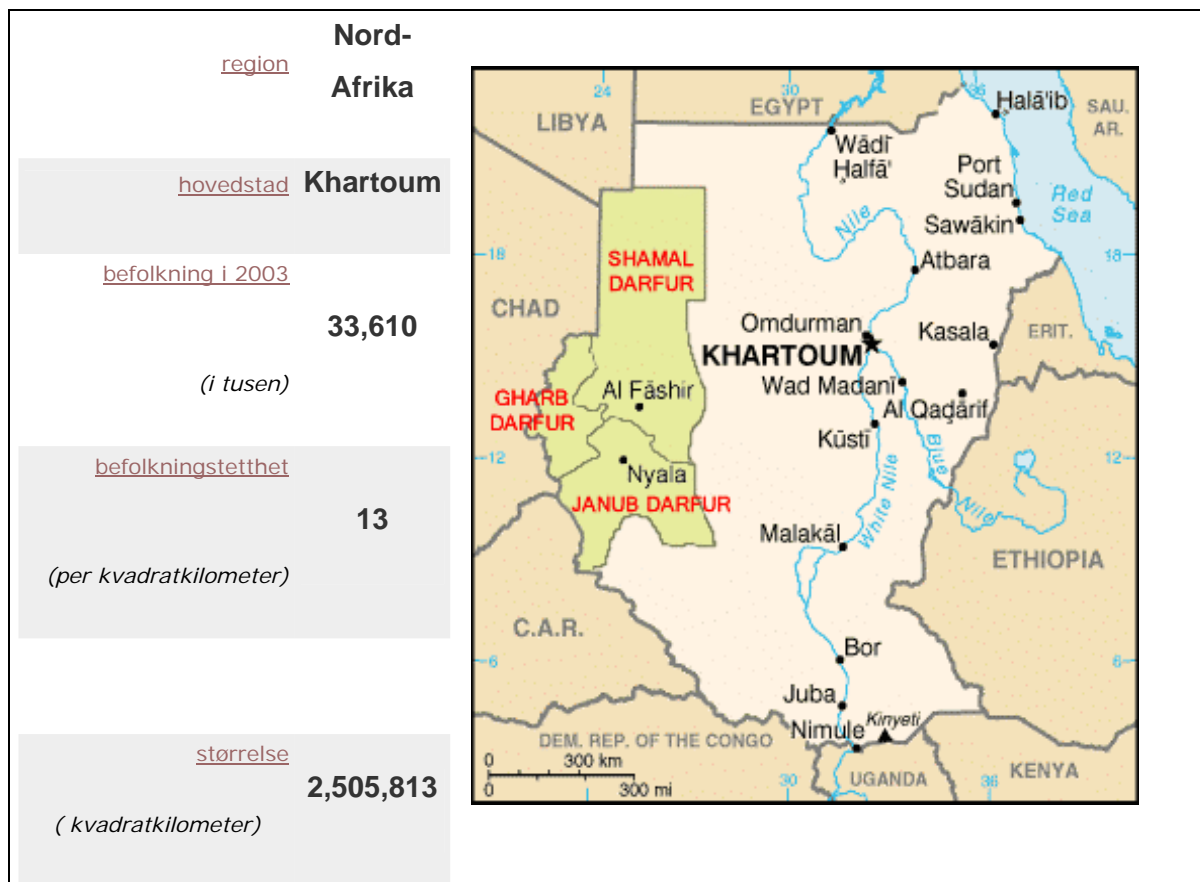
Fokuset i oppgaven er på diskurser og konstruktivistiske strategier, i stedet for mer eksplisitte og realpolitiske strategier. Bakgrunnen for dette er både teoretisk og personlig. Utelatelsen av realpolitiske strategier gjør at bilde jeg gir av opprørsgruppene strategier ikke er komplett, men ideen bak oppgaven er heller ikke å redegjøre for gruppenes strategier som sådan. Årsaken til det sosialkonstruktivistiske utgangspunktet er personlig vitenskapsteoretisk forankring og ønske om å sette fokus på strategisk presentasjon av virkeligheten. Samtidig har grad av tilgjengelighet på datamateriale og begrensning av oppgavens omfang spilt inn. En fullstendig konfliktanalyse av Darfur-situasjonen ville forutsatt et tilfang av datamateriale som jeg vanskelig kunne oppnå, på grunn av tidsmessige, økonomiske og sikkerhetsmessige begrensninger.

Teoretisk sett er sosial konstruksjon og ”framing” del av et nyere forklaringsparadigme innenfor teori om sosiale bevegelser. En interessant side ved dette er at man kan teste og utvikle teori på bakgrunn av nye empiriske undersøkelser. En link mellom ramme og diskurs som denne oppgaven presenterer, er et bidrag til teoriutvikling på dette området. På den empiriske siden er Darfurkonflikten også relativt utforsket i og med at konflikten er såpass ”ny”. En av forskningens oppgaver er å bidra til økt forståelse av fenomener. Å bruke Darfur som empirisk case vil bidra til økt forståelse av konflikten, SLM/A og JEM og strategisk atferd. Samtidig vil det gi stemme til Darfurs befolkning. Undersøkelsen vil også kunne være et bidrag i en større politisk debatt om væpnede grupper i fredsprosesser.

DARFUR; HISTORISK OG POLITISK UTVIKLING

Darfur har gjennom nyhetsbildet de siste årene blitt stående som nåtidens verste humanitære krise. Media har sammenlignet Darfur med Rwanda og betegnet situasjonen som folkemord. Utallige er drept og antallet internt fordrevne enormt, dessuten står man i dag på randen av en ny tørkekatastrofe. Det har pågått konflikter i området i lengre tid, men Darfur fikk først fokus i det internasjonale mediebildet i 2003. Darfur er et sammensatt område og det er blitt pekt på ulike problemfaktorer som klima, demografi, etnisitet, kultur, økonomi, samfunnsorganisering, økologisk tilpasning og historisk kumulative årsaker. Kombinasjonen av ulike etniske grupper (i grove trekk skiller man mellom afrikanere og arabere), ulik form for økonomisk organisering (bønder og nomader), ulike muslimske trosretninger og ulike rettigheter til knappe land- og vannressurser spiller inn i konflikten. I tillegg er området vanskelig tilgjengelig og svært fattig. Manglende investering i infrastruktur, helse og utdanning, samt ulik fordeling av makt, oljepenger og nødhjelp har gjort forholdene i Darfur problematiske.

Etter å ha vært underlagt det britiske imperium, ble Sudan selvstendig i 1956. Den politiske utviklingen etter frigjøringen har vært preget av konflikt og ustabilitet som følge av blant annet borgerkrig, statskupp og ulike diktaturer. Den nåværende regjeringen kom til makten i 1989, da General Omar al-Bashir kuppet presidentvervet med partiet National Islamic Front (NIF) og dets leder Hassan al-Turabi i ryggen. Sudan er i dag en føderal republikk, og Darfur, som er på størrelse med Frankrike, ligger vest i landet. Området er delt inn i tre stater; Nord-, Sør- og Vest-Darfur, og den regionale hovedstaden heter el Fasher. I dag bor det om lag 3,2 millioner mennesker i regionen (de Waal 2005).

Figur 1 Sudan; fakta³ og kart⁴

Dagens regjering har kjørt en repressiv politisk linje og slått hardt ned på de som har protestert. De har satt i gang store islamske sosialiseringprogrammer (The Comprehensive Da'wa') og har huset islamske ekstremister som Osama bin Laden. Sudan ble etter 1989 en militant islamsk stat (de Waal 2004). Som et taktisk grep har regjeringen alliert seg med lokale stammemilitser for å nedkjempe opprørsgrupper både i Sør-Sudan og i Darfur. De arabiske stammemilitserne som i dag herjer i Darfur blomstret opp under en krig mellom furstammen og arabere på slutten av 80-tallet. De tilhører den nordlige nomadestammen Abbala Rizeigat, og kalles Janjaweed. Gruppen ledes av Sjeik Musa Hilal, som også er leder av organisasjonen Arabisk

³ FNs landprofil for Sudan: <http://cyberschoolbus.un.org/infonation/index.asp?id=736> (nedlastet 27.12.2006).

⁴ Wikipedia Sudan: http://en.wikipedia.org/wiki/Sudan#Darfur_conflict (nedlastet 04.10.2006).

Samling/Arabisk Allianse, og har tilknytning til Gaddafi i Libya. Arabisk Samling står for arabisk overlegenhet og kjemper for status som det opprinnelige folket i Darfur.

Det hevdes at Janjaweed er utstyrt med kommunikasjonsutstyr, våpen og militære rådgivere fra styresmaktene, men regjeringen benekter at de har noe med Janjaweed å gjøre. Hilal hevder på sin side å være styresmaktens agent. Ordre som skal ha blitt gitt Hilal er blant annet: "You are informed that directives have been issued... to change the demography of Darfur and empty it of African tribes" (Flint og de Waal 2005:106). Kritikerne hevder at myndighetene bevisst har holdt seg passive og oversett forbrytelser begått av Janjaweed mot "antatte medlemmer og tilhengere av opprørerne". Khartoums bruk av stammemilitsen i kampen mot opprørerne har vært et rent strategisk trekk. Militsen er kjent i området, har våpentrening, og har kunnet skjule myndighetenes engasjement i Darfur under påstanden om årelang stammekonflikt.

Opprørsgruppene i Darfur

Opprørsgruppene i Darfur hevder at de er selvforsvarsgrupper. De understreker at militsenes herjing etter hvert gjorde situasjonen for befolkningen i Darfur uholdbar, og at opptakten til motstanden først og fremst lå i ønsket om å forsvare seg mot angrep på familie og gård. Innbyggerne følte at de måtte ta opp kampen. De første organiserte opprørsgruppene dannet seg i Furområdene allerede på midten av 80-tallet. Gruppene startet pengeinnsamling og militær opplæring. En viktig skikkelse i dette arbeidet var Abdel Wahid, som senere ble en av lederne i SLM/A. Wahid sto fast på at de ulike stammene i Darfur måtte samles hvis de skulle vinne mot regjeringen. En allianse mellom fur- og zaghawastammer kom i stand i 2001, og noen måneder senere ble også masalitene en del av alliansen. Organiseringen av væpnet motstand i Darfur hadde begynt. Gruppen erklærer seg ikke som en bevegelse med en gang, og hadde ingen politisk agenda klar da den militære aktiviteten begynte.

SLM/A ble først kjent under navnet Darfur Liberation Front (DLF)⁵ etter et angrep på et av regjeringens distriktshovedkvarter i februar 2003. Sudan Liberation Movement (SLM) er den politiske vingen av bevegelsen, mens Sudan Liberation Army (SLA) er den militæroperative avdelingen. Gruppens krav var hovedsakelig at Janjaweedes herjing blant de afrikanske stammene i Darfur måtte stoppes. SLA utførte en rekke vellykkede operasjoner mot myndighetene. Myndighetene på sin side bestemte seg for å sette ytterligere krefter inn for å slå ned på opprøret og situasjonen forverret seg. Lederen for opprørsgruppen Sudan People Liberation Movement (SPLM) i sør, John Garang, tilbød seg å hjelpe SLM/A. Forholdet mellom SLM og SPLM har vært debattert innad og utad i gruppen. SPLM har bistått både når det gjelder utformingen av SLMs politiske manifest og med militær, politisk og organisatorisk rådgivning. SLM hevder allikevel at de ikke har noen tilknytning til SPLM utover et visst ideologisk fellesskap.

SLM/A har slitt med interne problemer. Samarbeidet mellom fur, masaliter og zaghawa kan synes som et forhold etablert av praktiske hensyn mer enn av felles overbevisning. Mange av splittelsene går langs etniske linjer. Problemene dreier seg også om lederskap og ulike målsettinger. De fleste av toppene er unge og uerfarne, og gruppen mangler en felles tilslutning til et politisk system og en felles agenda. Etter et møte i 2002 valgte man lederskap for gruppen og delte lederrollene mellom de ulike stammene, men den interne striden vedvarte.

Den andre store opprørsgruppen i Darfur, Justice and Equality Movement (JEM), hadde et annet utgangspunkt for sin organisering. I 1993 startet syv medlemmer av partiet National Islamic Front, deriblant Dr Khalil Ibrahim, en hemmelig celle i el Fasher hvor det ble diskutert reformering av NIF. Medlemmene var stort sett universitetsstudenter som innså at reform innad var umulig, og isteden valgte å starte sin egen politiske bevegelse. Møtene resulterte i produksjonen av et dokument med

⁵ Navnet ble endret senere i 2003 i forbindelse med et ideologisk skifte fra fokus på Darfur og Darfur som separat stat, til fokus på alle marginaliserte grupper i Sudan og et Sudan basert på demokrati og likhet.

navnet "The Black Book: Imbalance of Power and Wealth in Sudan", som ble delt ut på gaten i Khartoum i mai 2000. Dokumentet beskrev hvordan styresmaktene i Sudan, helt siden frigjøringen, hadde vært dominert av tre stammer som representerte 5 prosent av landet, og hvordan andre regioner i Sudan grovt hadde blitt misligholdt og undertrykt som et resultat av dette. Gruppen som produserte dette dokumentet kalte seg "The Seekers of Truth and Justice". Dette var opptakten til den andre store opprørgruppen i Darfur, Justice and Equality Movement. JEM annonserte sin eksistens i mars 2003, ledet av Ibrahim. Gruppen har i stor grad zaghawa tilknytning.

JEM har en sterkere islamsk ideologi enn SLM/A. Flere av medlemmene har tidligere vært aktive i partiet NIF, som ledes av islamisten og lederen av det Muslimske Brorskaps avdeling i Sudan, Hassan al-Turabi. Gruppen har likevel, i motsetning til SLM/A som ønsker å separere stat og religion, ingen tydelig posisjon på religionens rolle i Sudan. JEM har videre et klart politisk program for føderal struktur i Sudan, en klar organisatorisk struktur og politisk erfaring, noe som mangler i SLM/A. Begge gruppene har som mål å kjempe for fred i Darfur og hele Sudan. Felles for gruppene er kampen for demokrati, utvikling og respekt for menneskerettighetene. De ønsker å få slutt på urettferdighet, undertrykkelse, konflikt og lidelse.

JEM og SLM/A har helt siden begynnelsen hatt tett politisk og militært samarbeid. Forholdet har ikke vært problemfritt, og det har oppstått uoverensstemmelser under forhandlingene med myndighetene. Møtene har vært uorganiserte og trukket ut i tid. De har vært preget av inkompetanse og negativ innstilling fra alle hold. Regjeringen var i utgangspunktet negativ til å starte forhandlinger med opprørgruppene fordi det ville tvinge dem til å anerkjenne gruppene. SLM/A med sin uklare politiske agenda, splittelse innad og manglende erfaring har gjort forhandlingene spesielt vanskelige. Observatører peker på at å forhandle med SLM/A er som å forhandle med to eller tre forskjellige grupper.

Konfliktforløpet

I 1993 opprettet Intergovernmental Authority of Development (IGAD) en fredskomiteé for Sudan, og forhandlinger mellom ulike parter har pågått siden. Avtaler

har blitt laget, brutt og gjenopprettet, og det har vært mange forhandlingsrunder. Sudans regjering og SPLM i sør avsluttet de siste forhandlingene i desember 2004, og undertegnet en fredsavtale i Nairobi 9. januar 2005. "The Comprehensive Peace Agreement" (CPA), også kjent som Naivasha-avtalen, innebar blant annet at Sør-Sudan fikk en betydelig grad av politisk autonomi. For eksempel skal ikke islamsk lovgivning gjelde i Sør-Sudan.

Etter SLM/As og JEMs selvlansering våren 2003, fulgte en rekke angrep på regjeringens styrker og eiendom i regi av gruppene. Det først forsøket på å forhandle med SLM/A kom i gang allerede i september 2003. En kortvarig våpenhvile mellom regjeringen og opprørsgruppene kom i stand i april 2004. Siden har det blitt flere forhandlingsrunder og på vårparten i 2005 undertegnet partene "Declaration of Principles", som gav et lovende utgangspunkt for videre samarbeid. Underveis har konfliktnivået vært varierende. Den 5. mai 2006 skrev deler av SLM/A under på en fredsavtale med myndighetene, og lederen for denne fraksjonen, Minnawi, har senere blitt utnevnt til presidentens spesialassistent. Den resterende fraksjonen av SLM/A, Wahid-fraksjonen, samt JEM, ville ikke godta avtalen slik den forelå, og urolighetene i området fortsatte utover sommeren og høsten 2006.

AU står fortsatt hovedansvarlige for forhandlingene og fredsstyrkene i Darfur. FN har vedtatt en resolusjon om å overta ansvaret for den fredsbevarende styrken, men ved inngangen til 2007 har myndighetene i Sudan enda ikke vært villige til å godkjenne dette. Som et alternativ kan det bli aktuelt for FN å heller forsterke en allerede utplassert AU-styrke. De to opprørsgruppene SLA-Wahid og JEM, som begge nektet å undertegne fredsavtalen, har nå slått seg sammen i National Redemption Front (NRF).

Darfurkrisen har blitt omtalt som folkemord på lik linje med Rwanda. FN vedtok 18. september 2004 resolusjon 1564 og satte en granskningskommisjon (ICID) til å undersøke menneskerettighetsbrudd og eventuelt folkemord i Darfur. President Bashir utnevnte på sin side en egen kommisjon. Bashirs kommisjon fremla en rapport som hvitvasket de Sudanske myndighetene. I rapporten gikk det fram at ugjerninger

hadde forekommet på begge sider, og at det var behov for ytterligere etterforskning, slik at man kunne straffe de ansvarlige. Ingen navn var nevnt, ingen ble trukket inn for rettslig høring.

USA fastslo i 2004 at hendelsene i Darfur måtte betegnes som folkemord. Daværende utenriksminister Colin Powell uttalte at ”genocide has been committed in Darfur and that the government of Sudan and the Jingaweit bear responsibility – and genocide may still be occurring” (Flint og de Waal 2005: 131). Rettslig sett defineres det som “folkemord” hvis det foreligger intensjon om å fjerne hele eller deler av en nasjonal, etnisk eller religiøs gruppe eller en rase (Flint og de Waal 2005). ICIDs rapport var ferdigstilt allerede i januar 2005. Den bekreftet overgrepene, men kunne ikke bevise at myndighetene som helhet hadde hatt intensjon om folkemord. Rapporten fastslo likevel at det var individer, også i tilknytning til regjeringen og styresmaktene, som muligens hadde hatt intensjoner om folkemord, og at voldshandlingene som var begått i Darfur ikke nødvendigvis var mindre alvorlige enn folkemord.

VEIEN VIDERE

Kapittel 2 presenterer det teoretiske og analytiske rammeverket i oppgaven. Her argumenterer jeg for at en syntese av ”framing”-teori og diskursteori utgjør et bedre teoretisk rammeverk for å forklare strategisk ”framing”, både på det empirisk-analytiske og det vitenskapsteoretiske plan. Foruten å ha stor teoretisk interesse, har denne syntesen også som hensikt å danne det teoretiske grunnlaget for den empiriske delen av oppgaven. Kapittel 3 beskriver metode og datamateriale og drøfter problemstillinger knyttet til dette. I kapittel 4 tar jeg for meg SLM/As og JEMs ”framing” av Darfur. Kapitlet analyserer opprørsgruppens presentasjon av situasjonen og deres strategiske fremstilling. Her vil jeg fokusere på første del av den empiriske tesen, og jeg vil vise hvordan JEM og SLM/A er strategisk aktive i konstruksjonen av rammen for situasjonsfortolkning. I kapittel 5 tar jeg for meg FN’s ”framing” av Darfur og deres presentasjon av situasjonen. Det er to årsaker til dette. For det første vil jeg kunne sammenligne opprørsgruppens narrativ med FN’s. For det andre vil jeg kunne abstrahere en mer generell ramme som FN har for fortolkning

av slike typer situasjoner. Dette gir grunnlag for den andre delen av den empiriske tesen som jeg tar for meg i kapittel 6. Mens kapittel 4 og 5 hovedsakelig er empiriske, er kapittel 6 mer komparativt og analytisk. Her vil jeg vise hvordan SLM/A og JEM, nettopp for å kunne opptre strategisk i kampen om internasjonal sympati, er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av kriser og konfliktløsning. Kapittel 7 er oppsummerende og konkluderende. Her trekkes de teoretiske og empiriske poengene fram og settes i forhold til hverandre. Til slutt sier jeg noe om oppgavens sosiologiske og samfunnsmessige relevans, og hvilke temaer det kunne være interessant å studere videre.

2. TEORETISK OG ANALYTISK RAMMEVERK

Hvordan forklarer man strategisk atferd? Står aktører fritt i sine handlinger eller er de strukturelt bundet og determinert? Det teoretiske og analytiske rammeverket i denne oppgaven inkluderer både "framing"-teori og diskursteori. Hvorfor bruke begge deler? Med utgangspunkt i "framing"-teori analyseres opprørsgruppene i Darfurs strategiske fremstilling av konflikten. "Framing"-teori viser hvordan aktører aktivt kan være deltagende i konstruksjon av fortolkningsrammer. Som en kritikk av "framing"-teoriens aktørorienterte fokus, innlemmes her diskursteori som det strukturelle elementet og det språklige fokuset som mangler i "framing". Kapitlet har som hensikt å argumentere for at en syntese av "framing"-teori og diskursteori utgjør et bedre analytisk og teoretisk rammeverk for å forklare strategisk fremstilling av virkeligheten, enn det "framing"-teori gjør alene.

Målet med å forene teori om diskurs og "framing" er todelt, det har både et vitenskapsteoretisk poeng og et empirisk-analytisk poeng. For det første vil jeg vise at en kombinasjon av "framing"-teori og diskursteori gir en bedre forståelse av strategisk fremstilling av virkeligheten, rent vitenskapsteoretisk sett, fordi teoriene sammen griper samspeillet mellom aktør/struktur og voluntarisme/determinisme. For det andre vil jeg peke på at det å introdusere et fokus på diskurs, gjør "framing"-teori til et bedre analytisk verktøy for empiriske analyser av "framing". Syntesen av "framing"-teori og diskursteori kan stå som en målsetting i seg selv, men har hovedsakelig som hensikt å være det teoretiske rammeverket for det empiriske caset i oppgaven.

Først vil jeg ta for meg "framing"-teori og "framing"-prosesser, og knytte dette opp til et aktør-strukturperspektiv. På samme måte vil jeg så se på diskursteori. Til slutt vil jeg forene de to teoriene i en modell og argumentere for hvorfor de bør kombineres. Aller først er det hensiktsmessig å redegjøre for det vitenskapsteoretiske grunnlaget og sosialkonstruktivismen fordi dette er bakteppet for å forstå både teori

om diskurs og ”framing”, samt kritikken av ”framing” og den teoretiske konklusjonen.

VITENSKAPSTEORETISK GRUNNLAG

Utgangspunktet for den sosialkonstruktivistiske tilnærmingen i oppgaven og det vitenskapsteoretiske grunnlaget for å forene diskursteori og ”framing”-teori ligger i to grunnleggende skiller i vitenskapen; skillet mellom subjektivismen-objektivismen og skillet mellom aktør-struktur (Gunderiussen 1996). Det første skillet er det vitenskapsfilosofiske skillet mellom subjektivismen og objektivismen. Objektivismen hevder at man kan produsere objektiv kunnskap om en virkelighet som eksisterer utenfor subjekter, mens subjektivismen mener at verden utenfor individet ikke eksisterer uavhengig av individets oppfatning av den. Den ontologiske striden har resultert i vitenskapsteoretiske tradisjoner basert enten på realisme (fra objektivismen) eller konstruktivismen (fra subjektivismen).

Å forklare hvordan opprørsgrupper som JEM og SLM/A mobiliserer sympati og støtte, kan gjøres både fra en realistisk og en konstruktivistisk angrepsvinkel. Det finnes realpolitiske forhold som kan spille inn på gruppens mobilisering av støtte. Dette dreier seg for eksempel om økonomiske eller materielle ressurser, forbindelser og nettverk, og organisatoriske eller politiske muligheter og struktur. Denne oppgaven har et sosialkonstruktivistisk perspektiv og gir en annen tilnærming til feltet. Den sosialkonstruktivistiske tradisjonen fokuserer på hvordan kunnskap om virkeligheten konstrueres og hvordan individer oppfatter og tolker virkeligheten. Jeg ønsker å se på hvordan gruppene oppfatter, tolker og er aktive i kampen om definisjonen av virkeligheten. Dette er det vitenskapsteoretiske utgangspunktet for å velge sosialkonstruktivismen som teoretisk tilnærming til det empiriske feltet.

Det andre vitenskapsteoretiske skillet går mellom forholdet aktør (individ) og struktur (samfunn). Uenigheten dreier seg om kausalitetens retning. Skaper samfunnet individene eller individene samfunnet? Problemstillingen har også en handlingsteoretisk dimensjon hvor man skiller mellom voluntarisme og

determinisme. I samfunnsvitenskapen har man ofte hatt fokus på å forklare sosiale fenomener enten med strategisk, kalkulerende individer som i stor grad opererer uavhengig av ytre omstendigheter, eller med determinerte individer hvis handlinger er strukturelt bundet av samfunnsmessige institusjoner og sosialisering. Forholdet mellom aktør/struktur på den ene siden og voluntarisme/determinisme på den andre siden har vært grunnleggende i sosiologiens historie, også innenfor sosialkonstruktivismen. En god forklaringsmodell for sosiale fenomener er helt avhengig av å kunne vise samspillet mellom disse parene. Å innlemme deler av diskursteori som det strukturelle elementet som mangler i aktørorientert ”framing”, er et bidrag til å styrke ”framing”-teori som forklaringsmodell for strategisk fremstilling av virkeligheten.

DEN SOSIALKONSTRUKTIVISTISKE VIRKELIGHET

Både teori om diskurs og ”framing” bygger på en sosialkonstruktivistisk forståelse av virkeligheten. Dette vitenskapsteoretiske synet har utgangspunkt i subjektivismen og i den oppfatning at menneskets forståelse av verden ikke er et speilbilde av en objektiv virkelighet, men er sosialt konstruert. Man tenker seg at en objektiv virkelighet som eksisterer uavhengig av individer enten ikke er tilgjengelig, eller ikke finnes. Sosialkonstruktivismen peker på hvordan vår forståelse av verden skapes gjennom språket, og hvordan ”virkeligheten får sin mening gjennom de begreper, kategorier og tolkninger som mennesket konstruerer” (Korsnes, Andersen og Brante 1997: 289).

Sosialkonstruktivismen kan karakteriseres ut ifra fire grunnpremisser (Burr 1995). For det første har denne retningen en kritisk innstilling til ”tattforgittheter”, for det andre ser den på kunnskap om verden som historisk og kulturelt forankret, for det tredje hevder den at mennesker skaper forståelse av verden gjennom sosial interaksjon og sosiale prosesser, og for det fjerde legger den vekt på hvordan den konstruerte sannhet får direkte konsekvens for våre handlinger. En slik forståelse av virkeligheten kan fort lede til at verden oppfattes som udefinerbar og kaotisk. Hvis vår forståelse og oppfatning av verden er konstruert finnes det egentlig noe som er

sant og virkelig? Det ekstreme ytterpunktet i en slik forståelse er at alt eller ingenting kan være "virkelig". Gitt et slikt utgangspunkt blir det kun et spørsmål om hvordan man oppfatter og definerer noe som virkelig som avgjør hvorvidt noe *er* virkelig eller ikke. Virkeligheten blir i så måte redusert til noe relativt.

På den andre siden trenger man ikke å oppfatte virkeligheten som så ubestemmelig. Selv om vår forståelse er konstruert, er den sosiale virkeligheten i stor grad også regelstyrt og regulert. Vi oppfatter visse ting som virkelige og vi må forholde oss til at de er virkelige for å kunne fungere i hverdagen (Berger og Luckman 1966). Vi kategoriserer, ordner og lager mønstre. Virkeligheten blir ofte tatt for gitt og vi forholder oss til den på en rutinemessig måte. Det ville simpelthen være umulig å sette spørsmålsteget ved hva som er den egentlige virkeligheten hele tiden. Selv om tolkninger av virkelighet og betydninger er foranderlige, er de i den gitte verden ganske fastlåst og man har begrenset mulighet til å gjøre om på dem (Jørgensen og Phillips 1999). Endringer i betydning skjer sakte. Det er kun i prinsippet at forståelse og kunnskap om verden kan oppfattes som relativ. Det finnes noe som er mer virkelig enn noe annet. I konkrete situasjoner må "virkeligheten" sees på som relativt fastsatt.

ORGANISERING AV OPPLEVELSER I FORTOLKNINGSRAMMER

Hvordan fortolkes serier av hendelser? Hvordan skaper vi mening i kaos av inntrykk og opplevelser? En måte å forstå organisering av inntrykk på er gjennom konseptene fortolkningsrammer og skjema (Goffman 1986). Rammer og skjema kan brukes til å beskrive hvordan individer, i prosessen med å konstruere mening, organiserer opplevelser.

(...) each primary framework allows its user to locate, perceive, identify, and label a seemingly infinite number of concrete occurrences defined in its terms. He is likely to be unaware of such organized features as the framework has and unable to describe the framework with any completeness if asked, yet these handicaps are no bar to his easily and fully applying it (Goffman 1986:21).

Rammer forstås ikke som konkrete, eksplisitte størrelser. De kan ikke lett gjøres kjent, men er mer en type kognitiv prosess. Vi tolker hendelser inn i rammer eller skjema som gjør opplevelsen meningsfull for oss.

Snow og Benford (1988) har satt fokus på fortolkning av virkelighet og kollektiv handling innen sosiale bevegelser. De legger vekt på hvordan mening produseres i interaksjon og at forståelsesrammer kan sees på som dynamiske. Rammer for kollektiv handling skapes gjennom å fremforhandle felles forståelse. Individuer og grupper oppfattes som aktive i fortolkning og ikke som strukturelt determinerte.

Social movements are not viewed merely as carriers of extant ideas and meanings that grow automatically out of structural arrangements, unanticipated events, or existing ideologies. Rather, movement actors are viewed as signifying agents actively engaged in the production and maintenance of meaning (Snow og Benford 2000:3).

Fortolkning av virkeligheten har en aktiv side, og rammer kan struktureres. Hendelser fortolkes ikke bare automatisk inn i ferdige rammer, men individene er selv også viktige agenter i meningsproduksjon.

Fokus på aktøren er det sentrale hos Snow og Benford. Den aktive deltagelsen i situasjonsfortolkning kalles ”framing” (Snow og Benford 1988:198). Dette er et nøkkelbegrep i denne oppgaven.⁶ ”Framing” er den aktive meningsproduksjonen og fortolkningen, det er den strategiske konstruksjonen av fortolkningsrammer og fremstillingen av virkelighet. Aktive agenter i sosiale bevegelser har mulighet til å fortolke situasjoner i ønsket retning. “They [sosiale bevegelser] frame, or assign meaning to and interpret, relevant events and conditions in ways that are intended to mobilize potential adherents and constituents, to garner bystander support, and to demobilize antagonists” (Snow og Benford 1988:198). Sosiale bevegelser er med på å skape rammer for fortolkning av situasjoner og kan også påvirke rammer strategisk.

⁶ Jeg bruker ramme/fortolkningsramme/forståelsesramme som erstatning for ”frame”. Når det gjelder verbet ”framing” vil jeg bruke det engelske uttrykket i mangel av en tilfredsstillende norsk erstatning.

De kan fortolke hendelser slik at de passer inn i deres verdensbilde og presentere ”virkeligheten” på en bestemt måte for å mobilisere støtte for sin sak.

Snow og Benford ser allikevel ikke på aktører som helt uavhengig av strukturelle føringer. Den sosiale bevegelsen vil være innlemmet i en større protestsyklus.

Protestsykluser er:

(...) sequences of escalating collective action that are of greater frequency and intensity than normal, that spread throughout various sectors and regions of society, and that will involve both new techniques of protest and new forms of organization that, in combination with traditional organizational infrastructures, determine the spread and dynamics of the cycle (Snow og Benford 1992:141).

Det tidspunktet som en bevegelse blir til i syklusen, vil spille inn på bevegelsens fortolkningsmuligheter og handlingsrom. Bevegelser som oppstår relativt tidlig i en protestsyklus vil stå friere og være mindre preget av strukturelle begrensninger, mens bevegelser som oppstår senere i syklusen vil nødvendigvis være mer bundet av de strukturelle forhold som tidligere bevegelser har lagt grunnlag for. Dette har også sammenheng med det Snow og Benford (1992) kaller masterrammer. De skiller mellom bevegelsesspesifikke rammer og masterrammer. Masterrammer har de samme funksjoner som bevegelsesspesifikke rammer men på en større skala. ”Masterframes are to movement-specific collective action frames as paradigms are to finely tuned theories. Masterframes are generic; specific collective action frames are derivative” (Snow og Benford 1992: 138). Masterrammer er strukturerende i det henseende at de ligger utenfor den bevegelsesspesifikke fortolkningsrammen. I en protestsyklus vil en slik masterramme, som man fortolker gjennom, legge føringer på de bevegelser som oppstår senere i syklusen.

I ”framing”-teori er det allikevel den sosiale bevegelsens aktører som er det sentrale. Det er aktørenes mulighet til strategisk å fortolke og presentere virkeligheten som settes i fokus. I ”framing”-teori identifiseres en rekke prosesser som kjennetegner ”framing”. Disse blir gjort rede for i senere avsnitt.

Snow og Benford mener at "framing" og fortolkning, i tillegg til objektive, strukturelle faktorer som tilgang og utnyttelse av ressurser, leder- og organisasjonskunnskap, politiske muligheter og kalkulering av nytte og kostnader, er avgjørende for om en gruppe lykkes i å mobilisere tilhengere. De mener at det tidligere er blitt lagt alt for mye vekt på de objektive, strukturelle faktorene, men at produksjon av mening og rammer for fortolkning av situasjonen er minst like viktig for å mobilisere til kollektiv handling.

KOLLEKTIVE HANDLINGSRAMMER

Sosiale bevegelser dannes ofte i et spenningsrom der man har felles fortolkning av et problem. Dette kalles bevegelsens ramme for kollektiv handling. En ramme for kollektiv handling er en handlingsorientert oppfatning som inspirerer og legitimerer en bevegelses aktivitet (Snow og Benford 1992).

Collective action frames, like picture frames, focus attention by punctuating or specifying what in our sensual field is relevant and what is irrelevant, what is "in frame" and what is "out of frame,"[sic] in relation to the object of orientation. But frames also function, perhaps even more importantly, as articulation mechanisms in the sense of tying together the various punctuated elements of the scene so that one set of meanings rather than another is conveyed, or, in the language of narrativity, one story rather than another is told (Snow 2004: 384).

Bevegelser oppstår der hvor flere ønsker endring eller å hindre endring. Grupper som samles i sosiale bevegelser og til kollektiv handling, har en agenda eller et mål, det er deres raison d'être. Felles for disse menneskene er at de har samme oppfatning av en sak. De har en kollektiv ramme for fortolkning av en gitt situasjon.

En ramme for kollektiv handling består som oftest av tre grunnkomponenter; diagnose, prognose og motivasjon (Snow og Benford 2000). En sosial bevegelse vil typisk presentere sin fortolkning av situasjonen ved å knytte den til disse elementene. Diagnostisk "framing" er problemdefinisjonen. Her identifiseres problem, skyld og årsak. Typisk for diagnoserammen er fokus på urettferdighet og det å plassere seg selv som offer. Diagnostisk "framing" kan for eksempel også fokuserer på skillet

mellom det gode og det onde, eller skillet mellom gruppens tilhengere og motstandere.

Videre må den sosiale bevegelsen komme med forslag til en løsning på problemet og spesifisere hva som må gjøres. Dette kalles prognostisk "framing". Et forslag til en løsning, samt strategier for å nå løsningen, må legges frem. Man vil typisk sette spørsmål ved motstanderens sak og fremstille sin løsning og sine mål som logisk riktig. Diagnose og prognose samsvarer som regel. Til slutt vil gruppen oppfordre til handling; motivasjons-"framing". Mens "framing" av diagnose og prognose er mer idealistiske, er dette den pragmatiske delen. Motivasjons-"framing" går ut på å peke på hvordan man aktivt kan gjøre noe med situasjonen. Gruppen må begrunne hvorfor handling kreves, hvorfor de trenger flere tilhengere eller hvorfor man for eksempel må ty til våpen for å oppnå målet. I den empiriske analysen av opprørsgruppene i Darfur og FN sine narrativer er "framing" av motivasjon innlemmet som en del av prognostisk "framing" av praktiske grunner. Disse to overlapper i stor grad i narrativene og passer best å presentere under ett.

Gamson (1992, 1995) har en annen inndeling av komponentene i kollektiv handlingsramme. Disse overlapper i stor grad med Snow og Benfords typologi. Gamson mener at kollektive handlingsrammer typisk består av "framing" av urettferdighet, "framing" av identitet og "framing" av aktøransvar. "Framing" av urettferdighet spiller på moral og følelser. Situasjonen fremstilles som uriktig og urettferdig. "Framing" av aktøransvar går ut på å fremstille de mulighetene som finnes og hva som kan gjøres med situasjonen. Identitets-"framing" er fremstillingen av 'oss', og dette blir ofte satt i kontrast til opposisjonen eller motstanderen, 'dem'.

"Framing" av urettferdighet og identitet er en del av diagnostisk "framing" hos Snow og Benford, mens "framing" av aktørens ansvar passer med "framing" av prognose og motivasjon. Typologiene overlapper i stor grad hverandre og hvilke man velger å bruke spiller i utgangspunktet ikke så stor rolle. Den empiriske analysen i denne oppgaven er basert på Snow og Benfords konsept om diagnostisk- og prognostisk "framing". Årsaken til at jeg introduserer Gamsons typologi er at begrepene er mer

spesifikke og utdypende på utvalgte områder, og derfor kan gripe deler av opprørsgruppens fremstilling på en bedre måte. I denne analysen gjelder dette identitets-"framing". Identitets-"framing" er en underkategori i diagnostisk "framing" hos Snow og Benford, men jeg har valgt å skille dette ut og bruke det som et eget punkt i analysen fordi det står så sentralt i gruppenes fremstilling.

"FRAMING"-PROSESSER

Snow, Rochford Jr, Worden og Benford (1986) peker på at sosiale bevegelser strategisk kan tilpasse og justere sin fortolkningsramme i mobiliseringen av støtte og i rekruttering av tilhengere. De identifiserer fire slike justeringsprosesser.⁷ Prosessene går hovedsakelig ut på å skape sympati og de er derfor også aktuelle i analysen av JEMs og SLM/As mobilisering av internasjonal støtte. Prosessene må sees på som et ledd i den strategiske fremstillingen av virkeligheten for å rekruttere tilhengere. Målgruppen til sosiale bevegelser er alle potensielle medlemmer eller sympatisører. Dette er mottakerne for gruppens henvendelse utad. Når det gjelder caset i denne oppgaven er målet for SLM/A og JEM å oppnå internasjonal sympati og målgruppen deres er det internasjonale samfunnet med FN i spissen.

Justering av rammer er en strategi for å knytte bånd mellom gruppens og mottakerens orienteringer, verdier og mål. Slike prosesser skaper tilknytning mellom den sosiale bevegelsens fortolkningsramme og de individer de henvender seg mot. Snow m.fl. (1986) deler inn i fire ulike, men overlappende og supplerende prosesser:

- *Rammelenking*. Strategien går ut på å bygge bro mellom to ideologisk like, men strukturelt forskjellige rammer.
- *Rammeomforming*. Strategien brukes i de tilfeller hvor de ideene og verdiene en gruppe har ikke passer med mottakernes. Verken rammelenking eller

⁷ "Frame alignment processes" (Snow m. fl. 1986).

rammeomforming er relevante strategier for denne analysen og utdypes derfor heller ikke mer.

- *Rammeutdypning*. Strategien går ut på å utdype fortolkningsrammen rundt et tema eller en hendelse. Man kan for eksempel fokusere på visse generelle verdier som av allmennheten blir sett på som viktig å bevare og beskytte, eller konstruere en historie som støtter opp under gruppens verdier og som skaper sympati. På denne måten kan folk mer generelt relatere seg til gruppens ståsted og støtte deres program. Dette passer med opprørsgruppens fokus på internasjonale verdier i deres ”framing” av Darfur.
- *Rammeutvidelse*. I situasjoner hvor en gruppes agenda ikke er direkte overførbar til de potensielle tilhengers livsverden, må gruppen justere sin ramme slik at den tilpasses mottakergruppens ramme og fanger deres interesse. Mottakergrupper vil nødvendigvis ikke alltid kunne relatere seg til en gruppes sak, og gruppen må derfor forsøke å vinkle saken sin slik at den får en mer generell betydning. Denne strategien passer også med SLM/As og JEMs ”framing” av Darfur for å mobilisere internasjonal sympati.

Disse strategiene brukes for å justere den sosiale bevegelsens ramme slik at den tilpasses mottakergruppens ramme, og det blir enklere å mobilisere sympati. Videre identifiser Snow og Benford (1988) fire forhold som har innflytelse på sjansen for at strategiene lykkes.⁸ Disse faktorene spiller inn på hvor effektive strategiene er for å nå fram til målgruppen. Suksessen til den presenterte fortolkningsrammen avhenger blant annet av:

- *Gruppens ”framing” av grunnkomponentene i rammen*. Dette vil si ”framing” av diagnosen, prognosen og motivasjonen i rammen for kollektiv handling. Helheten og konsistensen av ”framingen” av disse grunnkomponentene er med

⁸”Frame resonance” (Snow og Benford 1988).

på å avgjøre gruppens suksess hos potensielle tilhengere. Fremstilling og presentasjon av saken, logisk konsistens osv. vil spille inn.

- *Sakens relevans i den større sammenheng.* Sakens sentralitet, omfang og relasjon i forhold til andre tema i en større sammenheng spiller inn på suksessen hos mottakeren. Hvor sentral er gruppens sak i forhold til andre tema? Hvor mange områder kan den knyttes til? Hvor stor grad av interrelasjon har den med andre elementer? Gruppens suksess med å mobilisere tilhengere vil avhenge av hvordan deres sak står i forhold til andre saker og verdier relativt sett.
- *Sakens relevans til mottakerens livsverden.* Det vil også være avgjørende hvorvidt gruppens sak treffer det enkelte individs interesse. For at en sak skal treffe individets interesse peker Snow og Benford på tre viktige trekk ved en sosial bevegelses "framing". For det første må gruppens "framing" passe med det som virkelig skjer i verden. For det andre må den sosiale bevegelsen presentere løsninger som harmonerer med mottakergruppens oppfatninger. Er gruppens sak for eksempel for abstrakt for mottakergruppens hverdagsliv, eller langt fra noe man kan relatere seg til, blir det vanskeligere å oppnå støtte. For det tredje er det avgjørende om bevegelsens ramme passer med den kultur, de historier og de myter mottakerne er sosialisert inn i. Jo mer relevans saken har til mottakerens livsverden, jo større sjanse for å oppnå støtte hos de individer gruppen henvender seg til.
- *Plassering i protestsyklusen.* Hvorvidt gruppen lykkes i å mobilisere støtte, kan også avhenge av på hvilket tidspunkt bevegelsen oppstår og blir en del av en overordnet protestsyklus. De bevegelsene som oppstår og er aktive i en tidlig fase, blir ofte de som legger grunnpremissene og skaper masterrammene for en gitt sak, og dessuten tilrettelegger for videre utvikling av bevegelser. Bevegelser som oppstår senere i en syklus vil nødvendigvis være mer påvirket av tidligere bevegelsesaktivitet, noe som både kan være en fordel og en ulempe.

"FRAMING" SOM FORKLARINGSMODELL

"Framing"-teori har hovedsakelig fokus på hvordan aktører aktivt og strategisk presenterer virkeligheten. Gjennom ulike "framing"-prosesser justeres og tilpasses rammen for fortolkning. Et problem oppstår imidlertid når aktører og strategisk atferd får karakter av å være for voluntaristisk. Snow og Benfords "framing"-teori har fått kritikk for å være for aktørorientert og mangle strukturelle og ideologiske elementer, noe som er nødvendig for å forklare sosiale fenomener (Zald 1996, Steinberg 1998, Sandberg 2003, 2006). Frie, rasjonelle aktører kan strategisk fremstille virkeligheten, men kan ikke operere uavhengig av strukturelle og kulturelle begrensninger.

Det nærmeste man kommer et strukturelt element i "framing" er konseptet om masterrammer og protestsykluser, men også her er hovedfokuset rettet mot aktører. Masterrammer og protestsykluser kan sees på som strukturelt determinerende fordi det ligger utenfor den enkelte bevegelse og derfor begrenser aktørenes handlingsrom. På den andre siden fungerer ikke dette tilfredsstillende som det determinerende ved "framing"-prosesser (Sandberg 2006). For det første har masterrammer oppstått fra tidligere aktørers "framing"-aktivitet, og er selv et resultat av strategiske aktørers handling. For det andre gjelder masterrammers determinerende karakter bare på de senere bevegelsene i protestsyklusen, og det kan virke som om tidligere bevegelser står fritt i "framing" av virkeligheten (Sandberg 2006:212).

En kan si at Snow og Benford (1988) implisitt beveger seg inn på problematikken omkring begrensninger når de beskriver hvilke faktorer som spiller inn på sjansen for at strategiene lykkes. Spesielt gjelder dette nødvendigheten av sakens relevans til mottakerens livsverden. De nevner at "framings" suksess avhenger av om "framingen" harmonerer med mottakerens livsverden og den kultur, de historier og de myter mottakeren er sosialisert inn i. Jo mer relevans saken har til mottakerens verden, jo større sjanse for å oppnå støtte. Allikevel fremstår ikke disse faktorene som *strukturelt bindende* i Snow og Benfords "framing"-prosesser. De avgjør hvorvidt en sosial bevegelses strategi lykkes, men strukturerer ikke selve "framing"-prosessen eller determinerer den.

Snow og Benford (Snow og Benford 2000, Snow 2004) har senere tildels tatt kritikken av "framing", som aktørorientert og med manglende fokus på kulturell forankring, til følge. Snow (2004) vedkjenner at ideologi kan ha strukturell innflytelse i "framing"-prosesser, men peker på at ideologi ikke må tillegges for stor vekt når det gjelder sosiale bevegelsers virkelighetsfortolkning, og at det er andre faktorer som er minst like avgjørende. Snow sier også at "framing" skjer i diskursive felt og at "framing" er forankret i diskursiv kontekst, men tillegger den diskursive konteksten verdi bare som en del av "different aspects and dimensions of the complex of symbolic, ideational, and intersubjective factors associated with movement mobilization and dynamics" (Snow 2004: 405).

At Snow introduserer ideologi som et strukturelt aspekt ved "framing" løser allikevel ikke problemet med det manglende strukturelle elementet i "framing"-teori. Snow sier: "(...) I examine ideational factors and interpretive processes associated with the operation of social movements by drawing on the framing perspective *and related constructs* such as ideology and discursive fields" (Snow 2004:380).⁹ Snow tillegger ikke ideologi og diskurser den samme determinerende karakteren som tradisjonelt sett har blitt gjort. "Framing" kan i seg selv sees på som en ideologiskapende prosess (Sandberg 2006). Snow viser til ideologi og diskurser som et annet konstruert aspekt ved den komplekse "framing"-prosessen, og presenterer ingen konkret forklaringsmodell som viser hvordan "framing"-aktivitet også er strukturelt forankret. Ideologi må dessuten sees på som områds-spesifikk, og kan derfor ikke fungere determinerende på ulike områder, mens språk på sin side er overførbart fra felt til felt (Sandberg 2006:212).

"Framing"-teori har videre blitt kritisert for ikke å ha fokus på språk (Steinberg 1998, Fine 1995, Johnston 1995). "The framing perspective is deficient because it lacks a critical perspective on the stuff of framing itself – discourse" (Steinberg 1998: 862). Snow og Benford fokuserer på prosesser ved aktørers "framing", og mangler en

⁹ Skriften i kursiv er uthevet av forfatteren.

forklaring på hvordan rammer manifesteres og kan analyseres. "Snow and his colleagues have not addressed how frames are expressed and made concrete" (Fine 1995: 134). Et fokus på hvordan rammer manifesteres er helt nødvendig for empiriske analyser av sosiale bevegelsers "framing".

Som en løsning på "framing"-teoriens manglende fokus på strukturelle begrensninger og språk, kan diskursteori innlemmes i "framing"-teori (Steinberg 1998, Sandberg 2003, 2006).

DET DISKURSIVE UNIVERS

Diskursteori har sin opprinnelse i lingvistikk og språkfilosofi. Sosiologiens diskursbegrep knytter seg også til språk og fokuserer på forholdet mellom språk og virkelighet. De sosiologiske teoriene om diskurs er en gren innenfor sosialkonstruktivismen, og tar utgangspunkt i at vi gjennom språket får adgang til virkeligheten. Språket betraktes som et redskap som er med på å konstituere virkeligheten, og ikke bare som et verktøy som beskriver virkeligheten objektivt. Teoriene er basert på at den fysiske verden er virkelig, men at den kun får betydning gjennom språk og diskurs. Det finnes ingen objektiv virkelighet *per se*, bare ulike versjoner og ulike narrativer. Fordi språket vi bruker til å tenke med ikke er nøytralt, peker diskursteoretikerne på at språket strukturerer vår opplevelse av verden og virkeligheten. Forståelse, tanke og språk henger uløselig sammen. Språket er strukturert i mønstre og diskurser, og ved å analysere diskursene viser man hvordan vår forståelse av virkeligheten like mye er et resultat av en måte å snakke om ting på, som et uttrykk for faktiske forhold (Widerberg 2001:138).

En diskurs kan være:

en type metasamtale som inneholder strukturerte overbevisninger, rasjonaliseringer, logikker og kunnskapsformer som *alle* i et samfunn forholder seg til når de fatter beslutninger, argumenterer og prioriterer (...). Diskurser er pågående metasamtaler, noe som åpner for forandring ikke bare av individets selvforståelse, men også av diskurser som sådanne (Widerberg 2001: 138).

Diskurs er en forståelse av at ”sproget er strukturert i forskjellige mønstre, som vores udsagn følger, når vi agerer inden for forskjellige sociale domæner (...). Diskurs er en bestemt måde at tale om og forstå verden (eller et udsnit af verden) på” (Jørgensen og Phillips 1999: 9). Nettopp det at diskurs er en bestemt måte å snakke om og forstå et utsnitt av verden på er mitt utgangspunkt for bruken av diskurs i denne oppgaven. Innenfor ulike tema vil det være bestemte måter å kategorisere og snakke om temaene på; diskursen. Det finnes bestemte ord som ”hører med”, en slags genre, og dominerende måter å forstå et tema på. Disse forståelsene kan vedlikeholdes eller endres gjennom sosial praksis og interaksjon.

Det finnes ulike retninger innen diskursteori når det gjelder forståelsen av forholdet mellom diskurs og den sosiale verden. Et sentralt punkt i teoriene er allikevel ideen om at diskurser i ulik grad er med på å strukturere vår oppfatning av virkeligheten. Et ytterpunkt i denne debatten er tanken om at diskurser determinerer individer og setter begrensninger for individers forståelse og handlingsrom (Laclau og Mouffe 1985, Foucault 1980). Subjektet posisjoneres i diskursiv struktur (Laclau og Mouffe 1985:115). Vi sosialiseres inn i samfunnet og våre handlinger er strukturerte deretter. Diskurser forstås i dette henseende som nedfelt og dominerende i samfunnet. Eksempelvis kan dette være grunnleggende diskurser som demokrati, nasjon, kjønn, seksualitet, normalitet/galskap. Diskurser som er nedfelt i samfunnet oppleves ofte som så naturlig at de fleste ikke tenker på at det kan finnes alternative måter å snakke om og å forstå et gitt felt. Diskurser er ofte institusjonalisert i vår samfunnspraksis og vil være med på å forme hvordan individer snakker om og forstår verden. Diskurser heller på denne måten mot struktur i struktur-aktør dikotomien. De er del av samfunnet, ligger forut for individet og er med på å strukturere og forme individets oppfatning av virkeligheten.

Diskurser kan derfor sies å ha ideologiske trekk. Ideologier er med på å legitimere og opprettholde sosial praksis. Diskursteori belyser hvordan vår forståelse av fenomener ikke er tilfeldig og hvordan definisjoner av virkeligheten kan være i noens favør og i andres ufavør. Dette er vanskelig å få øye på fordi det oppleves som naturlig. Fordi

virkeligheten ikke er gitt, foregår det kamp om å definere den, og hegemoniske og dominerende diskurser på et område vil være resultat av maktkamper. Teori om diskurs innebærer på denne måten også et maktelement. "The exercise of power, in modern society, is increasingly achieved through ideology, and more particularly through the ideological workings of language" (Fairclough 1989:2). Hegemoniske diskurser oppleves som naturlige, som "common sense", men speiler skjulte maktrelasjoner i samfunnet (Fairclough 1989, Foucault 1980). Det er makt i det å kunne definere hvordan verden skal se ut. Makten ligger i det å bestemme hvordan man skal forstå virkeligheten og ulike sosiale fenomener, men også på hvilke måter man ikke skal forstå verden. Å ha makt til å definere virkeligheten er en kraftfull makt, fordi vår forståelse oppfattes som naturlig, og makten derfor er "skjult". Diskursanalyse er et redskap for dekonstruksjon av tilslørt virkelighet og naturaliserte praksiser, og gir derfor en åpning for alternative forståelser (Laclau og Mouffe 1985, Fairclough 1989).

Det er i stor grad enighet om at diskurser strukturerer vår forståelse av verden, men graden av diskursiv determinisme debatteres. Fairclough (1992) peker på at diskurser ikke bare reflekterer samfunnet, men også er med på å konstituere det. Diskurs og samfunn forholder seg til hverandre i et dialektisk samspill.

It is important that the relationship between discourse and social structure should be seen dialectically if we are to avoid the pitfalls of overemphasizing on the one hand the social determination of discourse, and on the other hand the construction of the social in discourse (Fairclough 1992:65).

En slik forståelse gir grunnlag for en sterkere aktør. Her åpner man opp for at individer gjennom sosial praksis også er med på å påvirke og strukturere diskursene. Dette gir igjen rom for sosial og diskursiv endring fordi forholdet mellom diskurs og individ forstås som dialektisk.

Det finnes også grener innen diskurst teori som også legger mer vekt på hvordan folk bruker språket aktivt. Diskurser forstås ikke bare som strukturerende, men som fleksible ressurser. Potter og Wetherells (1988) setter fokus på hvordan diskurser

oppstår gjennom sosial handling og hvordan folk i interaksjon er med på å konstruere oppfatninger av verden. Den fleksible karakteren ved diskursene betegnes som individers fortolkningsrepertoar (Wetherell and Potter 1988:172). Et repertoar inneholder de begreper og talemåter som kan brukes i en gitt situasjon, og som man kan bruke til å konstruere versjoner av virkeligheten med. Denne retningen er mer aktørorientert. Individet sees på som aktiv bruker av de ressurser som finnes i sitt diskursive repertoar. Diskurser sees på som en fleksibel ressurs, men individet vil også her være determinert av det diskursive feltet og det diskursive repertoaret.

Diskursteorier beveger seg i spennet mellom å forstå diskurser som strukturerende og strukturerte. En kan si at vi både er både herre og slave av språket. Vi er kreative forfattere samtidig som vi er bundet i språket (Barthes 1982: 185-193). Diskursteorier tar for seg denne dialektikken, men har hovedsakelig sitt fokus på diskursenes determinerende karakter, og hvordan diskursene spiller inn på individer og er med på å strukturere deres forståelse og begrense deres handlingsrom.

"FRAMING" OG DISKURS

Både "framing"-teori og diskursteori handler om hvordan man oppfatter og beskriver virkeligheten, og begrepene har likhetstrekk. Den sosialkonstruktivistiske forståelsen av diskurs ligner definisjonen av ramme i og med at diskurser blir sett på som det organiserende prinsipp av tankemønster og forståelse. En ramme og en diskurs overlapper i stor grad hverandre, og det noen kaller diskurs kaller andre ramme. Det viktige i denne oppgaven er å skille begrepet "framing" fra ramme og diskurs. "Framing" forstås her som den aktive eller strategiske fremstillingen av virkeligheten, mens diskurs brukes om det strukturerende og determinerende elementet ved språk (Sandberg 2003). Det finnes elementer av voluntarisme og determinisme i begge teoriene, og skillene er ikke så dype som det tidligere kan ha blitt fremstilt.

Utgangspunktet er at forståelsesrammer og språk er uløselig knyttet til hverandre, de er to sider av samme sak. Rammer for fortolkning gir ikke mening uten språk, tegn og diskurser, og vi kan ikke fortolke uten språk. I tråd med Goffman kan man se på

diskurser som språklig manifestering av fortolkningsrammer. "Linguistics provides us with the cues and markers through which such footing become manifest" (Goffman 1981:157). Språket gir oss på denne måten stikkord og hint om hvordan virkeligheten fortolkes, noe som kommer til uttrykk gjennom narrativer. Gjennom analyse av språk og diskurser blir rammene synlige, men diskursene strukturerer på sin side også forståelsen og forståelsesrammene.

Rammer forbindes ofte med mental struktur og diskurser mer med det språklige. Språket er det konkrete uttrykket for fortolkningsrammen og det er gjennom diskursene man derfor kan gripe rammen¹⁰. "There is an inextricable link between discourse and frames: it is through intensive discursive analysis that the mental structures of social movement participants are best reconstructed –from the bottom up, from the text to the frame" (Johnston 1995:219). "Framing" forstås på sin side som den strategiske fremstillingen av virkeligheten og den strategiske bruken av språk. Aktøren står allikevel ikke utenfor nedfelte strukturelle begrensninger som diskurser og masterrammer. "Framing"-prosessen er også strukturelt bundet av språklige strømninger og hegemoniske diskurser.

Å innføre innsikter fra diskursteori i "framing"-teori setter fokus på språket. Dette har minst to fordeler. For det første har det en empirisk-analytisk praktisk side. Diskurser er manifestasjoner av rammer, det konkrete uttrykket, og fremstilles gjennom narrativer. "Framing" gjøres via språk. Snow og Benford fokuserer på prosesser ved aktørers "framing" og mangler fokus på hvordan rammer manifesteres og kan analyseres. Diskursteori vil sette det nødvendige fokuset på språket og manifestasjonen av rammene. Det er analyser av narrativer som er inngangsporten til fortolkningsrammer. "I argue that the process of exemplifying a frame occurs through the stories that members share" (Fine 1995: 134). Et fokus på diskursene som narrative består av er derfor helt essensielt i en empirisk analyse. Gjennom de narrative som individer presenterer kan vi ved hjelp av å identifisere diskurser de

¹⁰ Psykologien bak rammer/diskurser og de kognitive prosessene er utover dette utenfor sosiologiens felt.

knyttes til, gripe rammen for fortolkning. Enda nærmere vil man komme rammen for fortolkning ved for eksempel å gjøre en analyse av diskursene (Johnston 1995). Å innføre et fokus på språk og diskurs er derfor helt nødvendig for empiriske analyser av "framing". "Framing"-teori bidrar på sin side med det konseptuelle verktøyet for å analysere de prosesser hvor aktører aktivt og strategisk fortolker situasjoner.

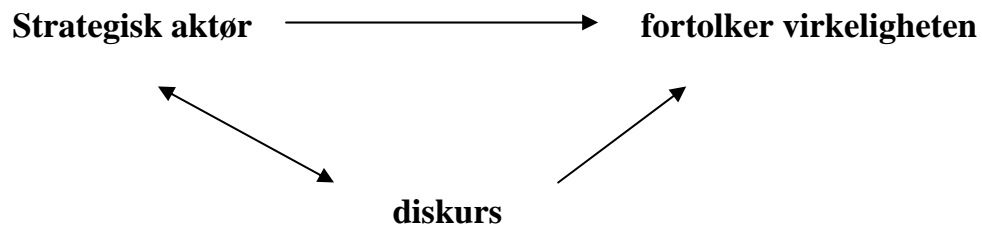
For det andre kan det å innlemme diskursteori i "framing"-teori møte kritikken "framing"-teori har fått for å være for aktørorientert og for å mangle strukturelle elementer. Sandberg (2003, 2006) peker på at rammer ikke bare er produkt av rasjonelle aktører, men også av språklige strømninger. Diskurser fungerer strukturelt begrensende på "framing"-aktivitet. Han mener "framing" har effekt nettopp fordi de er forankret i spesielle diskurser. Steinberg (1998) peker videre på at språk i "framing"-teori har hatt ren referensiell status og at man har oversett diskursenes dynamikk. Han foreslår en analyse av diskursive repertoar¹¹ som et supplement til "framing"-analyse, men konkretiserer ikke hvordan dette skal gjøres. Et diskursivt repertoar illustrerer hvordan "framing" er forankret i språklige strømninger på et felt, samtidig som aktører kan bevege seg strategisk innenfor repertoarets begrensninger. Et repertoar er både en begrensning og en ressurs (Zald 1996).

Ved å innlemme innsikter fra diskursteori i "framing" åpnes det på denne måten opp for et mer eksplisitt strukturelt element, noe som gjør "framing" til en bedre forklaringsmodell for strategisk fremstilling av virkeligheten. Diskursenes strukturerende og determinerende karakter gjør at diskursteori vil kunne gi det nødvendige strukturteoretiske grunnlaget som mangler i "framing"-teori. Sammen utgjør de to teoriene derfor også på det vitenskapsteoretisk plan en bedre forklaringsmodell for strategisk "framing", fordi samspillet mellom struktur – aktør blir ivaretatt og kommer tydelig frem. Syntesen av diskursteori og "framing"-teori kan oppsummeres i figur 2. Den strategiske aktøren presenterer og fortolker virkeligheten via diskurser. "Framing" er på denne måten voluntaristisk, men

¹¹ Steinbergs diskursive repertoar ligner Potter og Wetherells (1988) interpretative repertoar.

samtidig strukturert av de diskurser som ligger forut for aktøren og de diskurser som brukes i "framingen".

Figur 2

KONKLUSJON

Kapittelet åpnet med spørsmålet: hvordan forklare strategisk atferd? Forklaringsmodellen som her presenteres inkluderer både "framing"-teori og diskursteori. Bakgrunnen for det teoretiske og analytiske rammeverket, er å presentere en modell som forklarer hvordan opprørsgruppene i Darfur strategisk presenterer situasjonen for å mobilisere internasjonal sympati. Med utgangspunkt i teori om "framing" vil SLM/As og JEMs narrativer om Darfur analyseres. "Framing"-teori viser hvordan aktører aktivt kan være deltagende i konstruksjonen av fortolkningsrammer. Som et svar på kritikken av "framing"-teori innføres her diskursteori som det strukturelle og det språklige elementet som mangler i "framing".

Kapittelet har hatt som hensikt å argumentere for at syntesen av "framing"- og diskursteori utgjør et bedre analytisk og teoretisk rammeverk, enn det "framing"-teori gjør alene. Fordelen med å forene teori om diskurs og "framing" er tosidig, det har både en empirisk-analytisk side og en vitenskapsteoretisk side. Å introdusere diskursteori til "framing"-teori setter fokus på språket noe som er helt nødvendig for empiriske analyser. Gjennom å analysere de narrativer som presenteres kan vi ved hjelp av å identifisere diskursene de knyttes til, gripe individets rammer for fortolkning. Videre gir syntesen av "framing"- og diskursteori en bedre forståelse av

strategisk presentasjon av virkeligheten, rent vitenskapsteoretisk sett, fordi teoriene sammen griper samspillet mellom aktør/voluntarisme og struktur/determinisme.

3. METODE OG DATAMATERIALE

Valg av datamateriale og metode henger nøye sammen med problemstillingen. Hvordan undersøke og besvare problemstillingen på best mulig måte? Den empiriske analysen tar utgangspunkt i hvordan opprørsgruppene Justice and Equality Movement og Sudan Liberation Movement/Army, gjennom sin fremstilling av konflikten i Darfur, aktivt forsøker å mobilisere sympati fra det internasjonale samfunnet. Problemstillingen vil besvares ved å analysere opprørsgruppens presentasjon av situasjonen og sammenligne denne med analysen av FNs presentasjon. De to fremstillingene av situasjonen mener jeg å få tak i gjennom de narrativer som kommer til uttrykk i dokumenter som opprørsgruppene og FN har produsert om Darfur.

HVORFOR BRUKE DOKUMENTER?

Datamaterialet for den empiriske analysen i oppgaven består av offentlig dokumenter publisert på internett. Årsaken til valg av dokumenter som datamateriale er hovedsakelig praktisk. Det er en rekke fordeler med å bruke offentlige tekster publisert av gruppene og FN selv (Silverman 2001: kapittel 5). For det første er det et spørsmål om praktisk tilgjengelighet. På hjemmesidene ligger tekstene lett tilgjengelig og de kan lett samles. Videre unngår man ved bruk engelskoversatte dokumenter, språkproblemer ved en eventuell intervjusituasjon eller ved deltagende observasjon. For det tredje er dokumenter publisert på internett offentlige og man trenger ikke å forholde seg til etiske dilemma som anonymitet og informert samtykke. Et siste poeng er at offentlige tekster fremstår som mer ”naturlige” i den forstand at de ikke er påvirket i noen grad av en intervjuer eller av forskning. Tekstene fremstiller det forfatteren ønsker at de skal fremstille. De viser hvordan opprørsgruppene ønsker å presentere sin forståelse av situasjonen, og likeledes hvordan FN ønsker å fremstille sitt syn.

Feltarbeid i Sudan var i dette tilfellet verken et mulig eller et ønskelig alternativ. Området er svært farlig, og det knytter seg problemer til det å skaffe visum og reisetillatelser. Videre ville det ha vært problematisk å få tilgang til å intervju eller observere sentrale aktører i opprørsgruppene på grunn av omstendighetene i Darfur og innad i gruppene, men også på grunn av hindringer som mitt kjønn og min alder. Et alternativ ville vært å intervju gruppene på telefon, via internett eller e-mail. Jeg mener allikevel at de publiserte dokumentene gir et bilde av hvordan opprørsgruppene ønsker å presentere situasjonen i Darfur utad, og at de dermed gir grunnlag for å besvare problemstillingen. Det samme gjelder de publiserte FN-dokumentene.

DATAMATERIALET

I analysen av JEMs og SLM/As "framing" av Darfur har jeg brukt dokumenter fra gruppens hjemmesider.¹² At tekstene er oversatt til engelsk og publisert på internett viser at denne informasjonen nettopp er rettet mot det internasjonale samfunnet. Informasjon fra opprørsgruppene til folket i Darfur ville med større sannsynlighet ha kommet i et annet format og på et annet språk, noe som understreker at disse tekstene ikke er skrevet eller oversatt med tanke på de lokale som mottakergruppe.

Dokumentene som er valgt ut fra hjemmesidene er alle dokumenter¹³ som er skrevet på engelsk og produsert av gruppene selv. Fra SLM/A består dette materialet av 6 pressemeldinger og gruppens politiske erklæring. Fra JEM består materialet av to rapporter (Black Book 1 og 2) om ulik fordeling av makt og rikdom i Sudan, JEMs forslag til endring mot et Sudan med likhet og rettferdighet, og JEMs forslag for å skape fred i Sudan og spesielt Darfur. I tillegg har gruppene utarbeidet noen dokumenter i felleskap. Disse er publisert på JEMs nettside og består av en felles innstilling til den tredje forhandlingsrunden i Abuja og et felles brev til FNs

¹² Hjemmesiden til Justice and Equality Movement; www.sudanjem.com og hjemmesiden til Sudan Liberation Movement/Army; www.slma.tk.

¹³ Alle dokumenter som per 01.03.2006 lå på opprørsgruppens hjemmesider.

Sikkerhetsråd. Det må nevnes at dokumentene inneholder endel skrivefeil og til dels dårlig språkføring. Blant annet veksler gruppene mellom bruk av engelske og amerikanske rettskrivningsregler. Disse momentene preger også sitatene som brukes senere i oppgaven.

Jeg skiller ikke i stor grad mellom de to gruppene i analysen. Årsaken til dette er at gruppene har samarbeidet i utformingen av dokumenter, i forhandlingsrundene og fremstår som relativt ideologisk like. Vel så viktig er også det faktum at det finnes betydelige konflikter internt i gruppene, spesielt i SLM/A, og at disse uenighetene viser like store forskjeller innad i gruppene som mellom dem. Det som hovedsakelig skiller gruppenes politiske agenda er deres ståsted til religion. JEM har en sterkere islamsk tilknytning, og har en rekke referanser til islamsk tradisjon og lovgivning i Black Book. SLM/A er på sin side av den oppfatning at religion og politikk bør holdes atskilt. Uenigheten mellom gruppene angående religion kunne muligens ha forårsaket motstridende datamateriale. Dette er ikke tilfelle. Gruppenes fortellinger går stort sett overens. JEM tar ikke eksplisitt stilling til religionens rolle i Sudan. De presenterer seg, på lik linje med SLM/A, som kjempere for demokratiske prinsipper, menneskerettigheter og grunnleggende frihet.

På hjemmesidene til gruppene er det publisert flere dokumenter enn de som er tatt med i analysen. Disse er enten signert av andre forfattere enn gruppene selv, eller de er skrevet på arabisk. Når gruppene har valgt å publisere tekster fra andre forfattere på hjemmesidene sine, er det naturlig å forstå det slik at gruppene også støtter opp om disse presentasjonene av situasjonen. Allikevel har jeg valgt å kun bruke de dokumentene som gruppene selv har stått som produsenter av, fordi jeg for det første var opptatt av gruppenes egen fremstilling, og for det andre at disse dokumentene i seg selv ville være tilstrekkelig som datamateriale. De arabisk-språklige dokumentene er utelatt som datamateriale av praktiske årsaker.

Det er en problematisk side ved å utelate dokumenter fra analysen fordi de er skrevet på et språk man ikke forstår, og man derfor heller ikke har begrep om hva de handler om. Dokumentene på arabisk kan ha hatt et innhold som ville gjort analysen bedre,

mer presis og kanskje annerledes. Allikevel mener jeg at nettopp ved å bruke bare de tekstene som er publisert på engelsk, får jeg tak i den historien som gruppene ønsker å presentere til det internasjonale samfunnet. Selv om arabisk stadig får større utbredelse, er engelsk det sentrale medium for diplomati. Et problem vil selvfølgelig være om de tekstene som er oversatt til engelsk er oversatt rent tilfeldig, for eksempel som et resultat av *mangel* på strategi og profesjonell organisering. Jeg baserer meg likevel på at de engelskoversatte tekstene nettopp er de tekstene som retter seg mot det internasjonale samfunnet, og at de derfor er de mest aktuelle å bruke i analysen. Hvorvidt de arabiske tekstene ville gitt et annet bilde av gruppenes forståelse av situasjonen er mindre vesentlig, fordi det ikke er gruppenes forståelse av situasjonen som sådan som er viktig, men deres presentasjon av situasjonen ovenfor det internasjonale samfunnet.

Når det gjelder analysen av FNs "framing" av Darfur har jeg brukt dokumenter fra FNs hjemmesider.¹⁴ Det ligger mange dokumenter som omhandler Darfur på disse sidene, og jeg har gjort et utvalg av de jeg mener direkte representerer FNs offisielle syn på situasjonen. Det utvalgte materialet består av månedlige rapporter fra Generalsekretæren til Sikkerhetsrådet om Darfur, i alt elleve rapporter, fra april 2005 til mars 2006. I tillegg har jeg supplert med 16 utvalgte nyhetsartikler om Darfur fra tidsrommet 7. mai 2004 til 26. juli 2006, fra UN News Centre.¹⁵ Artikkene valgte jeg ut ved at jeg søkte på alle artikler om Darfur i tidsrommet 1. januar 2004 til 27. juli 2006, og plukket ut et antall, basert på overskrifter som virket relevante og spredning i tid. Artikkene mener jeg gir et utsnitt av hvordan FN ønsker å presentere konflikten mer publikumsrettet.

Det presiseres ikke hvem disse nyhetsartikkene er skrevet av, men selv om alle artikkene ikke nødvendigvis er produsert av eller for FN, må det forventes at artikler

¹⁴ FNs hjemmeside; www.un.org. Rapportene er lettes tilgjengelige via <http://www.un.org/Docs/sc/sgrep05.htm> og <http://www.un.org/Docs/sc/sgrep06.htm>

¹⁵ UN news centre; www.un.org/apps/news.

som legges ut av FN på deres hjemmeside, også er artikler som FN identifiserer seg med hvis ikke annet er understreket. FN har rik dokumentasjon (rapporter, brev, nyhetsartikler, referater, bilder, lydopptak osv.) av det som foregår både innad i organisasjonen og av de operasjoner de er involvert i verden over. FNs hjemmeside må sees som ett av deres viktigste ansikt utad til verdens befolkning, og som den mest tilgjengelige kilden til FNs verdier, forståelse og standpunkt i ulike saker. Dokumentene som ligger der må, på samme måte som hos opprørsgruppene, sees på som en presentasjon av FNs forståelse eller FNs ønskede uttrykk. Poenget er å få tak på hvordan FN ønsker å fremstille situasjonen.

Til slutt vil jeg påpeke at å skrive oppgave om en pågående hendelse innebærer at man må forholde seg til de data som foreligger og avgrense seg til et tidsrom. I ettertid kan det komme frem ting som endrer synet på situasjonen slik den ble fremstilt fra det materialet som var tilgjengelig på analysetidspunktet.

TILNÆRMING TIL DATAENE

Med utgangspunkt i det sosialkonstruktivistiske perspektivet ser jeg på dokumentene som et produkt av *en* versjon av virkeligheten. Dokumentene som JEM, SLM/A og FN har produsert vil speile *deres* forståelse av virkeligheten. Hvorvidt dokumentene fremstiller ”fakta” og ”virkelighet” er ikke det interessante, men heller hvordan gruppene gjennom teksten presenterer virkeligheten. Denne måten å behandle tekst på omtaler Silverman som ”ethnography”. ”Ethnographers are more concerned with the processes through which texts depict ’reality’ rather than with whether such texts contain true or false statements” (Silverman 2001: 128). Dokumentene til SLM og JEM er produsert i bestemte omgivelser for bestemte tilhørere. Et dokument er ikke bare en nedtegnelse av en hendelse, men er konstruert med tanke på hvem som leser og hvordan det blir lest, og kan være et resultat av strategiske avgjørelser.

Videre kan det være vanskelig å skille mellom hvorvidt en presentasjon av virkeligheten er en direkte gjengivelse av ens oppfatning, eller om det er en mer tilpasset versjon. Fortellingene om Darfur som presenteres av opprørsgruppene kan

beskrive gruppenes reelle oppfatning av situasjonen, men de kan også være resultat av en mer strategisk og selvfordelaktig vinkling. Det kan være vanskelig å skille mellom hva som er genuin overbevisning og hva som er strategiske utspill.

Fremstillingen av Darfur i opprørsgruppenes dokumenter vil her oppfattes som en presentasjon som er produsert av lederne for gruppene, med sikte på en internasjonal målgruppe. Disse narrativene vil være forsøkt tilpasset overordnede internasjonale diskurser, mer eller mindre strategisk, men samtidig også speile den reelle overbevisning som gruppene har av situasjonen. Virkelighetsoppfatningene er både strukturert og kan struktureres. Jeg vil ta utgangspunkt i at gruppenes presentasjon av situasjonen i Darfur har rot i deres egne opplevelser og deres reelle oppfatning av konflikten, men at man innenfor ens ramme av situasjonsfortolkning fremdeles kan fremstille ens situasjon mer eller mindre strategisk, bevisst eller ubevisst.

Den sosialkonstruktivistiske forståelsen av verden gir rom for at virkeligheten ikke er en gitt, objektiv størrelse. Hendelser kan forstås og oppfattes på mange ulike måter, og hvordan noe presenteres vil som en følge av dette også kunne variere. En fortelling om virkeligheten vil aldri være et speilbilde av hvordan noe "egentlig" er. En slik oppfatningen av virkeligheten kan også skape problemer for forskerens egen analyse. Hvis man oppfatter all forståelse av verden som konstruert, og alle forståelser som konkurrerende forståelser, så vil i prinsippet forskerens egen forståelse også bare være en ny versjon på lik linje med alle andre versjoner (Jørgensen og Phillips 1999). Noe må likevel regnes som mer sant enn noe annet. Virkeligheten finnes, og "sannhet" dreier seg i stor grad om konsensus (Bergström og Boréus 2000). Man kan forsøke å komme nærmere sannheten gjennom å være refleksiv, kritisk, vurdere påstanders gyldighet og validitet og gjøre forskning så gjennomsigtig som mulig (Jørgensen og Phillips 1999). Man må innse at ens forskning aldri vil være et speilbilde av virkeligheten, men gjennom å være kritisk, kan man likevel avsløre konstruksjoner som oppfattes som naturlige.

Et annen viktig poeng i denne sammenhengen er det vitenskapelig idealet om at forskning skal være objektiv og nøytral. Med et sosialkonstruktivistisk utgangspunkt

blir dette idealet utfordret. Når utgangspunktet er at vi ikke kan gripe en objektiv virkelighet, men forstår verden gjennom konstruerte diskurser, vil forskerens objektivitet også settes på prøve. Donna Haraway (1995) peker på at vår kunnskap er situert. I følge henne er det kun et partielt perspektiv som kan love et objektivt syn. Hvordan vi forholder oss til noe vil aldri kunne være verdinøytralt eller objektivt, og det er bedre om man erkjenner dette og heller er eksplisitt på hvilken posisjon man inntar.

NARRATIV ANALYSE OG IDENTIFISERING AV DISKURSER

Det metodiske grepet i denne undersøkelsen er en form for narrativ analyse og identifisering av diskurser. Jeg ser på innholdet i dokumentene som narrativer produsert av opprørsgruppene og FN. Det er gjennom narrative at deres forståelse av situasjonen i Darfur kommer til uttrykk. I denne oppgaven brukes fortelling, historie og narrativ synonymt. Alle refererer til en aktørs forestilling om et forløps innhold og struktur (Frønes 2001). En narrativ har begynnelse, midt og slutt (Roe 1999). Kjernen i narrativen er plottet. Man kan skille narrativ og plott ved å si at narrativen er det som fortelles og plottet er hvordan det fortelles. ”Plottet refererer til en grunnidé om hvordan ting henger sammen, og ulike fortellinger har ulike plott og ulike strukturer” (Frønes 2001:92). Plottet blir på denne måten logikken i hendelsesforløpet. Det forklarer hvorfor ting er som de er.

Med utgangspunkt i dette ser jeg på gruppene og FNs presentasjon av situasjonen i Darfur som en narrativ. Fremstillingene har innhold og struktur. Beskrivelsene, innholdet, er sentrert rundt diagnostisk og prognostisk ”framing”, strukturen. Dessuten har fremstillingene en underbygd forestilling om hvordan det hele henger sammen, plott. Ofte blir fortellinger assosiert med noe som ligger forut for handling og noe som preger handlingene våre (Frønes 2001), men fortellinger kan også aktivt produseres for å skape et bestemt inntrykk av en sak og påvirke handling. En stor del av analysen går derfor ut på å identifisere hvordan gruppene strategisk presenterer sin diagnostiske og prognostiske forståelsesramme i narrativen om Darfur. De analytiske kategoriene som er tatt i bruk er hentet fra Snow og Benford og gjort rede for i

kapittel 2. Diagnosen og prognosen fungerer som grunnpilarene i presentasjonene. De organiserer innholdet og er strukturen i narrativen. Det logiske forholdet mellom diagnosen av situasjonen og prognosen for situasjonen utgjør plottet. Her får man forklaringen på hvordan ting henger sammen, og det rettferdiggjør for gruppene deres rett til opprør og for FN deres engasjement i Darfur.

Analysen gjør også bruk av diskursanalytiske elementer. Diskursanalyse søker å kartlegge, synliggjøre og analysere de mønstrene språket er strukturert i. Man kan både gjøre en detaljert analyse av et lite tekstutdrag; en tekstnær analyse, eller en mer overordnet diskursanalyse. Analysen i denne oppgaven er en overordnet analyse, og jeg vil se på hvilke diskurser som går igjen i store deler av datamaterialet. Målet vil være å identifisere de diskurser som opprørsgruppene og FN hovedsakelig knytter sine narrativer opp mot. Dette er derfor ikke en analyse av diskurser i tradisjonell forstand, men en identifisering av de diskurser som er sentrale i opprørsgruppene og FNs fortellinger.

Dette er en form for triangulering (Arksey og Knight 1999: kapittel 2). Ideen bak triangulering er at man kan bruke ulike metoder, data, forskere og teorier for å kunne besvare forsknings spørsmål på en bedre måte. Triangulering har to hovedhensikter; bekreftelse og fullstendighet (Arksey og Knight 1999: 21). I denne oppgaven brukes former for triangulering i to tilfeller. For det første brukes triangulering i selve analysen, gjennom kombinasjonen av elementer både fra narrativ analyse og diskursanalyse. Trianguleringen av de to analyseteknikkene gir en mer fullstendig analyse for å kunne besvare problemstillingen. For det andre vil det å kombinere to teoretiske perspektiver som vektlegger ulike aspekter, gi en viss trianguleringseffekt selv om de brukes sammen i en syntese. De to teoretiske perspektivene benyttes for å få en mer fullstendig forklaringsmodell for strategisk "framing"-aktivitet.

Selve analysen av datamateriale tok jeg fatt på relativt tidlig i prosessen, og gikk til verks med en "grounded theory"-tilnærming (Glaser og Strauss 1967). Jeg ville gjøre en empirinær analyse, og ikke binde meg for mye til foreliggende analytiske kategorier. Utgangspunktet mitt var at jeg ville se på dokumentenes innhold som

narrativer. Jeg mente at narrative som kom til syne der, ville speile den situasjonsforståelsen opprørsgruppene og FN ønsket å presentere. Videre visste jeg at det var de overordnede diskursene som narrative var knyttet opp mot, jeg ønsket å se etter. Etter flere gjennomlesninger og koding av materialet, så jeg hvordan innholdet i narrative var strukturert rundt kategorier jeg først kalte ”problem”, ”årsak”, ”mål” og ”løsning”. Kategoriene ble senere byttet ut med ”diagnose” og ”prognose”, da jeg ble kjent med ”framing”-teori, fordi Snow og Benfords rammeverk i sin helhet gav en bedre forståelse både teoretisk og analytisk. Jeg identifiserte også de overordnede diskursene som hver av kategoriene var knyttet til i narrative, og så at narrative var preget av en logikk som rettferdiggjorde gruppenes og FNs agenda i Darfur.

MED DARFUR SOM CASE

All forskning bør ha et mål eller en nytte. Denne oppgaven har både teoretiske og empiriske ambisjoner. Teoretiske sett er målet å vise at en syntese av ”framing”-teori og diskursteori utgjør et bedre empirisk-analytisk verktøy og en bedre forklaringsmodell for strategisk presentasjon av virkeligheten, enn det ”framing”-teori gjør alene. Den empiriske delen av oppgaven setter fokus på de to største opprørsgruppene i Darfur og deres strategier for mobilisering av internasjonal sympati.

Hva er så målet eller nytten med denne oppgaven? Ragin (1994: kapittel 2) peker på syv mål for samfunnsforskning; (1) å identifisere generelle mønstre, (2) å teste og forbedre teori, (3) å predikere, (4) å tolke kulturelle eller historisk viktige fenomener, (5) å utforske ulikhet, (6) å gi stemme, (7) å utvikle ny teori.

På det teoretiske plan kan man si at oppgaven bidrar med teoriutvikling. Gjennom å forene ”framing”-teori og diskursteori har jeg presentert et bedre rammeverk for å forklare ”framing” som strategisk atferd, både på det empirisk-analytiske plan og det vitenskapsteoretiske plan. Dette ble i utgangspunktet til for å passe med det empiriske materialet, men kan også sees på som et mål i seg selv. At det står som et selvstendig

bidrag, gjør at det teoretiske "funnet" lettere kan overføres til lignende, men også til helt andre, tilfeller. Den empiriske analysen har flere hensikter i oppgaven. I tillegg til å illustrere de teoretiske poengene belyst i kapittel 2, har datamaterialet gitt interessante empiriske funn om opprørsgruppene fremstilling av konflikten i Darfur og strategisk "framing" generelt. Undersøkelsen vil også kunne være et bidrag i en større politisk debatt om væpnede grupper i fredsprosesser.

Å bruke Darfur og opprørsgruppene som case er også en måte å gi stemme på. Jeg forsøker i og for seg ikke "å gi stemme" til noen av sidene i oppgaven. Partenes presentasjoner har jeg ønsket å fremstille så nøytralt som mulig¹⁶, og det har ikke vært et poeng å tillegge den ene noe mer sannhetsverdi enn den andre. På den andre siden har oppgaven bare presentert den ene parten i konflikten, samt forhandlerposisjonen, slik at oppgaven på denne måten kan leses som en stemme til opprørsgruppene. Allikevel ønsker jeg at oppgaven skal sees på som en stemme til Darfurs befolkning som helhet, og ikke nødvendigvis til opprørsgruppene som sådan. Dette er en relativt ny konflikt, og det er verken skrevet spesielt mye om dette området eller gjort mye forskning på konflikten. På denne måten kan dette være et bidrag til å kaste lys over situasjonen og å gi stemme til Darfurs befolkning.

Dette overlapper også med en annen målsetting: å tolke historiske og kulturelt viktige fenomener. Situasjonen i Darfur er et viktig fenomen både historisk og kulturelt. Situasjonen blir omtalt av FN som nåtidens verste humanitære katastrofe, og den vil derfor ha betydning for hvordan man vil forstå kriser og håndtering av lignende situasjoner fremover. Ut i fra dette er det viktig å samle så mye kunnskap som mulig for å forstå denne situasjonen. Ethvert bidrag er en bit i puslespillet. Å forstå en konflikt er avgjørende for å kunne løse problemene og forhindre lignende situasjoner senere. Dette bidraget kan være med på å gi kunnskap om denne konflikten og opprørsgruppene i Darfurs strategiske atferd. Oppgaven har også konklusjoner som kan overføres til lignende tilfeller, for eksempel andre opprørsgruppers strategier eller

¹⁶ Forskerens objektivitet har jeg allerede vært inne på.

annen strategisk atferd, og dessuten til tilfeller som ved første øyekast ikke virker direkte sammenlignbare. Sveinung Sandberg (2003, 2006) har for eksempel gjort en analyse av strategisk "framing" som ATTACs nøkkel til suksess i Norge, med vekt på forholdet mellom "framing" og diskurs.

ETISKE PROBLEMSTILLINGER

Dokumentene fra JEM, SLM/A og FN ligger på internett og må betraktes som offentlige dokumenter. Offentlige publiserte dokumenter er tilgjengelige for alle, og man trenger ikke tillatelse for å få adgang til dem. Dermed unngår man etiske problemer omkring anonymitet og informert samtykke. Det vil allikevel ikke si at det ikke finnes etiske hensyn å ta også i en undersøkelse som denne. Et forskningsetisk prinsipp er at forskningen ikke skal skade informanten, eller utsette noen for risiko og ubehag (Thagaard 1998). I mitt henseende vil det bety å behandle dataene jeg bruker med verdighet og respekt, og å ta gruppene på alvor. I følge Thagaard bør forskeren sikte mot en så nøytral posisjon som mulig. Man bør verken være talsperson eller sette noen i dårlig lys.

På den andre siden skal samfunnsforskning nettopp være kritisk, gi stemme, synliggjøre problemer, urettferdighet og inkonsistens (Ragin 1994: kapittel 2). Noen ganger er det bare det kritiske blikk som kan synliggjøre ideologier eller urettferdighet i samfunnet. Ut ifra dette følger altså at forskningen ikke alltid kan være nøytral, men også må kunne peke på det negative. Forskning vil dermed også kunne oppleves som ubehagelig for noen. Som forsker har man plikt til å være så sannferdig som mulig. Dermed kan man ikke alltid unnlate å presentere resultater av hensyn til at noen kan bli fornærmet.

I forhold til denne oppgaven har jeg forsøkt å gjengi de ulike presentasjonene så objektivt som mulig. Nå er allikevel oppgaven ubalansert i og med at ikke alle sider i saken presenteres, og at verken myndighetene i Sudan eller Janjaweed kommer spesielt godt ut i fremstillingen. Årsaken til avgrensingen er oppgavelyden som speiler kriterier for tidsbruk og omfang. På den andre siden har også oppgavelyden og

konklusjonene en kritisk vinkling av opprørsgruppenes strategiske presentasjon av situasjonen.

Jeg mener at man i forskningen kan være kritisk uten at det kommer i konflikt med de etiske retningslinjene. En kritisk posisjon kan i noen tilfeller faktisk være det eneste etiske forsvarlige. Å være ukritisk kan i seg selv være uetisk. Dette er kjernen i et etisk dilemma i forskningen. I spennet mellom det å beskytte grupper og individer og den vitenskapelige søken etter sannheten, kan man komme i konflikt omkring det å tale informantens sak, være "nøytral" eller det å sitte med funn som kan oppleves som ubehagelig for noen. Man må altså finne balansegangen mellom det å være sosiolog og kritisk, og det og ta hensyn til grupper og personers integritet.

Et siste poeng er at det kan knyttes problemer til det å forske på grupper som utøver handlinger som mange opplever som kritikkverdige. Opprørsgruppene i Darfur er, uavhengig om man sympatiserer med dem eller ikke, ansvarlige for en rekke kritikkverdige handlinger. Jeg ønsker ikke å rettferdiggjøre voldshandlingene i Darfur, selv om undersøkelsen kanskje er med på å skape forståelse for situasjonen. Dette kan oppleves som nye overgrep mot de som allerede er utsatt for grusomme handlinger. På den andre siden kan det kritiske blikket på gruppene også være med på å skape eller opprettholde fordommer og holdninger som gruppene allerede utsettes for.

AVSLUTNING

Valg av datamateriale og metode speiler problemstillingen. Utgangspunktet for den empiriske analysen av opprørsgruppenes "framing" av Darfur, er narrativ analyse og identifisering av diskursene historiene knyttes opp mot. Kapittelet har tatt for seg metoden og datamaterialet som benyttes i analysen og drøftet problemstillinger knyttet dertil, deriblant etikk, objektivitet og den vitenskapelige nytten av undersøkelsen. Det vil alltid være fordeler og ulemper i forhold til de valgene man tar når det gjelder datamateriale og metode. Jeg har her forøkt å begrunne og argumentere for de valgene som har blitt gjort. Blant annet gjelder dette

dokumentenes verdi som datamateriale og hvor velegnet de er til å besvare problemstillingen. Til sammen gir det teoretiske, analytiske og metodiske rammeverket grunnlag for den empiriske analysen av SLM/As og JEMs "framing" av Darfurkonflikten.

4. "FRAMING" DARFUR: SLM/As OG JEMs NARRATIV

Opprørsgruppene Justice and Equality Movement og Sudan Liberation Movement/Army har relativt lite forhandlingsmakt i forhold til myndighetene i Darfurkonflikten. For å styrke sin posisjon vil det være fordelaktig for gruppene å ha det internasjonale samfunnet i ryggen. Hvordan kan opprørsgruppene i Darfur strategisk forsøke å mobilisere internasjonal sympati? Tesen i oppgaven er at SLM/A og JEM forsøker å påvirke og forme forståelsesrammen for situasjonen i Darfur slik at de kan oppnå FNs støtte. Gruppene presenterer, gjennom narrativen om Darfur, sin kollektive handlingsramme. Dette er bevegelsenes oppfatning og fortolkning av situasjonen, og det som inspirerer og legitimerer deres eksistens. Fortolkningsrammen og fremstillingen av den sees her på som strategisk komponert og presentert, og ikke som en objektiv eller tilfeldig sammensatt beskrivelse. "Framing" er den aktive og strategiske fremstillingen av virkeligheten.

Den fortolkningsrammen som JEM og SLM/A presenterer, er sentrert rundt diagnosen for situasjonen, prognosen for situasjonen og identitetene til partene i konflikten. Kapitlet tar først for seg de to opprørsgruppenes strategiske fremstilling av disse komponentene. Det er spesielt to ting som preger gruppenes narrativ. For det første lager gruppene et skille mellom 'oss' og 'dem'. 'Dem' assosieres med noe negativt og 'oss' assosieres med noe positivt. Dette er karakteristisk for identitets-"framing". Det andre som preger gruppenes fortelling om Darfur er at de fastslår problem, årsak, mål og løsning for situasjonen. Dette er opprørsgruppenes diagnose og prognose for situasjonen i Darfur. Identitets-"framing" fremstilles vanligvis som en underkategori av diagnostisk "framing", men jeg har valgt å utheve det her som et eget punkt fordi det er så sentralt i gruppenes fremstilling.

I den andre delen av kapitlet vil jeg identifisere diskursene som narrative er knyttet opp mot. Dette synliggjør samtidig behovet for å introdusere et strukturelt element i analysen. Gjennom å identifisere de diskursene narrative er knyttet til,

avdekkes det hvordan opprørsgruppene er bundet i allerede etablerte diskurser for strategisk å kunne mobilisere internasjonal sympati. Dette kapittelet har først og fremst fokus på SLM/As og JEMs strategiske "framing" av situasjonen i Darfur. De strukturelle begrensningene vil først bli diskutert i kapittel 6.

IDENTITETS-"FRAMING"

Karakteristisk for identitets-"framing" er den strategiske fremstillingen av gruppens tilhengere og motstandere, det er fremstillingen av 'oss' i kontrast med opposisjonen, 'dem'. 'Oss' knyttes til det gode, det moralske og det riktige, mens 'dem' knyttes til det dårlige, det umoralske og det gale. Typisk kan man sette seg selv i en offerposisjon, hvor 'vi', som er de gode, fremstilles som undertrykket og utnyttet av 'dem', som er de onde.

'Oss' og 'dem'

Både JEM og SLM/A lager et tydelig skille mellom 'oss' og 'dem'. Gruppens presentasjon er preget av "framing" av 'oss' og "framing" av 'dem'. I JEMs og SLM/As narrativ om Darfur er 'dem' de suksessive regjeringene som har ledet landet etter uavhengigheten. "This book is an exposé of the injustice that was visited on the Sudan by successive governments which ruled it since independence –(1956)" (Black Book 1:3). Alle regjeringene knyttes til noe negativt. "They all [regjeringene etter frigjøringen] displayed blatant favouritism of one particular circle in the Sudan to detriment of all others" (Black Book 1:3). Regjeringene forbindes med maktmisbruk, favorisering av noen grupper og undertrykkelse av andre. Dagens regjering, som omtales som Khartoum, utheves som den aller verste. "The last government (Albashir's National Salvation) is certainly the worse [*sic*] of them all" (Black Book 1: 26). Hovedsakelig er det dagens regjering som betegnes som 'dem'.

Hvem som tilhører 'dem' utvides i noen tilfeller til å inkludere hele den eliten som SLM/A og JEM mener har kontrollert Sudan siden frigjøringen. Denne elitegruppen utgjør i følge JEM 5 % av befolkningen i Sudan, men har allikevel dominert resten av landet ved å besitte alle sentrale politiske, økonomiske, militære og juridiske

posisjoner de siste tiårene. Opprørsgruppene forsøker å sette denne elitegruppen i kontrast med folket i Sudan. Dette gjør de ved å beskrive hvordan regjeringene og eliten, 'dem', har undertrykt, utnyttet og terrorisert resten av folket i landet, 'oss'. "(...) successive post-independence regimes in Khartoum, both civilian and military, have introduced and systematically adhered to the policies of marginalization, racial discrimination, exclusion, exploitation and divisiveness" (SLM/SLA Political Declaration). JEM mener at eliten ser på seg selv som overlegne og mer berettiget til makt og rikdom enn resten av folket. "Success in monopolising power for so long gave members of this group an illusion that their rise to power is natural and is a direct result of their superior capabilities, tribes and regional origin" (Black Book 1: 29). På denne måten definerer og kategoriserer opprørsgruppene et 'dem', som settes i kontrast til et 'oss'.

Hvem gruppene regner som 'oss' varierer også. Når gruppene skaper et inntrykk av, eller presenterer et 'oss', er det i noen tilfeller kun snakk om den ene eller begge opprørsgruppene. Andre ganger kan 'oss' også inkludere eller bety Darfurs befolkning, alle marginaliserte og undertrykte grupper i Sudan, eller resten av befolkningen i Sudan. 'Oss' regnes ofte som alle de som ønsker rettferdighet, likhet, demokrati, menneskerettigheter og fred. 'Oss' er de som ikke tilhører 'dem'.

Hvorvidt det skiftende innholdet i 'oss' er strategisk eller tilfeldig er vanskelig å si noe om. Skiftningene kan være et resultat av praktiske avgjørelser i forhold til teksten, det kan være ønsketenkninger som gruppene har om et større 'oss', eller det kan tenkes at gruppene strategisk ønsker å fremstå som representanter for en større gruppe. Både SLM/A og JEM ønsker alle velkommen til å inkluderes i gruppene og forenes mot 'dem'.

The Sudanese Justice and Equality Movement (JEM) is a national organization open for all the marginalised Sudanese people (A Proposal for Change).

We appeal to the sons and daughters of Darfur, both inside the Sudan and in the Diaspora, and to the Sudanese people in general, to give political and moral support to the SLM/A (...) (SLM/SLA Political Declaration).

Gruppene fremstiller seg som inkluderende og som representanter for Darfur eller alle marginaliserte grupper. Det er 'oss' i kampen mot 'dem'. Denne henvendelsen fra JEM og SLM/A er rettet mot lokalbefolkningen, og ikke mot det internasjonale samfunn for å mobilisere støtte derifra. Det kan allikevel sees på som et strategisk trekk ovenfor det internasjonale samfunnet, fordi gruppene her forsøker å vise at det er et samlet, marginalisert 'oss', hvor gruppene har rolle som representanter.

I Black Book forteller JEM hvordan myndighetene, 'dem', har forsøkt å splitte 'oss' for å beholde maktposisjoner.

(...) "divide and rule" has been refashioned by our leaders and used in various ways to achieve their objectives. It is combined with other tactics including rewards and punishment, character assassination and embellishment of poppets. Turning ethnic groups against each other has been a dominant feature of this current regime (Black Book 1:30).

Et voksende opprør vil være en stor trussel mot myndighetene. Opprørsgruppene mener at myndighetene bevisst har forsøkt å sette lokale stammer og grupper opp mot hverandre for å hindre mobilisering og skape splid slik at 'de' kan beholde sine posisjoner og sin rikdom.

JEM og SLM/A mener også at myndighetene og eliten har drevet favorisering ved ansettelse i viktige posisjoner, budsjettering og i investeringer når det gjelder utdanning, helse, infrastruktur, jordbruk og industri. Folket i Sudan har systematisk blitt marginalisert, undertrykt og diskriminert av de som sitter med makten og rikdommen. JEM og SLM/A mener myndighetene i Sudan har lurt det sudanske folket. Narrativene til gruppene preges av at 'de' har undertrykt 'oss' og misbrukt 'vår' tillit.

We have paid our allegiance and put our trust behind the appealing slogans which they [myndighetene] raised and continued to do so until the present time. We have finally come to the conclusion that as we demand restoration of our rights, we are demanding the impossible. We are like a person who tries to straighten out a shadow without thinking about the crookedness of the object that casts it in the first place (Black Book 1:15).

Systemet er i følge gruppene så korrupt at det er vanskelig å gjøre noe med. 'De' gjør alt for å hindre 'oss' i å få rettferdig fordeling av makt og rikdom, samt i å oppnå de rettigheter og goder folket i Darfur og Sudan har krav på. Opprørsgruppene "framing" av identitet kommer på denne måten fram gjennom narrativene deres. Gruppene "framing" av myndighetene og eliten, 'dem', knytter myndighetene til noe negativt. "Framing" av 'oss' binder opprørsgruppene og folket i Sudan og Darfur sammen og knytter dette til noen positivt.

Et problematisk punkt kan være hvem opprørsgruppene egentlig mener tilhører i kategorien 'oss'. Mange steder fremstilles 'oss' som alle som ikke tilhører 'dem', eller alle i Darfur eller Sudan. I SLM/As politiske deklarasjoner finnes det allikevel et eget punkt med overskriften "SLM/A Position Regarding Arab Tribes and Groups in Darfur" som tydelig viser at man skiller mellom ulike grupper i området, og at ikke alle er et samlet 'oss', heller ikke i Darfur. "SLM/A firmly opposes and struggles against the Khartoum government's policies of using some Arab tribes (...) to achieve its hegemonic devices that are detrimental both to Arabs and non-Arabs" (SLM/SLA Political Declaration). SLM/A påpeker at disse gruppene er en komponent i Darfur og at de *egentlige* interessene til de arabiske stammene er representert av SLM/A, ikke av regjeringen i Khartoum. Andre steder er det også nevnt at myndighetene bygger oppunder etniske konflikter i området. "These [de hegemoniske policyene] were further entrenched through the fueling [*sic*] of ethnic and tribal wars (...)" (SLM/SLA Political Declaration).

Dette viser at skillet mellom 'oss' og 'dem' ikke er så klart og at det ikke uproblematisk ligger til rette for et samlet Darfur og Sudan, eller et samlet 'vi'. I SLM/As narrativ kommer det fram at det også er definert ulike identiteter blant

befolkningen i Darfur. Det finnes opprinnelige et skille mellom 'oss' og 'araberne'. SLM/A forsøker å påvirke de definerte skillelinjene ved å endre grensene og å fremstille de som mindre relevant i kampen mot den største trusselen, myndighetene, 'dem'. Et skille mellom 'oss' og 'dem' vil aldri være statisk, og SLM/A prøver strategisk å omdefinere grensene for å skape et større 'oss'.

De gode mot de onde

Ved å skille mellom 'oss' og 'dem' legger SLM/A og JEM opp til en type inn- og utgruppe-mentalitet. Dette forsterkes ytterligere ved at opprørsgruppene spiller på at 'vi' er de gode og snille, mens 'de' er de onde og slemme. 'De' settes i et dårlig lys, mens 'vi' settes i et bra lys. Et tydelig eksempel på denne typen "framing" av identitet, finnes i et felles brev gruppene har skrevet til FNs Sikkerhetsråd. I den innledende narrativen fremstiller JEM og SLM/A myndighetene som en part i konflikten som bevisst har forsøk å stikke kjepper i hjulene på forhandlingene. Årsaken til dette skal være at de egentlig ønsker å beholde maktfordelingen slik den er i dag.

The Government of Sudan systematically escalated its military operations at the beginning of every round of talks, with the intention of imposing a military and security resolution and derailing the process out of its real political course. The intention is to sustain the grip on power by the minority which continued its hegemony and marginalization of all others, against any inclusive and equitable formula of governance (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council).

Khartoum settes i et svært dårlig lys i dette brevet. Gruppene mener at myndighetene med vilje også har sendt delegasjoner uten fullmakter til å utrette noe til forhandlingene for å utsette prosessen. En rekke problemer som gruppene hevder myndighetene står ansvarlig for i Darfur, listes også opp og understreker myndighetenes negative posisjon. 'De' er de onde.

Gruppene påpeker videre hvordan de på sin side har holdt de tidligere avtalene. "The two Movements (...) remained firmly committed to the agreements so far reached

(...)” (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council), ”Such commitment of the two Movements (JEM & SLM) took the form of disciplined patience unmatched (...)” (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council). Gruppene peker på at det å holde de inngåtte avtalene har vært svært vanskelig å få til siden myndighetene ikke har holdt sin del. De understreker at de selv har vært svært villige til å finne en løsning, men at dette har vært vanskelig fordi myndighetene ikke forstår hva en løsning innebærer, de har kastet bort verdifull forhandlingstid og ignorert de tidligere avtalene.

As such it [krisen i Darfur] requires a political solution, which would not be possible before the Sudanese Government understands that meaning. Consequently, we have been on our part quite keen to adopt a solution that reflects such content and establish the basis for a comprehensive peace that could extend to any other region of the Sudan, since the government has always been a partner in all nation-divisive conflicts in Sudan (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council).

Unfortunately, our earlier vow to attain peace before the dawn of New Year has been countered by the Government’s persistent and intentional enforcement of its erroneous understanding of what a solution is. It believes in imposing its own terms of reference, while intentionally ignoring all previous agreements (...) (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council).

På denne måten understreker gruppene skillet mellom oss og dem, hvorav ’vi’ kommer svært fordelaktig ut av det, mens ’de’ settes i et dårlig lys. Dette er ”framing” av det gode mot det onde.

Gruppene forsøker samtidig å undergrave troverdigheten til myndighetene gjennom å spille på deres useriøsitet. ”(...) we believe that this matter still requires special attention by Your Excellencies, meaning effective pressure on the Government of Sudan, for it to show enough seriousness to become a real partner in the peace-making process (...)” (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council). Gruppene peker på hvordan myndighetene mangler troverdighet; “Successive governments of the Sudan have thus lost their credibility and have, therefore, disqualified themselves in so far as support of the Sudanese citizens is

concerned” (Black Book 1:4). Dessuten hevder de at korrupsjon blant statsansatte er så vanlig at det nesten har fått semi-legal status.

Igjen skiller de mellom 'oss' og 'dem' og setter seg selv i en fordelaktig posisjon. Ved å sette spørsmål ved myndighetenes seriøsitet og troverdighet, samtidig som gruppene bekrefter sin egen forpliktelse ovenfor det internasjonale samfunn, kan de strategisk oppnå en mer fordelaktig posisjon. Gruppene ønsker å vise at de har hederlige hensikter, at de er for likhet, rettferdighet og demokrati. Opprørsgruppene vil være det ”gode” alternative til dagens regjering. “JEM was launched (...) as an alternative to all northern-based political parties” (A Proposal for Change). De ønsker å representere det motsatte av dagens styre. De understreker at 'vi' er annerledes enn 'dem'. Begge opprørsgruppene hevder de vil jobbe for et felles Sudan som gir rom for et samlet 'vi', og ikke et Sudan som preges av kløften mellom 'oss' og 'dem'. Opprørsgruppenes ”framing” av identitet er den strategiske fremstilling av seg selv som de gode.

Offer-”framing”

Gjennom SLM/As og JEMs narrativer presenteres opprørsgruppene og folket i Darfur som ofre i konflikten. Flere steder framheves det at folket er den uskyldige parten. Gruppens narrativ bygger på grunnideen om at 'vi' har blitt utnyttet og undertrykt av 'dem'. Folket i Darfur ikke har hatt noe annet valg enn å gjøre motstand. Opprøret er satt i gang ene og alene for å kunne overleve brutaliteten som regjeringen utsetter dem for. “The brutal oppression, ethnic cleansing and genocide sponsored by Khartoum Government left the people of Darfur with no other option but to resort to popular political and military resistance for purpose of survival” (SLM/SLA Political Declaration). På samme måte peker de på at gruppen er organisert som en nødvendig respons på myndighetenes folkemords-politikk. ”Although the SLM/A has originated from Darfur as a matter of necessity in response to the brutal genocidal policies of NIF Government in that region (...)” (SLM/SLA Political Declaration). JEM understreker også på samme måte dette.

Over the years, various regional armed movements appeared in the Sudan in response to injustice perpetrated by successive Khartoum governments (Black Book 1:26).

In 2003, and following intense government-led attacks on the indigenous people of Darfur, JEM re-launched itself as an armed Movement (A Proposal for Change).

I narrativene fremstilles gruppene som en motreaksjon mot de ugjerninger de er utsatt for. Det var 'de' som begynte og 'vi' måtte forsvare oss. Dette er "framing" av seg selv som offer, og "framing" av motstandskamp og nødvendig selvforsvar.

På den andre siden gir SLM/A signaler om styrke ved å fremstille seg selv som svært suksessfulle og overlegne i pressemeldingene som ligger tilgjengelig på deres hjemmeside. Pressemeldingene beskriver hvordan SLA har tatt kontroll blant annet over hovedstaden i provinsen, hvordan de har kapret en strategisk by eller bygning, eller vunnet ulike sammenstøt og tilegnet seg våpen, kjøretøy og lignende.

Our gallant forces of the SLA (...) captured and liberated fully the strategic town and garrison of Tina at 13:30 hours. Tina is the most important gate way [*sic*] and customs post for Sudan to the republic of Chad and Libyan Jamahiriya. The SLA forces now are in full control of the Sudanese Chadian boarder in Dar-Zagawa (Zagawa Area). The government forces flee in disarray leaving 56 bodies behind them (Press release 26. mars 2003).

Signalene som SLM/A sender ut om styrke og overlegenhet i kamp kan virke motstridende med gruppens "framing" av seg selv som offer og den strategien de legger opp til ved å presentere seg som forsvarsgrupper. På den andre siden vil nettopp "framing" av seg selv som offer være en måte å legitimere disse handlinger på. FN-pakten gir mennesker rett til å forsvare seg mot angrep. På denne måten kan gruppene forsøke å fraskrive seg ansvaret for sine handlinger. Gruppene viser styrke og resultater i sin kamp mot myndighetene, samtidig som de fremstiller seg selv som den uskyldige parten. SLM/As og JEMs "framing" av handlingene sine som nødvendig selvforsvar, kan være et strategisk forsøk på å skape legitimitet og støtte for handlinger som i utgangspunktet blir sett på som kritikkverdige.

JEM og SLM/A refererer videre til situasjonen i Darfur som ”folkemord”, ”etnisk rensing” og ”forbrytelser mot menneskeheten”. Dette er ord som brukes ved flere anledninger, enda FNs granskningskommisjon har konkludert med at ”folkemord” ikke har forekommet.

Its [regjeringens] genocidal war against the people of Darfur continues with greater intensity than at any time before the start of the talks (Joint SLM/JEM Position for the Third Round of the Abuja Talks).

These policies have resulted in massive human rights violations amounting to ethnic cleansing and genocide in certain areas of all the three states of Darfur (SLM/SLA Political Declaration).

(...) Darfur burns and its people suffer the world’s worst humanitarian crisis (Joint SLM/JEM Position for the Third Round of the Abuja Talks).

Denne typen kategorisering av en situasjon trigger stor grad av internasjonalt fokus og sympati, og gjør at det internasjonale samfunnet vil få øynene opp for situasjonen som svært alvorlig. At gruppene forsøker å få kategorisert hendelsene i Darfur som ”folkemord”, ”etnisk rensing” og ”forbrytelse mot menneskeheten” kan være strategisk. Å få anerkjent en slik definisjon av situasjonen vil gi Darfur massiv internasjonal støtte. At gruppene refererer til situasjonen på den måten er også en type ”framing” av folket i Darfur som offer. Alle som utsettes for forbrytelser av slik karakter er ofre. Selv om ”folkemord” ikke kunne påvises av FN, har dette begrepet effekt nettopp fordi det, uavhengig av FN, kan feste seg i media og populærdiskurser og sette ytterligere press på verdenssamfunnet.

DIAGNOSTISK ”FRAMING”

Diagnostisk ”framing” er fremstillingen og definisjonen av problemet i situasjonen. Her blir problem, årsak og skyld identifisert. Identitets-”framing” er også en del av problemdefinisjonen. I opprørsgruppene ”framing” av Darfur skiller det for det første mellom ’før’ og ’nå’. ’Før’ knyttes til noe positivt, mens ’nå’ knyttes til noe negativt. For det andre fastslår gruppene problemet i situasjonen og årsaken til disse problemene. Gjennom narrativen om nåtiden pekes problemet og årsaken ut.

Hovedsakelig er det tilstanden i landet slik den er 'nå' som karakteriseres som problemet, og 'de' er årsaken og har skylden.

'Før' og 'nå'

Begge gruppene setter et skille mellom hvordan det var før og hvordan det er nå. Det er spesielt SLM/A som beskriver hvordan det var før og setter dette i kontrast til dagens situasjon. 'Før' refererer til tiden før Sudans frigjøring i 1956 eller tiden da Darfur var selvstendig.¹⁷ SLM/A innleder sin politiske erklæring med historien om Darfurs storhetstid som uavhengig stat. De omtaler dette som en tid da Darfur var en respektert stat med innflytelse. "As an independent state, Darfur enjoyed worldwide recognition and had embassies in the capitals of major empires of that time" (SLM/SLA Political Declaration). Tiden før frigjøringen og under Darfurs selvstendighet idealiseres av gruppene. Den gangen var det stabilitet og rikdom, og de ulike gruppene i området levde fredfullt side ved side.

The peaceful coexistence between African and Arab tribes, between sedentary population and nomadic ones and between emigrants from its eastern and western neighbours and indigenous groups was the source of its stability, prosperity and strength (SLM/SLA Political Declaration).

Ifølge SLM/A varte dette helt til Darfur ble tvunget inn i dagens moderne Sudan. "Darfur had been an independent state from the sixteenth century to the second decade of the twentieth, when it was coercively annexed to the modern day Sudan" (SLM/SLA Political Declaration). SLM/A ønsker å gjenopprette forholdene slik det var før. "We call upon all fellow citizens of Darfur (...) to join the struggle against Khartoum and its divisive policies, the restoration of our traditional and time-honoured peaceful coexistence" (SLM/SLA Political Declaration). Historien SLM/A presenterer er en nesten mytisk historie om Darfurs storhet. En idyllisert tid, preget av fred og velstand.

¹⁷ Darfur var et selvstendig sultanat fram til 1916.

'Før', slik det presenteres av SLM/A, settes så i kontrast til nåtiden. 'Nå' regnes som tiden etter Darfurs selvstendighet og knyttes til alle de negative opplevelsene gruppene har i dagens Darfur. 'Nå' knyttes til marginalisering, ekskludering, diskriminering, utnyttning, splittelse, favorisering, elitisme, urettferdighet, tragedie, plyndring, voldtekter, drap, flyktinger, internt fordrevne, lidelse, etnisk rensing, folkemord, krigsforbrytelser og så videre. De peker på at dagens Darfur preges av fattigdom, underutvikling og brudd på menneskerettighetene. Kontrastene i historien om før og nå hos SLM/A er skarpe. Fra mytisk storhetstid til elendigheten.

JEM starter på sin side fortellingen med frigjøringen fra Britisk styre i 1956. De beskriver ikke tiden før, men gjør det klart at elendigheten startet i nyere tid. "Due to its recent history, Sudan meets the new Millennium steeped in poverty, illiteracy, disease and lack of development" (Black Book 1:4). Nåtiden er knyttet til elendighet. Black Book er dedikert til "the Sudanese people who have endured oppression, injustice and tyranny" og til "The majority of the Sudanese people who still suffer marginalization of power and wealth".

Hovedfokus i opprørsgruppenes narrativer om Sudans historie omhandler 'nå', men 'nå' settes i kontrast til 'før'. De kritikkverdige forholdene som beskrives har i følge gruppene pågått siden frigjøringen, de pågår fremdeles og de øker i omfang.

Such circumstances require from the Security Council to take more effective and speedier actions with stronger content which would change the current, tragic realities of Darfur, with Janjaweed and other Government militia still robbing, killing, raping and the numbers of refugees and IDPs on daily increase (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council).

Skillet mellom før og nå, med frigjøringen i 1956 som kritiske punkt, står i kontrast til akademisk historieskrivning som peker på Darfur som et område med problemer over lengre tid. Andre kilder (Johnson 2004, Flint og de Waal 2005, Prunier 2005) beskriver hvordan Darfur var offer for marginalisering og utnyttning også under

Tyrkisk-Egyptisk styre¹⁸ og under Britisk herredømme. Gruppens fremstilling av problemet og konflikten som knyttet til sudanske styresmakter etter frigjøringen, er en mulig strategi i opprørsgruppens diagnostiske ”framing”. Å knytte problemene i landet til dagens forhold, og ikke lengre tilbake i tid, støtter opp om gruppens opprør fordi dagens forhold er noe det kan gjøres noe med. ”Framingen” av hvordan det var før og hvordan det er nå, er opptakten til opprørsgruppens identifisering og ”framing” av problem og årsak.

Problem og årsak

SLM/A og JEM peker på at problemene i Darfur og Sudan i utgangspunktet har oppstått på grunn av politisk, økonomisk og utviklingsmessig skjevhet. Den politiske situasjonen i landet etter frigjøringen har gjort at Darfur har vært underrepresentert i maktsenteret i Khartoum. Den skjeve maktfordelingen har på sin side ført til marginalisering, fattigdom, analfabetisme, sykdommer og ulik investering i infrastruktur, landbruk, skoler og industri. De urettferdige forholdene har igjen egget til konflikter og derav til umenneskelige leveforhold på grunn av ødeleggelser av eiendeler, bolig og mattilgang, i tillegg til drap, voldtekter, usikkerhet, tilfeldige arrestasjoner og lignende. Det har også satt i gang voldsom migrasjon, både internt og til nabolandet Tsjad. Økologiske og klimatiske faktorer har på sin side gjort forholdene i Darfur enda mer problematiske. Tørke har vært et av de største problemene med tanke på matproduksjonen og selvforsyningsgraden.

SLM/A og JEM peker på denne måten på en rekke problemer som preger Darfur, hvorav de politiske og økonomiske er det fundamentale. Opprørgruppene mener at den situasjonen som folket i Darfur daglig sliter med, er en konsekvens av den politiske og økonomiske urettferdigheten i landet. Narrativen om nåtiden er en historie om et Darfur i krise og elendighet. SLM/As og JEMs ”framing” av Darfur er fremstillingen av et område og en befolkning som er tynget av mange og alvorlige problemer.

¹⁸ Sudan var i varierende grad underlagt Tyrkisk-Egyptisk styre mellom 1821-1899.

Årsaken til problemene mener JEM og SLM/A uten tvil er styresmaktene i Sudan og deres politikk. "The Sudanese crisis in Darfur is wholly political, from its roots down to the tip of its shoot system" (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council). De peker på at nåtiden har vært dominert av ulike styresmakter og at monopoliseringen av makten er årsaken til dagens elendighet. JEM fokuserer utelukkende på hvordan makt og velstand har vært, og fortsatt er, svært ulikt fordelt i landet. Ulikhet i velstand er et resultat av at makten ligger i hendene på en liten prosent av befolkningen.

In a nutshell, Sudan has been controlled by elites of the Northern Region throughout its independent history; that this control has remained the same irrespective of the nature of the government of the day. The hegemony of the Northern elites has prevailed through democratic, theocratic, socialist and military governments alike. The domination of the North that is reckoned to constitute only five percent of Sudan's population is so pervasive and has been maintained at a huge cost to the nation. The result is obvious: wars, famines, disease and poverty (A Proposal for Change).

Black Book viser eksempler på ulikhet i maktfordeling og ulikhet i velstandsfordeling. JEM skiller ikke i stor grad mellom de ulike regjeringene, de mener alle har misbrukt sin posisjon på bekostning av resten av landet. Gjennom bruk av statistisk materiale forsøker de å "bevise" de skjeve maktforholdene som har preget landet, og påstandene får preg av å være fakta. De viser til statistikk over regional representativitet i de ulike regjeringer og andre sentrale posisjoner, over pengebruk og investeringer. Statistikken underbygger påstandene om monopolisering av makt og rikdom blant en liten gruppe i nord og de konsekvensene dette har hatt for Darfur og Sudan. Black Book har en form som tilsynelatende viser nøytralitet og kritisk granskning av forholdene i Sudan. "This book is not driven by narrow motives that seek to incriminate or blame certain circles in the country. Rather it is a critical work that documents objective facts that are hard to overlook" (Black Book 1:3). At narrativen har form som en rapport med "fakta", gir inntrykk av vitenskapelighet og av JEMs "framing" av Darfur som mer sannferdig.

SLM/A peker også på hvordan monopolisering av makt og rikdom ligger i bunn i konflikten. I tillegg mener de at regjeringen med vilje har fyrt opp under etniske stammekriger for å forverre situasjonen, og dessuten at økologiske og klimatiske forhold, samt migrasjon har spilt inn.

The monopolization of power and wealth led to the institutionalisation of the hegemonic policies of riverain [*sic*] Sudan’s dominating establishment. These were further entrenched through the fueling [*sic*] of ethnic and tribal wars, with the government in Khartoum providing military assistance to some Arab tribes and organizations to fight against their non-Arab brethren, with whom they have peacefully co-existed for centuries. Rapid desertification, famines and cross-border population movements from neighboring countries into Darfur have provided Khartoum’s regimes with additional ammunition to further its divisive policies between Arab and non-Arab and sedentary and nomadic groups. These evil policies reached their zenith on the hands of the NIF junta that usurped power in June 1989 (SLM/SLA Political Declaration).

Regjeringen beskrives som ”ruling elite”, ”supremacist” og ”dictatorial regime”. Politikken beskrives som ”evil policies”, ”divide and rule”, ”bantustan-type policies”¹⁹, ”brutal genocidal policies”, ”divisive”, ”excluding”, ”exploitative” og så videre. SLM/A og JEM mener at styresmaktene har brukt ethvert middel for å beholde makten i landet ”We would like to step back and contemplate on our rulers and assess the reason behind their incessant control over power and their use of every possible mean to retain it” (Black Book 1:29). Opprørsgruppenes ”framing” av diagnosen for situasjonen er fremstillingen av Darfurs problemer, og den strategiske ”framingen” av myndighetene i Sudan som årsaken til problemene.

PROGNOSTISK ”FRAMING”

Prognostisk ”framing” er fremstillingen av gruppens mål og løsning på problemet. Her spesifiserer man hva som må gjøres for å oppnå det ønskede resultat. Gjennom narrativen om Darfur peker JEM og SLM/A på hva som er den ønskede situasjonen for Darfurs befolkning og løsningen for å nå dette målet.

¹⁹ Apartheidspolitik.

Mål

Målene til opprørsgruppene legges frem eksplisitt. Begge har egne hovedoverskrifter hvor de presiserer hva som er gruppens sak og målsetting. SLM/A understreker at:

The objective of SLM/A is to create a united democratic Sudan on a new basis of equality, complete restructuring and devolution of power, even development, cultural and political pluralism and moral and material prosperity for all Sudanese (SLM/SLA Political Declaration).

SLM/A ønsker et enhetlig Sudan med likhet og rettferdighet, og understreker at dette må bygge på et nytt økonomisk og politisk system.

Sudan's unity must be anchored on a new basis that is predicated on full acknowledgement of Sudan's ethnic, cultural, social and political diversity. Viable unity must therefore ultimately be based on the right of self-determination and the free will of the various peoples [*sic*] of Sudan (SLM/SLA Political Declaration).

De skal kjempe for å nå "respect for human rights and democratic pluralism", "decentralized form of governance" og "respect for cultural diversity" (SLM/SLA Political Declaration). SLM/A peker på at et enhetlig Sudan må være basert på internasjonalt anerkjente prinsipper.

JEM har mer systematisk satt opp tolv punkter som mål.²⁰

General Objectives of JEM:

1. Eradication of economic, cultural and political marginalization of the majority of Sudanese, which has been a feature of Sudan's politics since its Independence in 1956.
2. Establishment of a just system based on democratic principles, rule of law, respect of human rights and accommodation of diversity of all Sudanese people.
3. Institution of constitutional reform that enables all regions of Sudan to rule themselves within a federal system under a united Sudan.
4. Improvement of standards of living for all people in the country and with equitable access to public services.
5. Initiation of sustainable socio-economic development that will span the whole nation.
6. Realization of the supremacy of the law and separation of powers in the country.
7. Establishment of a federal and democratic government of national unity.
8. Liberation of Sudanese citizens from poverty, disease, hunger and restoring their dignity and confidence.
9. Enabling all Sudanese citizens to participate effectively in the process of production, creativity and peaceful co-existence.
10. Encouragement and support of women, youth and other marginalised sectors to assume their full role in building a prosperous society.
11. Provision of care for the weakest members of the society including children, orphans, widowed, elderly, displaced...
12. Institution of friendly relations with the outside world guided by principles of mutual respect and promotion of common interests

Begge opprørsgruppene ønsker et samlet Sudan, basert på likhet, frihet, demokratiske prinsipper, menneskerettigheter, toleranse, utvikling og velstand.

²⁰ De tolv punktene er hentet fra JEMs "A Proposal for Change".

Løsning

Løsningen for å nå disse målene varierer mellom gruppene. SLM/A understreker at de vil ha en fredelig løsning. "Negotiation for the peaceful resolution of Sudan's conflict is one of our means of struggle to achieve our objective provided that it should be aimed at attaining a comprehensive and just peace" (SLM/SLA Political Declaration). I tillegg nevner de ett sted at også væpnet kamp kan være et av midlene de vil bruke. "Armed struggle is one of our means to achieve our legitimate objectives" (SLM/SLA Political Declaration). De sier at de vil samarbeide med andre væpnede grupperinger og med andre politisk grupper som har samme politiske mål. SLM/A vil kjempe for å nå sine *legitime mål*, men spesifiserer ikke nærmere på hvilken måte dette skal gjøres. De legger ikke frem en konkret plan for å nå målet om et fredelig og enhetlig Sudan.

I dokumentene som SLM/A har utviklet i samarbeid med JEM, er det en mer detaljert utforming av løsning på problemene. Dette kan være et resultat av samarbeid mellom gruppene eller at SLM/A stiller seg bak JEMs forslag. Hovedsakelig vektlegges det i disse dokumentene at gruppene ønsker en politisk løsning. "The SLM and JEM call on the international community to give the political resolution of the underlying [sic] causes of the crises in Darfur, Eastern Sudan and other parts of the country the same attention it is giving the SPLM-GOS talks (Joint SLM/JEM Position for the Third Round of the Abuja Talks). Gruppene peker også på viktigheten av forhandlinger for å oppnå målene. "African mediation process will also need to be revitalized and reactivated, reinforced and reoriented" (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council).

JEM på sin side har ganske klare og detaljerte punkter over hvilke mekanismer som skal til for å nå målet. Hovedsakelig mener de at det trengs en omstrukturering av landets styresett. De setter opp en detaljert plan for omstrukturering og omorganisering av makten i landet, basert på et demokratisk, føderalt system. Her presiseres overgangsordninger og et nytt politisk system med inndeling i ulike maktorganer, regioner og spesifikke valgordninger.

I tillegg peker JEM på at det trengs forhandlinger og eventuelt krig mot Khartoum, mobilisering av alle marginaliserte for å sikre deling av makt og rikdom, tilfredsstilling av grunnleggende behov og utvikling. En ny Sudansk identitet må dessuten defineres. De har et oppsett for fordeling av makt og rikdom, og har punktvis satt opp mål og midler for fred i Sudan. Dette skal hovedsakelig bygge på menneskerettigheter, grunnleggende frihet, deltagelse i fordeling av makt og rikdom, en rekke overgangsordninger og internasjonale garantier. Løsningen på Sudans og Darfurs problemer er i følge gruppene hovedsakelig politisk. ”(...) it [krisen] requires a political solution (...)” (An Open Letter to the Chairman & Members of UN Security Council). Opprørsgruppene ”framing” av prognosen for situasjonen er ”framingen” av løsningen som politisk. SLM/A og JEM understreker at det ideelle ville være, gjennom dialog, forhandling og på bakgrunn av demokratiske prinsipper, å kvitte seg med sittende regjering og innføre føderalt demokrati.

RELIGIØS ”FRAMING”

JEM skiller seg spesielt fra SLM/A på et område i ”framing” av konflikten i Darfur. I motsetning til SLM/A bruker JEM en del religiøse elementer og refererer flere steder til islam. Å bruke religion som referanse er et sterkt virkemiddel for å styrke sin slagkraft, sin posisjon og for å vinne tillit og troverdighet ovenfor det religiøse mennesket. Black Book har flere referanser til islam, og var opprinnelig ment for et sudansk publikum i Sudan. I Black Book viser JEM blant annet til fem islamske krav for konstitueringen av en stat, og sammenligner disse med det de kaller den ”moderne” definisjonen en stat. JEM peker på at dagens myndigheter har erklært at de regjerer i islams navn, men viser til at en islamsk stat er preget av rettferdighet, likhet og tro. De refererer til Koranen og profeten og understreker at dagens styremåte ikke er forenlig med islamsk tro. De utfordrer Khartoum på hjemmebane.

In their [myndighetenes] pursuit of remaining in power, these leaders, hypocritically, preach the word of God and His Prophet amid corruption, injustice and tyranny. They however never recall the words of the Prophet “If Fatima, the daughter of Mohamed is to steal, I will certainly amputate her hands as we do to other thieves”. Such a level

of justice requires an environment of freedom and in which citizens guide their leaders in the fight against corruption, nepotism and injustice (Black Book 1:27).

De underbygger argumentene om at dagens såkalte islamske styresett ikke er et godt islamsk styresett, ved punktvis å vise til hvordan myndigheter feiler i å styre etter Koranens retningslinjer. De mener at dagens ledere har mistet den viktigste tøylen i livet; frykten for Gud og dommedagen, og at de har glemt at det er Guds, ikke menneskets, rike når alt kommer til alt. Selv om gruppen ikke er eksplisitt på hvilken rolle islam skal ha i Sudan, kommer det fram gjennom teksten at gruppen har en sterkere islamsk tilknytning enn SLM/A. De viser blant annet til hvordan navnet "Justice and Equality Movement" har tilknytning til Allah. "Our choice is inspired by the fact that "Justice" is derivative of one of the 99 Names of Allah" (Black Book 1:31). At de ikke tar stilling til sharia-lovgivning, eller har spesifikke henvisninger til religion i forslagene sine, kan tyde på at de nettopp ikke ønsker større endringer i religionslovgivningen i landet.

JEM ønsker å vise hvordan de, i forhold til sittende regjering, er gode muslimer. De vil følge Koranen og Mohameds ord slik det var ment. 'Vi' fremstilles som de gode, mens 'de' er de dårlige. Å bruke religion på denne måten for å underbygge sin sak, kan være et svært virkningsfullt middel. En slik strategi appellerer til følelser og gir stor argumentasjonskraft. For det religiøse mennesket vil det å leve riktig i samsvar med religionen og det å ha guddommelig legitimitet være viktig. Å bruke religiøse elementer i gruppens "framing" av Darfur kan derfor sees på som et strategisk trekk. Hvorvidt islamsk "framing" er en egnet strategi for å oppnå *internasjonal støtte* vil diskuteres senere.

IDENTIFISERING AV DISKURSER

I gruppenes narrativ om Darfur er det referert til utallige diskurser. Det mest interessante vil i denne sammenheng være å få fatt i de overordnede diskursene som gruppen knytter fortellingene sine opp mot. Jeg vil for det første ha fokus på de diskurser som er knyttet til gruppenes presentasjon av dagens situasjon og for det

andre de diskurser som er knyttet til presentasjonen av løsningen og strategiene for å nå løsningen. Dette er diskursene som er knyttet til SLM/As og JEMs diagnostiske ”framing” og prognostiske ”framing”. Det er disse diskursene jeg mener vil være de relevante når det gjelder SLM/As og JEMs forsøk på å mobilisere internasjonal støtte og sympati.

For det første er det interessant å se på de diskurser som gruppene knytter narrativene om problem og årsak opp mot. SLM/A og JEM legger frem en fortelling om dagens situasjon og knytter denne til en rekke ulike problemer. Narrativene om Darfur bærer preg av uendelig elendighet; krig, konflikt, humanitære problemer, vanskjøtsel, underutvikling, korrupsjon, marginalisering, ekskludering, diskriminering, utnyttning, elitisme, urettferdighet, plyndring, sult, sykdom, voldtekter, overfall, mishandling, drap, internt fordrevne, etnisk rensing, folkemord, krigsforbrytelser og terror. Disse forholdene tilhører alle kategorien ”krise”. Gruppene mener at krisen skyldes landets styresett og myndighetenes politikk. Darfur har, i følge gruppene, vært preget av elendighet siden frigjøringen. Problemene har eskalert og nådd sitt klimaks de siste årene. Historien om Darfur er på denne måten en historie om krise og katastrofe. Gruppene diagnostiserer situasjonen i Darfur som kritisk og katastrofal, og knytter på denne måten narrativen om Darfur til en overordnet kriediskurs.

Årsaken til krisen i Darfur utpekes av gruppene som myndighetene og deres politikk. SLM/A og JEM mener myndighetene har monopolisert makt og rikdom i landet og at de bevisst har bedrevet ekskludering, favorisering, utnyttning og korrupsjon. Videre gjør gruppene myndighetene ansvarlige for etnisk rensing, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord. Krisen som Darfur opplever skyldes, i følge gruppene, regjeringens vanskjøtsel av landet. Myndighetene, ’de’, har misbrukt makten ovenfor folket, ’oss’. ’Vi’ er ofre for deres egoisme. Korrupsjon, favorisering av grupper og deler av landet, og misbruk av makt er alle eksempler på dårlig politikk og styring. Dette er gjennomgående i alle dokumentene og understrekes stadig. Narrativene som JEM og SLM/A presenterer om krisen i Darfur og dens årsaker kan derfor knyttes til en overordnet ”bad-governance”-diskurs.

For det andre er det interessant å se på hvilke diskurser gruppene knytter prognosen for situasjonen opp mot; narrativene om seg selv og løsningen på problemene. Målet for gruppene er å få bukt med krisen og oppnå fred og stabilitet i landet. Hovedsakelig ønsker gruppene en politisk løsning. Begge ønsker omorganisering av styret i landet, og mener at et føderalt demokrati vil være løsningen. Målet til SLM/A er et samlet demokratisk Sudan. JEM har spesifisert dette mer inngående. Det som går igjen i begge gruppenes løsning, er for det første viktigheten av et nytt styresett basert på demokratiske prinsipper. Gruppene refererer hele veien til demokrati som den ideelle styreform og til andre prinsipper som kan knyttes til demokrati som idé, som for eksempel retten til selvbestemmelse, representativitet, maktfordeling, populasjonsproporsjonalitet, føderale systemer og desentralisering av makt.

Videre understreker de viktigheten av at makt- og rikdomsfordeling i landet er basert på likhet og rettferdighet. Gruppene peker flere steder på hvordan konflikten bør løses gjennom dialog og forhandling, hvordan globalt samarbeid og gode relasjoner bør fremmes, og nødvendigheten av respekt for internasjonalt anerkjente prinsipper. Det er forhandling som først og fremst er middelet for å nå målet. Ideer om demokrati, dialog, respekt for internasjonal lovgivning, likhet, rettferdighet og så videre, er elementer som oppfattes som "good-governance". På denne måten knytter JEM og SLM/A narrativene om seg selv og sin løsning opp mot en overordnet "good-governance"-diskurs. Samtidig lanserer de seg som en motpol til dagens "bad-governance". Opprørsgruppenes fokus på en politisk løsning med dialog og forhandling kan på sin side knyttes til en fredelig konfliktløsningsdiskurs, noe som også passer inn under "good-governance".

JEM og SLM/A henviser også flere steder til nødvendigheten av respekt for menneskerettigheter og grunnleggende frihet. Blant annet nevner de behovet for å sikre ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og politisk frihet, og dessuten rettigheter for kvinner og barn. De peker på de ulike problemene i landet og hvor viktig det er å stoppe fattigdom, sykdom og sult, og å skape fredfull sameksistens i Sudan og Darfur. Gruppene ønsker utvikling og å dekke de grunnleggende behov, og de setter

fokus på fattigdom, helse og utdanning. De understreker hvor viktig det er med respekt og anerkjennelse av etnisk, kulturell, sosial og politisk ulikhet og pluralisme. Opprørsgruppene viser til hvordan dagens regjering har feilet og hvordan landet lider av underutvikling og uverdige leveforhold. Gruppene presenterer seg selv som forkjempere for verdier og idealer som likhet, rettferdighet, utvikling, respekt for pluralisme, og knytter narrativene om seg selv og sitt ståsted til det som kan betegnes som en overordnet menneskerettighetsdiskurs.

Både en ”good-governance”-diskurs og en menneskerettighetsdiskurs kan samles i en større metadiskurs. ”Good-governance” og menneskerettigheter kan høre sammen i en slags ”vestlig idealstat”-diskurs, bestående typisk av demokrati, menneskerettigheter, likhet, frihet, rettferdighet, dialog og utvikling. Disse verdiene er helt grunnleggende i vesten med røtter tilbake til antikken, opplysningstiden og den franske revolusjon. Dette er de verdier som vestlige stater er bygget på og som verdsettes høyt som idealer.

Et tredje tema som nevnes i gruppenes fremstilling av løsningen på problemene i Darfur er nødvendigheten av et samlet Sudan. Et felles Sudan som er inkluderende, hvor alle kan føle tilhørighet. SLM/A og JEM vil ha toleranse for ulikhet, både etnisk, kulturelt, sosialt og politisk. De snakker om dannelsen av en ny sudansk identitet basert på ”Sudanisme”. En følelse av tilhørighet til landet som skal være knyttet til det å være Sudansk statsborger, uavhengig av etnisitet, religion og regional tilhørighet. Gruppene knytter på denne måten narrativen om seg selv og sitt ståsted til en overordnet nasjonalismediskurs.

JEM knytter også, i motsetning til SLM/A, narrativen sin til en islamsk diskurs. JEM refererer flere steder til islam, Koranen og profeten Muhammed. Selv om gruppen ikke konkretiserer islams rolle i deres forslag til ny statsløsning, peker de på hvordan den nåværende regjeringen feiler å styre i henhold til rett islamsk tro. Det kan diskuteres hvorvidt det er motsetninger mellom islamsk tro og elementer i den ”vestlige idealstats”-diskursen, men man kan uansett se på en ”islamsk stats”-diskurs som en konkurrerende diskurs til en ”vestlig idealstats”-diskurs. JEM knytter

presentasjonen av sitt ståsted til både en islamsk diskurs og en overordnet ”vestlig idealstats”-diskurs.

Opprørsgruppens narrativ og diskursene den er knyttet opp mot er oppsummert i figur 3.

Figur 3

	JEMs NARRATIV	SLM/As NARRATIV
DIAGNOSTISK ”FRAMING”	KRISE knyttet til: “BAD-GOVERNANCE”- DISKURS	KRISE knyttet til: “BAD-GOVERNANCE”- DISKURS
PROGNOSTISK ”FRAMING”	FRED/STABILITET knyttet til: ”GOOD-GOVERNANCE”- DISKURS MENNESKERETTIGHETS- DISKURS NASJONALISMEDISKURS ISLAMSK DISKURS	FRED/STABILITET knyttet til: ”GOOD-GOVERNANCE”- DISKURS MENNESKERETTIGHETS- DISKURS NASJONALISMEDISKURS

”FRAMING”-STRATEGIER

Opprørsgruppene JEMs og SLM/As ”framing” av Darfur er den aktive og strategiske fremstillingen av situasjonen. Darfur-konflikten presenteres på en bestemt måte, til deres fordel, og rammen for fortolkning påvirkes aktivt. Som et ledd i diagnostisk ”framing” og prognostisk ”framing” kan gruppene også strategisk forsøke å tilpasse sin fortolkningsramme gjennom justeringsprosesser i mobiliseringen av internasjonal støtte. Justering av rammer er en teknikk for å skape større tilknytning mellom opprørsgruppens fortolkningsramme og rammen til dem de henvender seg mot.

En type "framing"-strategi er å justere rammen ved å utdype den rundt et spesifikt tema. Opprørsgruppene fokuserer i sine narrativer spesielt på internasjonalt anerkjente verdier som for eksempel good-governance og menneskerettigheter. Ved å sette fokus på den type verdier som det internasjonale samfunnet ser det som viktig å bevare og beskytte, og ved å presentere historien sin rundt hvordan disse trues, vil mottakergruppen få større sympati med deres program. Dette er strategisk rammeutdypning.

På samme måte vil justeringer i form av rammeutvidelse også kunne skape en bedre tilknytning mellom opprørsgruppene og det internasjonale samfunnet. Rammeutdypning og rammeutvidelse overlapper hverandre i dette tilfelle. Behovet for en justering mot en utvidet ramme oppstår fordi at Darfurkrisen ikke er direkte overførbart til FN-medlemslandenes hverdag. Gjennom "framing" kan gruppene justere sin ramme slik at den tilpasses FNs ramme og fanger det internasjonale samfunnets interesse. Ved å fokusere på internasjonalt anerkjente prinsipper vinkler opprørsgruppene saken slik at den får en mer generell betydning. Good-governance og menneskerettigheter er prinsipper som har svært stor betydning i den vestlige verden, og verdienes allmenne gyldighet vil kunne gi mottakergruppen større sympati for opprørsgruppens sak. Dette er strategisk rammeutvidelse.

AVSLUTNING

Opprørsgruppene JEM og SLM/A har sin versjon av virkeligheten om Darfur. Utgangspunktet i oppgaven er for det første at gruppene er deltagende i konstruksjonen av narrativen om Darfur, og at de gjennom strategisk presentasjon av konflikten aktivt kan forsøke å mobilisere internasjonal støtte og sympati. For det andre at gruppene er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av konflikt og konfliktløsning, nettopp for å kunne opptre strategisk. I dette kapitlet har opprørsgruppens strategiske "framing" av Darfur blitt presentert. Den andre delen av tesen vil besvares i kapittel 5 og 6.

SLM/A og JEM ønsker å styrke sin sak gjennom presentasjonen av situasjonen blant annet ved å sette seg selv i et godt lys og regjeringen i et dårlig lys. Dette er opprørsgruppene "framing" av Darfur. Gruppene sine narrativer om situasjonen er sentrert rundt identitets-"framing", diagnostisk "framing" og prognostisk "framing". Dette er "framing" av 'oss' og 'dem', det gode og det onde, offerposisjonen, problem, årsak og løsning. Hovedsakelig peker gruppene på at Darfur i dag preges av undertrykkelse, marginalisering, konflikt og utrygghet som et resultat av skjev fordeling av makt og rikdom i landet. Opprørsgruppene mener at det er myndighetene som er årsaken til problemene, og at den grunnleggende løsningen vil være å innføre føderalt demokrati for å sikre likhet og rettferdighet for alle sudanere.

Narrativene som gruppene presenterer er videre knyttet opp mot ulike diskurser. Selve situasjonen i Darfur knytter gruppene til en krisediskurs og en "bad-governance"-diskurs; 'de' har skapt krise for 'oss'. Selv knytter de seg og løsningen på krisen opp mot en "good-governance"-diskurs, en menneskerettighetsdiskurs og en nasjonalismediskurs. I tillegg har narrativene til JEM også referanser til en islamsk diskurs.

5. "FRAMING" DARFUR: FNs NARRATIV

I det internasjonale samfunnet var Darfurkonflikten i lang tid overskygget av krigen mellom Nord- og Sør-Sudan. Først rundt 2003 ble Darfur for alvor satt i FNs søkelys og konflikten ble etter hvert en egen sak på Sikkerhetsrådets agenda. FNs engasjement i Darfur, gjennom ulike granskningskommisjoner, observatørroller og gjennom assistanse for den Afrikanske Unionen i forhandlingene, er bakgrunnen for FNs fortolkning av situasjonen. Som utenforstående, med en annen tilnærming, vil FN ha et annet utgangspunkt enn opprørsgruppene for fortolkningsramme. Dette kapittelet presenterer FNs narrativ om situasjonen i Darfur.

FNs ramme for fortolkning av konflikten i Darfur vil i noen grad være representativ for hvordan FN idealtypisk vil presentere konflikter og hva som mer generelt vil være FNs ramme for fortolkning i slike og lignende situasjoner. Kapittelet vil være grunnlaget for å sammenligne opprørsgruppene og FN sine narrativer i kapittel 6, og for å kunne vise hvordan SLM/A og JEM er strukturelt bundet av etablerte diskurser for strategisk å kunne mobilisere internasjonal sympati. Med dette som utgangspunkt vil jeg derfor ikke gjøre noen analyse av de "framing"-prosesser FN benytter seg av og hvilke virkninger de eventuelt kunne ha hatt. Poenget med dette kapittelet er ikke å analysere FNs "framing" av Darfur, men å få tak i den mer generelle fortolkningsrammen de har for slike situasjoner. Jeg vil i dette kapittelet kun fokusere på FNs fremstilling av partene i konflikten, fremstillingen av diagnose og prognose for situasjonen, samt de diskurser som narrative knyttes til.

Gjennom sin fortolkningsramme vil FN, i likhet med SLM/A og JEM, presentere situasjonen på en bestemt måte etter sin oppfatning av den. FNs fremstilling er heller ikke nøytral eller tilfeldig. Deres fremstilling er også strategisk "framing". FNs "framing" av Darfur vil blant annet være rettet mot å skape større internasjonalt fokus

og dessuten å gi legitim begrunnelse for sitt engasjement i saken.²¹ Narrativen om Darfur er på samme måte, som hos opprørsgruppene, sentrert rundt diagnostisk ”framing” og prognostisk ”framing”. FN peker på problem, årsak, mål og løsning. Også her vil jeg utheve FNs fremstilling av de ulike partene i konflikten, identitets-”framing”, som et eget punkt under diagnostisk ”framing”. Til slutt vil de diskurser som FN knytter narrativen om Darfur opp mot identifiseres.

DIAGNOSTISK ”FRAMING”

FN hevder at Darfur er i krise. Det som gjør regionen til et kriseområde er i følge FN den humanitære situasjonen, usikkerheten og ustabiliteten som området er preget av. Kjernen i problemet er de siviles situasjon; deres sikkerhet og de humanitære forholdene. Fokuset til FN er på konsekvensen av konflikten for folket i Darfur. Konflikten har resultert i pågående krise og katastrofe. ”(...) the consequences for the civilians caught in the middle of the conflict will remain catastrophic” (S/2005/650/7). Det er forholdene for *befolkningen*, og ikke selve konflikten, FN anser som sitt hovedanliggende. FNs ”framing” av diagnosen for situasjonen utpeker sivilbefolkningens situasjon som problemet. De betegner Darfur som et helvete på jord. ”This report demonstrates beyond all doubt that the last two years have been a little short of hell on earth for our fellow human beings in Darfur (16. februar 2005). De beskriver situasjonen som nåtidens verste humanitære katastrofe. ”It’s now one year since the world woke up to what we in the UN had already described for two to three months ago as the worst humanitarian crisis in the world” (18. februar 2005). FN betegner situasjonen som grusom og bruker begreper som massakre og blodbad i narrativen sin.

²¹ FNs ”framing” av Darfur er i likhet med opprørsgruppenes ”framing” heller ikke en ren aktørorientert handling. FN vil også være strukturelt determinert i sin forståelse og fremstilling av konflikten i Darfur. Det vil ikke gåes noe nærmere inn på dette i denne sammenheng. Poenget er å få tak på hvordan FN mer generelt beskriver konflikt og konfliktløsning.

FN peker på hvordan hverdagen til sivilbefolkningen er preget av overgrep, drap, terror, vold, internt fordrevne, usikkerhet, ustabilitet, mangel på mat og vann, elendige sanitære forhold og så videre.

It [granskningskommisjonens rapport] listed the indiscriminate killings of civilians, torture, enforced disappearances, destruction of villages, rape and other forms of sexual violence, pillaging and forced displacement (16. februar 2005).

FN anser situasjonen for befolkningen i Darfur som kritisk. De månedlige rapportene om situasjonen beskriver gang på gang hvordan folket daglig utsettes for nye påkjenninger. Hovedsakelig kan FNs definisjon av problemet i Darfur deles inn i tre kategorier; befolkningens sikkerhet, den humanitære situasjonen og menneskerettslige spørsmål. Disse overlapper også i stor grad med hverandre.

Sikkerhet

For det første er det snakk om av sikkerheten til folket i Darfur. I de månedlige rapportene til Sikkerhetsrådet listes alle voldsepisoder og sammenstøt, og partene stilles til ansvar for de ulike gjerningene. Sikkerheten til den sivile befolkningen i området beskrives som svært dårlig og vurderes kontinuerlig. Situasjonene beskrives punktvis og oppsummerende.

The past month also saw attacks by militia on villages. In one particularly vicious incident on 23 October, militia carried out an attack on the Fur village of Tama (southern Darfur) that left dozens of civilians dead and many more injured (S/2005/719/1).

In Jebel Marra, Westen Darfur, about 160 fighters from the Sudan Liberation Army (SLA) attacked the Sudanese Armed Forces in Golo on 23 January, and fighting continued for several days (S/2006/148/1).

Narrativen om Darfur vitner om sammenstøt, angrep, brannstiftelse i landsbyer, drap, skyting og så videre. Dette er 'framingen' av sikkerheten i området. Fremstillingen av usikkerheten i Darfur er en måte å legitimere FNs engasjement og tilstedeværelse i området på.

Den humanitære situasjonen

For det andre settes det fokus på den humanitære situasjonen i området. De månedlige rapportene er knyttet til noen sentrale tema. Den sivile befolkningen er hele tiden det viktige for FN. Narrativene er spesielt preget av den uholdbare situasjonen for de internt fordrevne.

Many internally displaced persons who returned to their villages of origin have been displaced again and forced to seek refuge in camps as a result of deliberate attacks on villages by militia. September's fresh violence directed against the civilian population caused tens of thousands of civilians to be displaced (S/2005/650/3).

(...) those most exposed to violence and gross violations of human rights continue to live in fear and terror. This includes the large majority of internally displaced persons, as more camps for displaced have been attacked in recent months (...) (S/2005/825/8).

Internally displaced persons crowded into camps for an indefinite period and cut off from their traditional patterns of living are vulnerable to psychological as well as physical insecurities, falling prey to rumour and cynical manipulation that inspire acts of violence directed even at those who have come to Darfur to assist (S/2005/523/6).

FN er svært bekymret for situasjonen til de internt fordrevne og de som er tvunget til å migrere. Flyktnings situasjonen i landet beskrives som totalt uakseptabel.

Det legges videre mye vekt på kvinner og barn. Rapportene fokuserer på kjønnsbasert vold og på seksuelle overgrep. Narrativene beskriver hvordan kvinner i og rundt campene stadig utsettes for overgrep og trakassering.

(...) reports during the month of September showed an increase in the number of attacks on women in and outside the camps. In Kalma camp, southern Darfur, around 60 attacks on women were reported in one week alone. Rape cases also continued in Western Darfur (S/2005/650/3).

Girls and women reported that incidents of sexual violence, abuse and abductions by the Janjaweed Arab militia were continuous, with most cases of sexual assault taking place outside of the camps for the internally displaced, usually when they were collecting firewood, or grass (...). The girls and women added that in addition to pregnancy, sexually transmitted diseases and other illnesses, the psychosocial consequences for them included shame, depression, social stigma, difficulty coping, and at the worst, some women and girls had committed suicide (...) (9. september 2005).

I tillegg til å måtte leve med overgrep, trakassering, trusler og voldtekter, unnlater også mange kvinner å rapportere om dette i frykt for øvrig ydmykelse fra offentlige innstanser.

According to the report, 500 rape victims were treated in the region between October 2004 and February 2005. This figure is all the more shocking when set against the reality that many survivors of sexual and gender-based violence do not seek treatment, owing both to the social stigma attached to rape and fear of negative repercussions (S/2005/240/3).

It was also shocking to learn from agencies on the ground that there is a widespread practice of counter-prosecution against rape victims. In Bindisi, for example, several pregnant victims of rape were detained on charges of adultery and, although eventually released, they were beaten and sexually assaulted while in detention (S/2005/240/3-4).

Et annet problem som FN anser som kritisk er rekruttering av barn i krig. Narrativene om Darfurs barn er en historie om frivillig og ufrivillig rekruttering av barn til de væpnede styrkene av alle partene i konflikten.

The upsurge in violence against the civilian populations in Darfur seriously affected children. During the month of October, several children were killed and abducted in the region. In addition, despite my repeated expressions of concern on various occasions on the matter of child combatants, all parties continue to recruit children (S/2005/719/4).

Reports of children being abducted during the recent attacks on civilian populations demonstrate the horrible price being paid by the children of Darfur in this civil war (...) (S/2005/650/3).

(...) the movements as well as the militia, continue to use children as combatants (S/2005/650/4).

Når det gjelder den humanitære situasjonen fokuseres det også på nødvendigheten av nødhjelp for å dekke de grunnleggende behov som mat, vann, sanitærutstyr, vaksiner, husly osv.

The number of IDPs and the many hundreds of thousands of others outside of the camps who are in desperate need of assistance is bound to increase, he [Jan Egeland] warned, adding "Some predicting 3 million, some are predicting 4 million, some are predicting more than that of people in desperate need of life-saving assistance as we approach the hunger gap in mid-year... whose lives will be at stake" (18. februar 2005).

På denne måten ser man hvordan FN i sin narrativ om Darfurkrisen legger spesielt stor vekt på den problematiske humanitære situasjonen for sivilbefolkningen. I følge FN er en av hovedårsakene til krisen nettopp den humanitære situasjonen. Spesielt gjelder dette situasjonen for de internt fordrevne, kvinner og barn, samt manglende dekning av grunnleggende behov. Dette er FNs "framing" av den humanitære situasjonen som en del av årsaken til krisen i Darfur.

Menneskerettigheter

Den tredje delen av det FN anser som problemet er de utallige bruddene på menneskerettighetene. Narrativene vektlegger spesielt tilfeldige arrestasjoner og fengslingsforhold. Dette er "framing" av brudd på grunnleggende menneskerettigheter og verdier. Ved flere anledninger mener FN at menneskerettighetene har blitt brutt. Uskyldige har blitt fengslet, rettsaker har uteblitt, det har forekommet torturering av fanger og forlengede varetektsopphold uten skjellig grunn.

Human rights observers are documenting a number of cases of torture and ill-treatment of civilians who have been arbitrarily arrested by security forces and often detained incommunicado. There are shocking, but as yet unconfirmed, reports of an unofficial detention centre at the headquarters of the Sudanese army in Nyala (S/2005/240/5).

Dessuten pekes det på brudd på menneskerettigheter som bevegelsesfrihet, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og møtefrihet. "Emergency laws are also being used to restrict other human rights in Darfur, including freedom of expression, association and assembly" (S/2006/148/2). En del av temaene som går igjen i fortellingene om den humanitære situasjonen hører selvfølgelig også hjemme under rapporteringen om menneskerettighets-situasjonen i landet.

Problem og årsak

Situasjonen i Darfur er i FNs narrativ et resultat av konflikten mellom Justice and Equality Movement og Sudan Liberation Movement/Army på den ene siden, og regjeringen i Sudan (GoS) på den andre siden. Uenighetene mellom partene har kommet ut av kontroll og endt opp i væpnet konflikt, noe sivilbefolkningen må lide for.

Scores of thousands of people have been killed in Darfur and more than two million others have been displaced since 2003 because of fighting between Sudanese Government forces, allied militias and rebels that has led to claims of civilian massacres, rapes and other atrocities (26. juli 2006).

FNs narrativ om Darfur starter i 2003. FN gir opprørsgruppene ansvar for å ha startet den voldelige konflikten da de gikk til væpnet angrep på myndighetene. "Tens of thousands of people have been killed and at least 1.8 million others forced from their homes in Darfur since rebels took up arms against the Sudanese Government in early 2003 (...)" (26. januar 2005). SLM/A og JEM angrep statlig eiendom, og myndighetene svarte med en voldelig respons på angrepet. "It is the manner of respons to this rebellion by the Government of Sudan which has led to the current crisis in Darfur (...)" (7. mai 2004). Rebellenes angrep og myndighetenes motangrep er, for FN, begynnelsen på konflikten. Noen mer bakenforliggende årsak diskuteres

ikke, annet enn at det nevnes at rebellenes angrep var et angrep i kampen for utvikling og på bakgrunn av økonomisk ulikhet.

Rebels took up arms against the Sudanese Government in early 2003, partly in protest at the distribution of economic resources (26. januar 2005).

(...) the Darfur rebel groups, the Sudan Liberation Army (SLA) and later the Justice and Equality Movement (JEM), both formed from among the black African Fur, Zaghawa and Masaalit peoples, initiated the conflict with similar demands – ”for the Khartoum authorities to address the marginalization and underdevelopment of the region” (7. mai 2004).

På denne måten presenterer FN Darfur som en krise. ”Framing” av problemet knytter seg til den uholdbare situasjonen for den sivile befolkningen. Gjennom diagnosen for situasjonen beskrives usikkerheten i område, den katastrofale humanitære situasjonen og utallige brudd på menneskerettigheter og understreker krisens alvorlige karakter. FN peker på at konflikten mellom myndighetene og opprørsgruppene var opptakten til problemet, men det er den humanitære situasjonen for sivilbefolkningen som settes i fokus. Dette er FNs ”framing” av krisen som problemet og situasjonen for sivilbefolkningen som årsaken. Selve konflikten har status som en bakenforliggende årsaksvariabel.

IDENTITETS-”FRAMING”

En av de mest iøynefallende forskjellene mellom FNs beskrivelser av situasjonen i Darfur og opprørsgruppene beskrivelser, er kategoriseringen av partene i konflikten. Der hvor SLM/A og JEM hovedsakelig skiller mellom ’oss’, opprørsgruppene og folket i Darfur, og ’dem’, myndighetene i Sudan, har FN en mer nyansert inndeling. FN opererer med tre hovedaktører i konflikten; myndighetene i Sudan (GoS), Janjaweed/militsen og opprørsgruppene Justice and Equality Movement og Sudan Liberation Movement/Army. Det er bare GoS og opprørsgruppene som anerkjennes som virkelige parter i konflikten og som deltagere i forhandlingene, men Janjaweed er forebeholdt minst like mye plass i dokumentene. I tillegg opereres det med en kategori av mer uidentifiserte deltagere. I denne kategorien tilhører banditter,

militser, gjenger, warlords, nomadiske grupper, væpnede grupper og uidentifiserte elementer. Disse har ikke fått plass i opprørsgruppenes beretning. Det nevnes også en tredje opprørsgruppe; National Movement for Reform and Development (NMRD), men denne har heller ikke status som forhandlingspart i konflikten. FNs "framing" av de tre partene i konflikten, rebellene, Janjaweed og myndighetene, gir partene ulike roller.

SLM/A og JEM

Rebellgruppene gjøres ansvarlige for å ha startet konflikten og for en rekke angrep. Hovedsakelig dreier dette seg om angrep mot myndighetene, deres posisjoner og eiendom, men gruppene anklages også for å angripe sivile personer og internasjonale hjelpeorganisasjoner.

The clearest trend to emerge over the present reporting period is a considerable rise in abductions, harassment, extortion and looting by both the Justice and Equality Movement (JEM) and the Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A), victimizing civilians and jeopardizing humanitarian activities (S/2005/523/1).

Abductions, theft of livestock, restrictions on freedom of movement and general intimidation of civilians and humanitarian workers, including United Nation personnel, by rebel movements, were reported throughout April (S/2005/305/2).

In Southern Darfur, one of the more devastating clashes occurred on 19 September when SLM/A attacked positions of the Sudanese Armed Forces in and around the village of Shaeria. The attack forced many civilians to seek shelter outside the town, the Sudanese Armed Forces suffered dozens of casualties and SLM/A made off with quantities of arms, munitions, fuel and other supplies (S/2005/650/1).

FN peker blant annet på at rebellene er ansvarlige for å hindre retten til å bevege seg fritt, bortføringer, tyveri, drap, trakassering av sivile og så videre. Rebellene anklages også for å ha brutt en rekke menneskerettigheter. I følge FNs granskningskommisjon er det troverdige bevis for at gruppene er ansvarlige for mulige krigsforbrytelser. "The Commission has also found credible evidence that rebel forces are responsible for serious violations, which may amount to war crimes" (16. februar 2005).

Allikevel er ikke FNs "framing" av rebellene en presentasjon av opprørsgruppene som den verste parten i konflikten. FN peker på at SLM/A og JEM i mindre grad er en trussel mot sivilbefolkningen enn Janjaweed og myndighetene.

"While their [rebellenes] actions on the ground have had less impact on civilians than those of Government forces and Janjaweed, recent actions of the armed movements, especially SLM/A, have generated concern in the international community (...)" (S/2005/467/5).

I FNs narrativ fremkommer det at det er SLM/A som i størst grad står for de ulike angrepene og mesteparten av de voldelige handlingene rebellgruppene utfører. "Of the two movements, it appeared that SLA was more often the instigator of the clashes" (S/2005/378/1). JEM nevnes ikke i den grad i forbindelse med angrep og ustabile situasjoner.

Narrativene beskriver også et SLM/A som sliter med interne problemer, og gruppen får en mer useriøs fremtoning enn sin partner.

There were also sharp differences within and between the two movements (S/2005/467/10).

(...) internal divisions within SLM/A remain rife and will undoubtedly pose a challenge to the next round (...) (S/2005/523/5).

Internal division within the SLM/A paralysed the talks for one week (...) (S/2005/650/6).

SLM/As indre splittelse har ført til forsinkelser i forhandlingene, og FN påpeker at det er nødvendig med en enhetlig posisjon og fokus på enighet hos gruppen, istedenfor intern krangel om representasjon og prosedyrer.

Det settes videre spørsmål ved gruppens representativitet, og FN påpeker nødvendigheten av en Darfur-Darfur dialog. Begge rebellgruppene beskyldes også for å ikke overholde avtalene som har blitt inngått i forhandlingsrundene.

The SLM/A and Justice and Equality Movement (JEM) are also failing to abide by the commitments made under past agreements and are doing far too little to control their men under arms (S/2005/592/2).

(...) the leadership of the armed movements are failing to adhere to the Humanitarian Ceasefire Agreement (...) and related protocols and to restrain their fighters from criminal behaviour (S/2005/523/2).

Dette er FNs fremstilling og ”framing” av opprørsgruppens rolle som part i Darfur-konflikten.

Janjaweed

FNs ”framing” av partene i konflikten stempler Janjaweed som verstingen. Det er de som identifiseres som den største trusselen mot den sivile befolkningen i Darfur.

(...) militia attacks are by far the greatest cause of terror and suffering for civilians (S/2005/305/6).

(...) militia attacks intensified last month and are the greatest cause of terror and suffering among civilians in the western Sudanese province (...) (12. mai 2005).

I FNs ”framing” av partene i konflikten kommer Janjaweed dårligst ut. De fremstilles som banditter og bøller.

(...) Janjaweed militia attacks on Sudan’s Fur, Zaghawa and Masaalit civilians include killing, rape, pillage, including of livestock, and destruction of property, including water sources; and there has been massive, often forced, displacement (...) (7. mai 2004).

(...) villagers have reported harassment by nomads and militia in the form of looting, banditry and the forced payment of protection “taxes”. Repercussions resulting from the non-payment of such taxes include the deliberate destruction of planted fields (S/2005/719/3).

Janjaweed anklages av FN for illegal okkupasjon, trakassering, overgrep, kidnapping, drap, tyveri, angrep på sivile, voldtekter, angrep på internt fordrevne (IDPs), raiding, terror, ildpåsettelse, grusomheter, brudd på menneskerettigheter og så videre.

(...) Janjaweed remain an ever-present threat around the camps (S/2005/467/3).

Militia attacks on more than a dozen Massalit [*sic*] villages south-west of Gereida occurred from 6 to 17 November, resulting in an estimate of 60 deaths, the highest figure recorded in the last year for a single incident. Huts were set on fire, fields and harvested crops were burned, and a total of 15,000 people were displaced (S/2005/825/1).

During this period the local militias (...) committed many atrocities and gross human rights abuses, including rape, the killing of civilians and the razing of entire villages (S/2005/467/2).

Janjaweed utpekes utvilsomt som den parten som utøver de mest grufulle handlingene i Darfur. I følge FN er det de som er ansvarlige for herjingen og den fysiske ødeleggelsen av materiell og mennesker, men også for den psykiske terroren i område. FNs granskningskommisjon fant Janjaweed skyldig i brudd på menneskerettigheter, krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten. ”The Commission has established that many people in Darfur have been victims of atrocities perpetrated on a very large scale, for which (...) the Janjaweed are responsible – including war crimes and very likely crimes against humanity” (16. februar 2005). FNs ”framing” av Janjaweed knytter denne gruppen utelukkende til grufulle og terroraktige handlinger.

Myndighetene i Sudan

FN gir myndighetene i Sudan (GoS) hovedansvaret for konflikten. De stilles til ansvar for uroen i landet og for de siviles sikkerhet.

(...) the Government must commence an effective programme of disarmament and demobilization of the tribal militias that continue to terrorize the civilian population of Darfur (S/2005/378/7).

It is the responsibility of the Government to establish the proper conditions for the voluntary return of refugees and internally displaced persons, which include the disarmament of militias and ending the current climate of violence and impunity, as well as protecting the land and property of displaced persons (S/2005/523/4).

FN mener at myndighetene har feilet grovt på dette område.

Today, still-increasing numbers of the population in Darfur are exposed, without any protection from their Government, to hunger, fear and violence. The numbers affected by the conflict are growing and their suffering is being prolonged by inaction (5.oktober 2004).

(...) the measures taken so far by the Khartoum Government to deal with the crimes have been "grossly inadequate and ineffective" (16. februar 2005).

(...) the Government has not taken sufficient action to end impunity (S/2005/378/5).

The Government still shows no intention of disarming these militia and is yet to hold a significant number of them accountable for the atrocities of earlier months (S/2005/523/2).

FN mener at myndighetene selv gjennom en rekke brudd på menneskerettighetene, som angrep, blokade av forsyninger til IDP-camper, tilfeldige arrestasjoner, fengslinger og lignende, samt gjennom å overse Janjaweedes herjinger, er ansvarlige for massive brudd på menneskerettighetene og krigsforbrytelser.

Videre peker FN på at det er en mulig sammenheng mellom GoS og Janjaweed, og noen steder trekkes denne forbindelsen direkte.

(...) reports continue to be received that Government forces operate jointly with armed tribal militias or, at the least, that both operate in the same area at the same time and towards the same general goals (S/2005/240/10).

(...) the local militias, which were often supported by Government forces, committed many atrocities and gross human rights abuses (...) (S/2005/467/2).

The Fursan [Janjaweed] said they were all Arabs and that they had been armed and paid by the government. They said they acted upon Government instructions (...) (7. mai 2004).

FN mener at GoS ikke er helhjertet i sitt forsøk på å stanse Janjaweed, noe som er en del av avtalen mellom partene.

There are many indications that local authorities are increasingly unwilling or incapable of controlling tribal militia and armed gangs operating in the area (S/2005/650/1-2).

The Sudanese Government made no progress last month in either stopping militia attacks against civilians in Darfur, disarming those armed groups or prosecuting the individuals responsible for the worst atrocities (...)(5. oktober 2004).

(...) there is little evidence of any serious efforts by the Government to disarm the Janjaweed and other armed outlaw groups (S/2005/467/3).

FN fremstiller GoS verken som spesielt samarbeidsvillig eller som spesielt lystne på å få bukt med situasjonen. De peker på hvordan GoS er ansvarlige for å respektere internasjonal lov, granske straffbare handlinger og straffeforfølge de ansvarlige, noe som ikke er blitt gjort på tilfredsstillende måte. I følge FN har GoS også hindret det humanitære arbeidet ved å nekte NGO-personell visa og dessuten ved å bruke unødvendig lang tid på utstedelse av reisedokumenter og reisetillatelser.

Government authorities at the national and local levels have increasingly been harassing humanitarian organizations and thus constraining the provision of humanitarian assistance. Of particular concern have been significant and increased delays in providing visas (...). False and hostile accusations against humanitarian workers through national media outlets have been compounded by a series of arrests of humanitarian workers (S/2005/240/7).

Situasjonen i Darfur preges av krise, og myndighetene i Sudan må ta ansvar for terroren som regjerer i området. I en omfattende granskningsrapport fant FN myndighetene i Sudan ansvarlig for massive brudd på menneskerettigheter, krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten. "The Commission has established that many people in Darfur have been the victims of atrocities perpetrated on a very large scale, for which the Government of Sudan (...) are responsible – including war crimes and very likely crimes against humanity" (16. februar 2005). Granskningskommisjonen fant ikke myndighetene skyldige i folkemord, men det ble påpekt at forbrytelsene de har gjort seg skyldige i, av den grunn ikke nødvendigvis var mindre alvorlige. "While concluding that the Government had not committed genocide, the Commission said it found that Government forces and militias had

committed crimes against humanity that 'may be no less serious and heinous than genocide'" (16. februar 2005).

FNs "framing" av partene i konflikten er på denne måten definerings- og ansvarliggjørende for krisen i Darfur og for den alvorlige sikkerhets-, humanitære- og menneskerettslige situasjonen for sivilbefolkningen. "Framing" av partenes identitet gir opprørsgruppene, myndighetene og Janjaweed ulike roller.

PROGNOSTISK "FRAMING"

FNs mål er at den væpnede konflikten i Darfur stoppes slik at krisen befolkningen befinner i kan endes.

United Nations Secretary-General Kofi Annan, saying the evidence pointed to crimes committed by the Sudanese Government, militia and rebel forces, today urged the Security Council to act urgently to stop further death and suffering in the strife-torn Darfur region and "to do justice for those whom we are already too late to save" (16. februar 2005).

(...) the Government of the Sudan and I [Generalsekretæren i FN] concluded a joint communiqué which established a number of obligations for the Government and the United Nations aimed at bringing an end to the crisis in Darfur (S/2005/467/1).

Hovedpoenget for FN er å få bukt med krisen, og den væpnede konflikten må derfor endes. "Framing" av målene går hovedsakelig ut på at partene må komme til enighet, det må foreligge stabilitet og sikkerhet, og de humanitære behov må dekkes. De underordnede målene inkluderer "bridging the relief-development gap; assisting voluntary returns; ceasefire monitoring; disarmament; demobilization and reintegration; policing; and rule of law and human rights monitoring" (S/2005/719/7). Det endelige målet for FN er å skape et fredelig Sudan basert på respekt for menneskerettigheter, trygghet og verdighet.

As planning moves forward in consultation with the parties, it will have to take into consideration the ongoing violence and consistent violation of human rights in the region, the displacement of more than 3 million people and increasing instability near the border of Chad. In this regard, the main objectives of international efforts in Darfur should be to contribute to the protection of civilians at risk with a view to creating an environment conducive to national reconciliation in a country where human rights are respected and internally displaced persons and refugees can return home in safety and dignity (S/2006/148/6-7).

Løsningen for å nå dette målet er i følge FN ene og alene politisk.

(...) it must be stressed that the only route to peace in Darfur remains a political settlement (S/2005/240/11).

As the Security Council has stated repeatedly, ultimately only a political solution can bring an end to violence (...). Sustained dialogue among all parties and an inclusive and long-term reconciliation strategy therefore will have to follow an agreement in Abuja. All Darfurian parties will have to demonstrate their political determination for genuine reconciliation (S/2005/825/8).

Det utdypes ikke i spesiell grad hva en ”politisk løsning” innebærer, annet enn at fred kun kan oppnås gjennom politiske prosesser, kommunikasjon, dialog, diplomati, mekling og forhandling.

The parties should dedicate themselves to making the Abuja process work and the international community should continue to make clear that peace can come about only through negotiations (...) (12. mai 2005).

(...) [JEM] agreed to cooperate with a view to settling current and future problems through dialogue (S/2005/650/6).

FN vektlegger i stor grad viktigheten av politisk samarbeid, forhandling og dialog. Naivasha-avtalen²² kan derfor i følge FN foreligge som modell for en politisk løsning på konflikten. “(...) the Sudanese leaders assured me that the Naivasha Agreement

²² Avtalen mellom opprørsgruppen SPLM i sør og myndighetene i Sudan.

would serve as the model and framework for an agreement in Darfur, with arrangements for power and wealth-sharing, a land commission and a reconciliation process” (S/2005/378/5-6).

FN applauderer positive tiltak som oppretting av stammeråd og inkludering av de ulike gruppene i Darfur for samarbeid og dialog, men påpeker at dette overhodet ikke kan eller bør erstatte de politiske forhandlingene og det viktige meglararbeidet det internasjonale samfunnet gjør.

(...) I [Generalsekretæren i FN] welcome the efforts to start a dialogue among all concerned Darfurian parties, including political parties, tribes, movements and representatives of civil society, with the aim of bringing peace and development to Darfur. However, such effort cannot be seen as a substitute for a lasting political settlement (...) which is to be reached in the framework of the AU-led Abuja process (S/2006/59/5-6).

The international community must closely monitor this process [tribal reconciliation and conflict resolution], however, to ensure that tribal reconciliation or conflict resolution talks do not become a substitute for a political settlement (S/2005/467/4).

(...) the Abuja peace process must remain the primary forum for negotiations (...) (S/2005/240/9).

Ei heller mener FN at en militær strategi for å få slutt på konflikten er den rette løsningen, og advarer mot dette. “I [Generalsekretæren i FN] urge the leaders of the rebel movements to definitively [*sic*] choose the road of peace and negotiations rather than that of combat (...)” (S/2005/650/7).

FNs ”framing” av prognosen for situasjonen presiserer at en politisk løsning på konflikten, gjennom forhandling, dialog og mekling, er den eneste løsningen på problemene i Darfur. FN ønsker å sette press på partene for at de skal komme til politisk enighet. Den politiske prosessen har bestått av flere forhandlingsrunder som hovedsakelig har dreid seg om makt- og rikdomsfordeling, samt sikkerhet.

(...) the AU-led Abuja talks are aimed at reaching a political agreement between the Government and the two armed movements –SLM/A and JEM. The agreement is expected to establish principles on power and wealth-sharing and stipulate modalities for a wider follow-up process of tribal and social reconciliation through an “all-Darfur conference”, which is also to deal with the root causes of the problem (S/2005/467/9).

(...) they [partene] should prepare to reach agreement at the coming round of talks in Abuja on matters related to the sharing of power and wealth, which are at the root of the conflict in Darfur (S/2005/523/6).

Makt- og rikdomsfordeling pekes et par steder ut som den grunnleggende årsaken til konflikten. Det kommer fram gjennom narrativene at det er dannet workshops og grupper som tar for seg og utarbeider forslag til makt- og rikdomsfordeling. Andre tema som kommer opp i forhandlingene er enhet i Sudan, religionsspørsmål og spørsmål om rettigheter til land. Det utdypes ikke i noen særlig grad hva partene er uenige om og hva som må forhandles om, bare at uenighetene og problemene må løses politisk, med forhandling, dialog og mekling.

IDENTIFISERING AV DISKURSER

På samme måte som i analysen av opprørsgruppens narrativer vil det mest interessante også her være å få fatt i de overordnede diskursene som fortellingen knyttes opp mot. I analysen av opprørsgruppens fremstilling var fokus sentrert rundt de diskurser som var knyttet til gruppenes diagnostiske ”framing” og prognostiske ”framing” av situasjonen. Det er også disse diskursene som vil være relevante når det gjelder FNs presentasjon av konflikten.

Den dystre beskrivelsen av sikkerheten i regionen, de humanitære forholdene og konstante brudd på menneskerettigheter vitner om et område i krise. FN betegner selv situasjonen som nåtidens verste humanitære krise. Fokus i FNs ”framing” av Darfur er i aller høyeste grad knyttet til humanitære og menneskerettslige forhold, og kan derfor sies å være knyttet til en større menneskerettighetsdiskurs. Historien om ustabilitet, humanitær katastrofe og utallige brudd på menneskerettighetene knytter

Darfur til krise, men fokuset trekkes hele veien mot det menneskerettslige og humanitære. Krisen er hovedsakelig en krise fordi det kontinuerlig forekommer brudd på menneskerettslige- og humanitære prinsipper. På denne måten er FNs narrativ om situasjonen i Darfur knyttet til en overordnet kriediskurs, men sett i lys av en humanitær- og menneskerettighetsdiskurs.

Når det gjelder løsningen på problemet mener FN at det hovedsakelig må foreligge fred og stabilitet i Sudan for å få bukt med krisen. Konflikten mellom opprørsgruppene, Janjaweed og myndighetene må løses. Løsningen skal og bør være politisk. En politisk løsning står som eneste alternativ og skal gjennomføres gjennom forhandling, mekling og dialog. Narrativen til FN er på denne måten knyttet opp mot en diskurs om fredelig konfliktløsning, hvor idealet for å håndtere konflikter er basert på mekling, diplomati og forhandling. Denne måten å løse konflikter på har røtter i de folkerettslige prinsippene og i menneskerettighetene. Den er basert på ideen om eksistensen av et internasjonalt samfunn, gjensidig respekt tross forskjeller og enkeltindividets verdi. Disse prinsippene ligger til grunn i vestlig tenkning og er utgangspunktet for FNs syn på konflikter og konfliktløsning. Den løsningen som FN presenterer på konflikten og krisen i Darfur er på denne måten knyttet til en overordnet diskurs om fredelig konfliktløsning.

FNs "framing" av Darfur kan oppsummeres i figur 4.

Figur 4

	FNs NARRATIV
DIAGNOSTISK "FRAMING"	KRISE knyttet til: HUMANITÆR- og MENNESKERETTIGHETSDISKURSER
PROGNOSTISK "FRAMING"	FRED/ STABILITET knyttet til: FREDELIG KONFLIKTLØSNINGSDISKURS

AVSLUTNING

FNs "framing" av situasjonen i Darfur er en historie om et område i krise. Diagnosen og prognosen for situasjonen sentrerer rundt beskrivelser av situasjonen til den sivile befolkningen, med fokus på sikkerhet, det humanitære og menneskerettigheter. I forsøket på å innta en mer nøytral posisjon og presentere en "objektiv" narrativ, er FNs beskrivelser i mindre grad ladete og de unngår å posisjonere seg direkte i forhold til en av partene i konflikten.

Kapittelet presenterer FNs fortolkningsramme for situasjonen og gir grunnlag for å kunne sammenligne narrativene til opprørsgruppene og FN. Samtidig vil også FNs fortolkningsramme for Darfur i noen grad være representativt for hvordan FN typisk fremstiller slike og lignende konflikter. Med utgangspunkt i dette vil det kunne avdekkes hvordan SLM/A og JEM er strukturelt bundet av internasjonalt etablerte diskurser om krise og konfliktløsning, for strategisk å kunne mobilisere internasjonal sympati. De overordnede diskursene i FNs narrativ er knyttet til krise, de humanitære forholdene, menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning. Menneskerettigheter, humanitære forhold og fredelig konfliktløsning er grunnpilarer i FNs tenkning og vil derfor alltid være en stor del av denne organisasjonens ramme for forståelse av kriser, konflikt og konfliktløsning. Disse elementene vil på denne måten også være fremtredende i FNs "framing" av lignende tilfeller, og de er hegemoniske og dominerende diskurser for FN på dette området.

6. STRATEGISKE AKTØRER OG DE STRUKTURELLE BEGRENSNINGER

Hvordan kan opprørsgruppene i Darfur mobilisere internasjonal støtte ved å presentere virkeligheten på en bestemt måte? Aktører i SLM/A og JEM kan være aktive i meningsproduksjon og i fortolkning av situasjonen i Darfur, og strategisk "framing" kan være et ledd i mobiliseringen av internasjonal sympati. SLM/A og JEM presenterer en narrativ om konflikten i Darfur som setter opprørsgruppene i et svært godt lys, mens motparten, myndighetene i Sudan, settes i et dårlig lys.

"Framing" og strategisk atferd er basert på aktørorientert teori, hvor det legges vekt på at handling er et resultat av rasjonelle valg. Svært aktørorientert teori som dette har imidlertid en svakhet. Opererer frie og strategiske aktører slik det her kan synes uavhengig av samfunnsmessige strukturer? SLM/A og JEM knytter sin forståelse og sin narrativ om Darfur til flere diskurser. Tesen i denne oppgaven er at opprørsgruppene strategisk er deltagende i konstruksjonen av narrativen om Darfur, samtidig som de er strukturelt bundet av de diskurser som det internasjonale samfunnet opererer med, nettopp for å kunne være strategiske. Opprørsgruppens "framing" av Darfur er aktiv og målrettet, men de kan ikke opptre strategisk utenfor de etablerte diskursene på området. Årsaken til dette er at de da ikke vil "snakke samme språk" som FN og derfor heller ikke vil appellere til dem. På denne måten kan frie, rasjonelle aktører strategisk fremstille virkeligheten, samtidig som de også vil være strukturelt bundet av dominerende og etablerte diskurser.

I dette kapitlet vil jeg først sammenligne opprørsgruppens narrativ med FN sin. Videre vil jeg se på de strategiene opprørsgruppene bruker, før jeg tar for meg de strukturelle begrensningene gruppene er bundet av. Til slutt vil jeg vise sammenhengen mellom strategisk handling og de strukturelle begrensninger.

ET KOMPARATIVT PERSPEKTIV

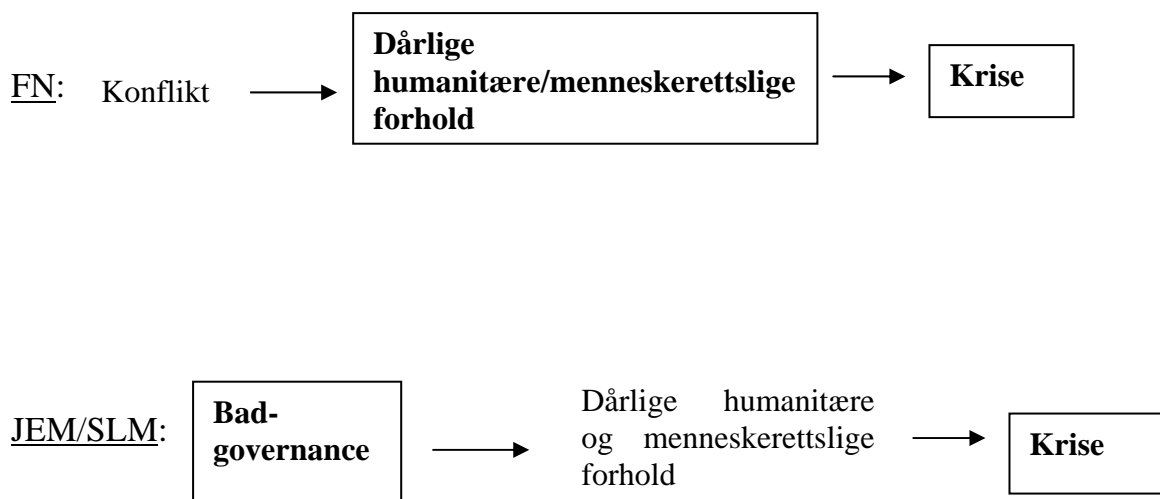
Både JEM, SLM/A og FN har sin fortelling om Darfur. På et overordnet nivå er det på mange måter den samme historien, selv om fokuset til tider kan variere. Hvis man ser på hvilke diskurser partene knytter narrativene opp mot er det stor grad av overensstemmelse. Hovedtrekkene i narrativene kan sammenfattes i figur 5.

Figur 5

	JEMs NARRATIV	SLM/As NARRATIV	FNs NARRATIV
DIAGNOSTISK ”FRAMING”	KRISE knyttet til: “BAD-GOVERNANCE”-DISKURS	KRISE knyttet til: ”BAD-GOVERNANCE”-DISKURS	KRISE knyttet til: HUMANITÆR og MENNESKERETTIGHETS-DISKURSER
PROGNOSTISK ”FRAMING”	FRED/STABILITET knyttet til: ”GOOD-GOVERNANCE”-DISKURS MENNESKERETTIGHETSDISKURS NASJONALISME-DISKURS ISLAMSK DISKURS	FRED/STABILITET knyttet til: ”GOOD-GOVERNANCE”-DISKURS MENNESKERETTIGHETSDISKURS NASJONALISME-DISKURS	FRED/STABILITET knyttet til: FREDELIG KONFLIKTLØSNINGS-DISKURS

Både opprørsgruppene og FN knytter narrativen om Darfur til krise. De er samstemte i at Darfur-regionen er preget av en rekke problemer og at menneskene der lever under uverdige og uakseptable forhold. FN har direkte fokus på de humanitære og menneskerettslige forholdene, mens opprørsgruppene fokuserer på det de mener er den grunnleggende årsaken til den kritiske situasjonen, myndighetene i Sudans "bad-governance". FN er vage på dette området og snur hele fokuset mot sivilbefolkningens forhold. De interne problemene med makt- og rikdomsfordeling som opprørsgruppene vektlegger, er ikke noe stort tema hos FN.

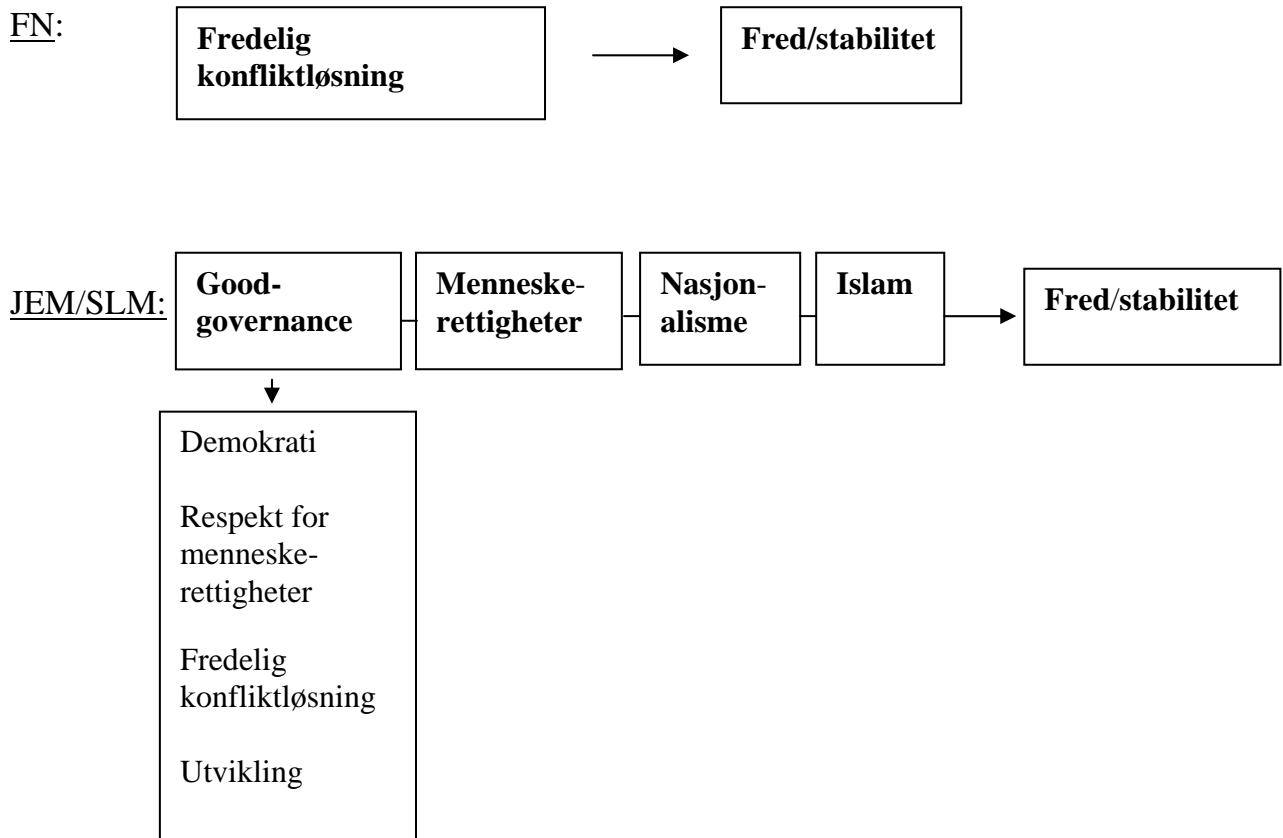
Opprørsgruppene og FN sin fortolkningsramme for diagnosen for situasjonen ligner på denne måten på hverandre. Begge definerer "krise" som problemet, men skiller seg noe fra hverandre i definisjonen av krisens årsak. Både opprørsgruppene og FN knytter allikevel narrativen sin til overlappende diskurser når det gjelder årsaken, men FNs fremstilling gir uttrykk av å være nøytral og apolitisk.

Når det gjelder fortolkningsrammen for prognosen for situasjonen har begge sidene fokus på det politiske. Målet for begge er fred og stabilitet. Opprørsgruppene ønsker politisk omveltning og knytter sin løsning opp mot et nytt styresett og et nytt Sudansk

lederskap. Dette innebærer for gruppene flere elementer som kan kategoriseres under "good-governance". Blant annet peker gruppene på demokrati, utvikling, åpenhet og respekt for menneskerettigheter. "Good-governance"-diskursen er en større overordnet diskurs og dekker også diskursen om fredelig konfliktløsning. Mekling, forhandling og dialog er midlene gruppene vil bruke for å nå målet om fred og stabilitet i Sudan. Opprørsgruppene knytter også flere diskurser til prognosen for situasjonen. Menneskerettighetsdiskursen er svært sentral, og i tillegg refereres det til en nasjonalismediskurs og i JEMs narrativ også til en islamsk diskurs.

Verken nasjonalismediskurs eller islamsk diskurs har fått noen plass i FNs narrativ om situasjonen. FNs fortolkning av prognosen for situasjonen er hovedsakelig knyttet til en diskurs om fredelig konfliktløsning. Opprørsgruppens fokus på "good-governance" overlapper på denne måten med FNs diskurs om fredelig konfliktløsning.

Diagnostisk "framing" av krise og prognostisk "framing" av fred/stabilitet er felles for narrativene. "Framing" av årsak og løsning sammenfaller delvis, men ikke helt. Allikevel fremstår narrativene som likere enn det som kommer frem i den skjematiske fremstillingen ved lesning av dokumentene. Diskursene som narrativene er knyttet til overlapper i flere tilfeller med hverandre. FN knytter "framing" av diagnosen til en humanitær- og menneskerettighetsdiskurs, mens opprørsgruppene knytter "framing" av prognosen til en menneskerettighetsdiskurs. Opprørsgruppens "framing" av prognosen er også knyttet til en større "good-governance"-diskurs. Denne overlapper på sin side med FNs fortolkningsramme for prognosen, som er knyttet til en diskurs om fredelig konfliktløsning.

I fortellingene er skillene mellom diagnose og prognose diffuse. Det viktige er at flere av de overordnede diskursene går igjen i både opprørsgruppens og FNs narrativer. Menneskerettigheter, den humanitære situasjonen og den politiske løsningen er diskurser som er gjennomgående hos begge parter, selv om de brukes i litt forskjellige sammenhenger. Når man leser dokumentene er det naturlig å i større grad legge merke til diskursene narrativene hovedsakelig er forankret i, og ikke nyansene mellom diagnose og prognose som i utgangspunktet er analytiske kategorier.

STRATEGISKE AKTØRER

SLM/As og JEMs fremstilling av situasjonen i Darfur er ikke tilfeldig eller nøytralt satt sammen. Opprørsgruppens "framing" av Darfur er en bestemt måte å presentere virkeligheten på for å mobilisere internasjonal støtte og sympati. Aktører i opprørsgruppene er strategisk deltagende i konstruksjonen av narrativen om Darfur og står relativt fritt til å tolke og presentere den på mest fordelaktig måte. En enkel måte å gjøre dette på er å sette seg selv i godt lys og motparten i dårlig lys, slik opprørsgruppene gjør. SLM/A og JEM fremstiller seg selv som ofre i en humanitær og politisk krise. Gjennom "framing" av 'oss' og 'dem', det gode og det onde, og seg selv som offer, presenterer de strategisk en narrativ som framkaller sympatiske holdninger.

På et mer avansert nivå tilpasser strategiske aktører i opprørsgruppene, gjennom ulike justeringsprosesser, fortolkningsrammen for Darfur slik at den skal appellere til det internasjonale samfunnet. Opprørsgruppene agenda, med ønske om rettferdig og lik fordeling av makt og rikdom i Sudan, er i seg selv ikke direkte overførbar til FNs "livsverden". Opprørsgruppene kan derfor strategisk justerer sin fortolkningsramme for situasjonen slik at den tilpasses en typisk ramme FN vil ha for slike situasjoner. De vinkler saken slik at den faller innenfor FNs interesseområde. Dette er strategisk rammeutvidelse. Gruppene gjør dette blant annet ved å fokusere på verdier som FN ser det som viktig å bevare og beskytte. De uthever og forsterker disse verdiene, en type rammeutdypning. SLM/A og JEM knytter narrativene sine til diskurser basert på grunnleggende internasjonale normer og idealer som "good-governance", menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning. Ved å knytte seg til disse verdiene viser de at de anerkjenner dem. I narrativene fremstår opprørsgruppene som forkjempere for disse verdiene, mens myndighetene i Sudan fremstår som likegyldige og destruktive ovenfor de samme.

Gruppenes "framing" av Darfur er på denne måten aktiv og strategisk. Å utvide rammen sin slik at den dekker områder som er innenfor FNs interesse og å utdype og fokusere på noen av de mest sentrale verdiene i FN, er strategisk smart i forhold til det å mobilisere internasjonal støtte og sympati. Dette er allerede drøftet i kapittel 4.

Hvorvidt gruppenes strategiske "framing" lykkes, er vanskelig å måle.²³ Det finnes ulike faktorer som kan spille inn på hvor effektive strategiene vil være. For det første vil selve fremstillingen av saken og logisk konsistens ha betydning. Opprørsgruppene fremstiller situasjonen til sin fordel og presenterer saken slik at opprøret virker logisk og rettferdig. SLM/As og JEMs "framing" av Darfur, med bruk av justeringsprosesser og virkemidler som skaper sympati, er noe som øker sjansen for suksess.

²³ Det er heller ingen ambisjon i denne oppgaven å vurdere opprørsgruppene suksess i mobiliseringen av internasjonal støtte. Målet er å vise hvordan gruppenes aktivt påvirker fortolkningen av situasjonen i Darfur, og hvordan den strategiske atferden for å oppnå internasjonal sympati er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av kriser og konfliktløsning.

Videre kan "framingsens" suksess avhenge av om saken er relevant for mottakerens livsverden. Rammeutvidelse og rammeutdypning er en del av dette, og benyttes av gruppene som strategier for å tilpasse seg FNs interesseområder. Opprørsgruppens "framing" av Darfur treffer rett i hjertet på noen av FNs kjerneverdier. De diskursene SLM/A og JEM knytter narrative til, må anses som opprørsgruppens trumfkort. Den utvidede fortolkingsrammen er direkte relatert til flere av FNs ideologiske grunnpilarer, og det er også de samme diskursene FN selv knytter fortolkningen av Darfur opp mot. På denne måten er gruppenes "framing" direkte knyttet til mottakerens livsverden. At opprørsgruppene knytter sin "framing" av Darfur til FNs kjerneverdier, kan sees på som den viktigste strategien opprørsgruppene tar i bruk for å oppnå suksess.

En siste faktor²⁴ som kan spille inn på om gruppene lykkes med sin strategi, er om saken deres har relevans i et overordnet trossystem. Flere av verdiene som JEM og SLM/A setter fokus på har også generell relevans. Opprørsgruppens "framing" av Darfur setter fokus på verdier som er viktige i en større sammenheng og som er sentrale også utenfor FN og Sikkerhetsrådet. Humanitær velferd, menneskerettigheter, fredelig konfliktløsning, demokrati og rettferdighet er sentrale tema også for enkeltmennesker verden rundt. Verdiene oppstod ikke med FN, men har dypere historiske og samfunnsmessige røtter. Det er mange som kan relatere seg til dem og som støtter dem. Prinsippene har relevans utenfor Darfur og de kjempes også for andre steder i verden. De spiller en større rolle i det internasjonale samfunnet. SLM/As og JEMs fokus på disse verdiene, gjør at FN også kan forvente ytterligere press fra andre, noe som vil være fordelaktig for gruppene i ønsket om å mobilisere støtte og sympati. Slik opprørsgruppene vinkler saken, har den stor relevans også i en større sammenheng. Å strategisk vektlegge disse verdiene vil derfor øke sjansen for suksess.

²⁴ Snow og Benford (1988) peker også på at plasseringen i protestsyklusen vil kunne spille inn på strategiernes suksess. Det at SLM/A og JEM er del av et opprør som har gått over lengre tid mot myndighetene i Sudan, hvor blant annet opprørsgruppen SPLM i sør gjennom lang tids forhandling delvis har fått gjennomslag for sine protester, kan potensielt øke

I tillegg knytter opprørsgruppene narrative sine til en nasjonalismediskurs og en islamsk diskurs. Dette legges det ikke noe vekt på i FNs fremstilling. Nasjonalstat og religionsfrihet er viktige verdier og prinsipper for FN, men slik SLM/A og JEM vinkler narrative, treffer de ikke mottakergruppens fokus. Opprørsgruppens ”framing” fokuserer på ”sudanisme” og islam, og de peker på at de ønsker et enhetlig Sudan og et samfunn som respekterer ulike etniske og religiøse grupper. Dette passer tilsynelatende med FN sine idealer, men det kan tenkes at JEMs utydelige holdning til forholdet mellom religion og politikk, samt dilemmaer omkring statlig suverenitet og internasjonal innblanding i Sudan, gjør at FN forsøker å forbigå disse temaene i stillhet ved å gjøre de til ikke-tema. Spesielt gjelder dette JEMs fokus på islam. Å knytte sine narrativer opp mot ”sudanisme” og en islamsk diskurs, er derfor en lite effektiv strategi for å oppnå FNs sympati. Det er å spille på de verdier som passer mottakergruppens fortolkningsramme av situasjonen best, som er mest fordelaktig hvis en ønsker å oppnå støtte fra mottakergruppen.

Med unntak av ovenstående så treffer opprørsgruppens strategiske fortolkning og fremstilling av Darfur, FN sin fortolkningsramme godt. SLM/As og JEMs narrativ om situasjonen samsvarer i stor grad med FN sin. Opprørsgruppene fortolker og presenterer situasjonen på den måten de vet FN og det internasjonale samfunnet anser som den mest legitime måten, nettopp for å appellere til FN og skape velvilje. I sin ”framing” av Darfur kan strategiske aktører i SLM/A og JEM på denne måten benytte seg av en allerede foreliggende ramme som FN har for fortolkning av kriser og konfliktløsning.

DE STRUKTURELLE BEGRENSENINGER

En måte å forklare hvorfor verden fremstår som så lik for mennesker, er ideen om at det finnes dominerende måter å fortolke virkeligheten på som er internalisert i vår praksis og fremstår som naturlig. I dette tilfellet *kunne* det tenkes at diskursene som

knyttet til konfliktfortolkning er så dominerende og ideologiserende, at man i praksis ikke har alternative måter å forstå og beskrive situasjoner som Darfur på. Dette ville være en alternativ forklaring på hvorfor opprørsgruppene og FN sine narrativer er så like, og at diskursene de knytter narrativene til overlapper hverandre. Kanskje er det bare *en* dominerende måte å forstå situasjonen i Darfur på. Gitt et slik utgangspunkt kan ikke SLM/As og JEMs fremstilling av Darfur sees på som strategisk, og grunnlaget for ”framing”-teori faller bort. Hvis fortolkningsrammen for Darfur allikevel er strukturelt determinert av hegemoniske diskurser som krise, humanitær velferd, menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning, er opprørsgruppens fremstilling bare en reproduksjon av en dominerende forståelse av slike og lignende situasjoner.

At diskurser som krise, menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning ikke er så dominerende og ideologiserende, avsløres ved å se på opprørsgruppens praksis. Gruppene er *væpnede* opprørsgrupper. Flere av sammenstøtene som gruppene har vært involvert i, tar de selv på seg skylden for å ha startet. De har også i løpet av konflikten selv begått utallige brudd på menneskerettighetene. Dette passer ikke med fokuset SLM/A og JEM har på menneskerettigheter, rettferdighet, demokrati og fredelig konfliktløsning i narrativene.

I et regionalhistorisk perspektiv speiler denne typen væpnede opprør store deler av den historiske tradisjonelle måten å tilegne seg makt på. I Sudan har en rekke ulike regjeringer tatt makten gjennom militærkupp og beholdt den i påfølgende diktaturer, men også opprørsgrupper har tatt til våpen for å vinne makt. Opprørsgruppen SPLM i sør fikk for eksempel igjennom deler av sine krav om større innflytelse og fordeling av makt og rikdom etter mange års blodig kamp. Historisk og tradisjonelt sett har sverdet hatt større makt enn pennen i dette området. Gruppens praksis viser på denne måten at konflikten i Darfur kan forstås og tolkes på ulike måter. Det finnes alternativer til diskursene om menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning når situasjonen i Darfur skal fortolkes.

Både ved å se på Afrikas Horns historie og SLM/As og JEMs egne handlinger, er det ikke utenkelig at en voldelig fortolkningsramme ville være et like sannsynlig alternativ for opprørsgruppene. De kunne presentere en væpnet løsning på konflikten og knytte narrative sine opp mot en voldelig konfliktløsningsdiskurs. Både FN og andre humanitære organisasjoner peker på at en slik løsning er en del av opprørsgruppens faktiske praksis. På bakgrunn av dette kan man si at diskurser om menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning ikke er så dominerende at det er den eneste alternative måten å forholde seg til løsningen på Darfurkrisen. Dette er også bakgrunnen for at man kan si at SLM/As og JEMs presentasjon av situasjonen er strategisk, aktiv og rettet mot et mål. Fremstillingen av situasjonen samsvarer ikke med gruppenes handlinger.

Med dette som utgangspunkt er det minst to ulike måter å fortolke situasjonen på; voldelig og fredelig. Opprørsgruppens ”framing” av situasjonen, med fokus på det humanitære, respekt for menneskerettigheter, dialog og forhandling er på denne måten en konstruert fremstilling rettet mot det internasjonale samfunnet og FN for å mobilisere støtte og sympati. Gruppenes praksis vitner om at de også har en voldelig fortolkningsramme for løsning på konflikten, men dette blir det ikke lagt vekt på i henvendelsen mot det internasjonale samfunnet.

JEMs og SLM/As ”framing” av Darfur er på denne måten en aktiv og strategisk fremstilling av virkeligheten, men fokuset på det strategiske, frie individet i ”framing”-teori stemmer ikke helt overens med de empiriske funnene i analysen. Empirien viser at SLM/As og JEMs strategiske atferd faktisk i stor grad også er strukturelt determinert. Deres strategiske og aktive fremstilling av Darfur for å mobilisere internasjonal sympati er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av kriser og konfliktløsning for å kunne appellere. Narrative er forankret i de diskurser som er hegemoniske og dominerende på feltet i det internasjonale samfunnet. Den alternative militære måten å fremstille situasjonen på ville ikke ha vekket samme respons. Opprørsgruppene kunne presentert en væpnet løsning, for eksempel med fokus på å fjerne dagens regjering gjennom maktkupp og fengsling av

alle motstandere. En narrativ om Darfur knyttet til disse diskursene ville ikke ha vekket sympati hos FN. For å appellere til FN og skape velvilje er SLM/A og JEM nødt til aktivt å gjøre bruk av de diskurser de vet FN og det internasjonale samfunnet anser som de mest legitime. For å oppnå internasjonal støtte er opprørsgruppene strukturelt begrenset av FNs ramme for fortolkning av slike situasjoner i sin strategiske "framing" av Darfur.

DISKURSER SOM STRUKTURELL BEGRENSNING OG RESSURS

For at strategisk "framing" skal ha suksess avhenger det av at man på denne måten har kjennskap til eksisterende rammer og etablerte diskurser på et område forut for handling. De etablerte diskursene er på den andre siden også det som determinerer handlingene. Opprørsgruppene presenterer situasjonen i Darfur strategisk for å oppnå internasjonal sympati, men "framingen" er forankret i internasjonalt dominerende diskurser. SLM/A og JEM er bundet av de hegemoniske diskursene på feltet. Krise, humanitær velferd, menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning er de eneste legitime diskursene *for FN* på området og den dominerende måten å forstå slike og lignende situasjoner på for FN. Det er kun bruk av FNs etablerte diskurser på området som potensielt kan gi opprørsgruppene sympati. FNs fortolkningsramme er det strukturelle determinerende som begrenser gruppenes handlingsrom. Opprørsgruppens "framing" av Darfur er aktiv og målrettet, men gruppen kan ikke opptre strategisk utenfor hegemoniske diskurser. Gruppen kan sees på som aktive i diskursproduksjonen, men ikke som uavhengige, "frie" aktører.

Etablerte diskurser får på denne måten karakter både av å være en strukturell begrensning og en type "framing"-ressurs. Fortolkningen av et felt vil være begrenset av de diskurser som er tilgjengelige, men innenfor feltet står man friere. En kan se på fortolkningsmulighetene sine og diskursene som en type repertoar. Vi har et begrenset omfang av fortolkningsmuligheter, men innenfor disse rammene kan vi velge hvilke diskurser vi vil gjøre nytte av. Opprørsgruppene kan innenfor rammen for beskrivelser av diagnosen og prognosen for situasjonen i Darfur, aktivt gjøre bruk

av de diskurser de vet FN og det internasjonale samfunnet anser som de mest legitime.

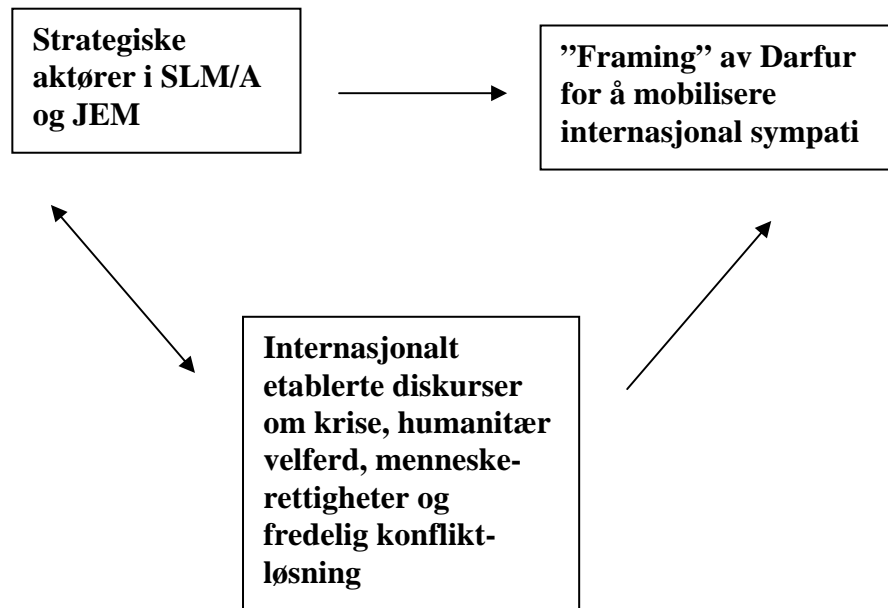
I dette tilfellet vil FNs ramme for fortolkning av kriser og konflikt begrense opprørsgruppens ”framing”-muligheter. På et gitt felt er det hegemoniske og dominerende diskurser som determinerer hvordan feltet skal forstås. Det er kun ved å ta i bruk de etablerte diskursene som FN knytter til kriser, konflikt og konfliktløsning som potensielt kan gi JEM og SLM/A støtte, sympati og muligens anerkjennelse av det internasjonale samfunnet. Fordi disse diskursene er de hegemoniske diskursene på dette feltet, begrenser de opprørsgruppens handlingsrom. Gruppene kunne innenfor sitt repertoar av fortolkningsmuligheter ha presentert situasjonen i Darfur via en voldelig diskurs, men strategisk tar de i bruk internasjonalt etablerte diskurser om menneskerettigheter, ”good-governance” og fredelig konfliktløsning for å kunne mobilisere internasjonal sympati. Den strukturelle begrensningen er til syvende og sist også deres ressurs.

Frie, rasjonelle aktører kan på denne måten strategisk fremstille virkeligheten, samtidig som de også vil være strukturelt bundet av etablerte diskurser. Dermed vises en direkte sammenheng mellom strategisk handling og strukturelle begrensninger. Aktører både strukturerer og er strukturert, de både skaper rammer og er bundet av rammer. Strategisk ”framing” må på denne måten forklares med bakgrunn i det dialektiske forholdet mellom aktør og struktur. ”Framing” er ikke bare en fri handling, den er også bundet. Å introdusere diskursteori som det strukturelle elementet som mangler i ”framing”-teori, gir en bedre forklaringsmodell for strategisk fremstilling av virkeligheten, enn det ”framing”-teori gjør alene. Diskursenes determinerende karakter belyser de begrensningene som ”framing”-aktivitet er bundet av. De to teoriene sammen ivaretar og viser eksplisitt samspillet mellom aktør/struktur og voluntarisme/determinisme.

Forholdet mellom strukturelle begrensninger og ”framing” i SLM/As og JEMs presentasjon av situasjonen i Darfur kan illustreres med figur 6. Strategiske og aktive aktører presenterer og fortolker virkeligheten. ”Framing” er på denne måten

voluntaristisk. Samtidig er opprørsgruppene strategiske og aktive "framing" knyttet til en rekke diskurser, og opprørsgruppene er strukturelt determinert av etablerte og hegemoniske diskurser for å kunne mobilisere internasjonal sympati.

Figur 6

AVSLUTNING

Strategisk handling forklares med frie, rasjonelle aktører. Strategisk framstilling av virkeligheten, "framing", har også et slikt utgangspunkt. Individene sees på som aktivt deltagende i konstruksjonen av rammer for virkelighetsfortolkning. Opprørsgruppene i Darfurs "framing" av situasjonen er strategisk konstruert for å mobilisere internasjonal sympati. De fremstiller seg selv i godt lys og myndighetene i Sudan i et dårlig lys. Samtidig knytter de strategisk sine narrativer om Darfur til en rekke av FNs kjerneverdier. Det gruppene gjør i praksis stemmer ikke overens med deres framstilling av situasjonen, noe som underbygger at presentasjonen av situasjonen er strategisk konstruert.

Imidlertid passer ikke "framing"-teoriens fokus på det strategiske, frie individet helt overens med de empiriske funnene i analysen. Empirien viser at "framing"-aktivitet også i stor grad er strukturelt bundet. På den ene siden er opprørsgruppene strategisk deltagende i konstruksjonen av narrativen om Darfur for å mobilisere internasjonal sympati. Samtidig er de strukturelt bundet av de diskurser som det internasjonale samfunnet opererer med. Opprørsgruppene "framing" av Darfur er aktiv og målrettet, men de kan ikke opptre strategisk utenfor de etablerte diskursene på området. Det er kun bruk av FNs etablerte diskurser på området som potensielt kan gi opprørsgruppene sympati. FNs fortolkningsramme er på denne måten det strukturelle som begrenser gruppenes handlingsrom.

Å introdusere diskursteori som det strukturelle elementet "framing"-teori mangler gir på denne måten en bedre forklaringsmodell for strategisk presentasjon av virkeligheten, enn det "framing"-teori gjør alene. Det blir vanskelig å se for seg hvordan opprørsgruppene "framing" inneholder diskurser som menneskerettigheter og "good-governance" uten å inkludere et strukturelt, determinerende element i "framing"-teori. Gjennom å koble de to teoriene ivaretar en eksplisitt samspillet mellom struktur og aktør.

7. KONKLUSJON

Darfur har gjennom nyhetsbildet de siste årene blitt stående som nåtidens verste humanitære krise. Hundretusenvis av mennesker er utsatt for tortur, overgrep, plyndring og drap. FN har estimert at mer enn 1,8 millioner mennesker er internt fordrevet og at over 200 000 har flyktet til nabolandet Tsjad. Konflikten fikk først internasjonalt fokus i 2003 da de to opprørsgruppene Justice and Equality Movement (JEM) og Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A) angrep en av regjeringens flybaser. JEM og SLM/A stiller svakere i forhold til myndighetene i konflikten når det gjelder økonomiske og militære ressurser, og har derfor relativt liten forhandlingsmakt. Opprørsgruppene vil stille sterkere i kampen mot myndighetene i Sudan med det internasjonale samfunnet i ryggen. Hvordan kan opprørsgruppene, som et ledd i mobiliseringen av internasjonal støtte og sympati, strategisk fremstille situasjonen?

OPPRØRSGRUPPENES "FRAMING" AV DARFUR

Den sosialkonstruktivistiske virkelighetsoppfatningen peker på at det finnes flere versjoner av sannhet. Som en følge av dette vil det også være mulig å presentere virkeligheten på en bestemt måte for å oppnå et ønsket resultat. Opprørsgruppene står relativt fritt til å tolke krisen i Darfur og presentere den på mest fordelaktig måte. SLM/As og JEMs narrativ om Darfur setter opprørsgruppene i et godt lys, mens myndighetene i Sudan settes i et svært dårlig lys. Gruppens "framing" av Darfur er den strategiske presentasjonen av situasjonen som inspirerer og legitimerer handlingene deres. Gjennom "framing" av diagnosen, identiteter og prognosen er gruppene aktive i konstruksjonen av situasjonsfortolkningen, og dermed i kampen om å mobilisere støtte og å demobilisere motstand. Gruppene skiller mellom 'oss' og 'dem', det gode mot det onde og setter seg selv i offerposisjon. Gjennom "framing" av problemet gjøres myndighetene ansvarlige for krisen, mens gruppens fremstilling av sine demokratiske, humanitære og menneskerettslige prinsipper gjør at de selv fremstår som myndighetenes motstykke.

”Framing” er basert på aktørorientert teori hvor individet sees på som fritt og strategisk, og handlinger som et resultat av rasjonelle vurderinger og valg. Svært aktørorienterte teorier som dette har imidlertid svakheter. Opererer frie og strategiske aktører, slik det her kan oppfattes, uavhengig av samfunnsmessige strukturer? Analysen av opprørsgruppene viser at ”framing”-aktivitet også i stor grad er strukturelt bundet. SLM/A og JEM knytter sin forståelse og sin narrativ om Darfur til en rekke av FNs kjerneverdier og internasjonalt etablerte diskurser på området. Humanitær krise, ”good-governance”, menneskerettigheter og fredelig konfliktløsning er diskurser som er helt sentrale for FN i fortolkningen av situasjoner som Darfur. Dette er også de samme diskursene som opprørsgruppene knytter sine narrativer opp mot. Det blir vanskelig, med tanke på gruppenes faktiske praksis, å se for seg hvordan deres ”framing” av Darfur kan inneholde ”menneskerettigheter”, ”good-governance” og ”fredelig konfliktløsning” uten å være strukturelt bundet av etablerte diskurser.

FNs kjerneverdier kan strategisk brukes for å skape sympati for ens posisjon, og diskursene ligger åpent til bruk som en ramme for potensiell legitimitet og internasjonal støtte. Poenget er at disse diskursene også er de eneste *legitime* diskursene å knytte sin narrativ opp mot for å mobilisere internasjonal støtte. På den ene siden er opprørsgruppene aktivt deltagende i konstruksjonen av narrativen om Darfur og i diskursproduksjonen. Samtidig er de på den andre siden strukturelt bundet av de diskurser som det internasjonale samfunnet opererer med. SLM/A og JEM både strukturerer og er strukturert. Opprørsgruppenes ”framing” av Darfur er aktiv og målrettet, men de kan ikke opptre strategisk utenfor de etablerte diskursene. Opprørsgruppene kan innenfor rammen for beskrivelser av diagnosen og prognosen for situasjonen i Darfur, aktivt gjøre bruk av de diskurser de vet FN og det internasjonale samfunnet anser som de mest legitime. FNs fortolkningsramme er deres ressurs, men samtidig også det strukturelle og determinerende som begrenser gruppenes handlingsrom.

På bakgrunn av dette kan man konkludere med at opprørsgruppene SLM/As og JEMs rasjonelle, aktive og strategiske "framing", er strukturelt bundet av FNs ramme for fortolkning av kriser og konfliktløsning for suksessfullt å kunne oppnå internasjonal sympati.

STRATEGISK "FRAMING" OG DISKURSIV BEGRENSNING

Oppgaven er på denne måten også en kritikk av aktørorientert "framing"-teori. "Framing"-teori har hovedsakelig hatt fokus på hvordan aktører er aktive og strategiske i fortolkning av virkeligheten. Gjennom ulike "framing"-prosesser justeres og tilpasses rammen for fortolkning. Problemet oppstår når aktører og strategisk atferd på denne måten får karakter av å være for voluntaristisk. Strategisk "framing"-teori mangler det strukturelle elementet som må til for å forklare sosiale fenomener. Frie, rasjonelle aktører kan strategisk fremstille virkeligheten, men samtidig vil de også være strukturelt bundet av allerede foreliggende diskurser.

Det nærmeste man kommer strukturelle elementer i "framing" er konseptet om masterrammer og protestsykluser, men også her er hovedfokus rettet mot aktører. Som en løsning på dette innføres her diskursteori. Å innlemme innsikter fra diskursteori i "framing"-teori har minst to fordeler. Syntesen av de to teoriene utgjør for det første en bedre forklaringsmodell for strategisk presentasjon av virkeligheten, og for det andre et bedre analytisk verktøy for empiriske studier av "framing", enn det "framing"-teori gjør alene.

På det vitenskapsteoretiske plan vil de to teoriene sammen ivareta og eksplisitt vise forholdet mellom struktur og aktør. Diskursenes strukturerende og determinerende karakter gjør at diskursteori vil kunne gi det nødvendige strukturteoretiske grunnlaget som mangler i "framing"-teori. Diskurser er en bestemt måte å snakke om og forstå et utsnitt av verden på, og etablerte diskurser er med på å strukturere vår oppfatning av virkeligheten. Sammen griper de to teoriene samspillet mellom voluntarisme – determinisme og aktør – struktur. Dette er helt nødvendig for å forklare sosiale fenomener.

På det empirisk-analytiske plan vil det å introdusere diskursteori sette fokus på språket, noe som også mangler i "framing"-teori. Diskurser er de mest konkrete manifestasjonene av rammer og "framing" gjøres via språk. Et fokus på diskursene som "framing" består av, er derfor helt essensielt for å kunne gjøre empiriske analyser av "framing". Det er gjennom språket rammene gjøres tilgjengelige og kan analyseres.

AVSLUTNING

Oppgaven har både hatt teoretiske og empiriske mål. For det første presenterer oppgaven en syntese mellom "framing"- og diskursteori. Den peker på at kombinasjonen av disse er et bedre alternativ for å forklare strategisk "framing" og for empiriske analyser av "framing", enn "framing"-teori alene. På denne måten er oppgaven et bidrag til teoriutvikling. På den empiriske siden vil det å bruke Darfur som case bidra til økt forståelse av konflikten, SLM/JEM og strategisk atferd. Samtidig gir det stemme til Darfurs befolkning og vil også være et bidrag i en større politisk debatt om væpnede grupper i fredsprosesser.

De teoretiske og empiriske resultatene vil også kunne overføres til andre analyser av strategisk fremstilling av virkeligheten. Det ville være interessant å kunne gjøre lignende empiriske undersøkelser av andre opprørsgrupper, som for eksempel Sudan People Liberation Army, Lord's Resistance Army og de Tamilske Tigrene, for å sammenligne presentasjonsstrategier. På det teoretiske plan ville det også være interessant å se på helt andre typer sosiale bevegelser for å få ytterligere eksempler og belegg for hvordan aktiv og strategisk presentasjon av virkeligheten er strukturelt bundet i etablerte og hegemoniske diskurser.

At oppgaven setter fokus på strategisk atferd og opprørsgruppens "framing" av Darfur, betyr ikke at historiene slik de presenteres ikke er riktige og at de problemene gruppene peker på ikke er reelle. "Framing" må ikke forstås som oppkonstruerte historier uten forankring i virkeligheten. Vinklingen av oppgaven betyr heller ikke at opprørsgruppene kanskje ikke fortjener internasjonal støtte og sympati. Det kan godt

være. Disse momentene er også knyttet til dilemmaene som oppstår omkring det å anerkjenne væpnede grupper og inkludere de i fredsprosesser.

Det har ikke vært et poeng i oppgaven å tillegge en side i saken noe mer sannhetsverdi en annen, heller ikke å tillegge sympatier eller antipatier. På den andre siden har oppgaven bare presentert den ene parten i konflikten, samt forhandlerposisjonen. Jeg ønsker allikevel at oppgaven heller skal sees på som en stemme til Darfurs lidende sivilbefolkning, ikke nødvendigvis til SLM/A eller JEM som sådan.

Kildeliste

Akademiske kilder

- Apter, David E. (1997), *The legitimization of violence*. London: Macmillan Press LTD
- Arksey, Hilary & Peter Knight (1999), *Interviewing for social scientists*. London: SAGE Publications Ltd
- Barthes, Roland (1982), "Authors and writers". I Susan Sontag (red.) *A Barthes reader*. (185-194) New York: Hill and Wang
- Beetham, David (1991), *The legitimation of power*. London: Macmillan Education LTD
- Benford, Robert D. & David A. Snow (2000), "Framing processes and social movements: an overview and assessment". *Annual review of sociology*, vol 26: 611-639
- Berger, Peter & Thomas Luckmann (1966), *The social construction of reality*. London: Penguin Group
- Bergström, Göran og Kristina Boréus (2000), *Tekstens mening og makt*. Lund: Studentlitteratur
- Beswick, Stephanie (2004), *Sudan's blood memory*. NY: University of Rochester Press
- Bourdieu, Pierre (1996), *Symbolisk makt*. Oslo: Pax Forlag A/S
- Burr, Vivien (1995), *An introduction to social constructionism*. NY: Routledge
- de Waal, Alex (2004), "Introduction". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (1-21) London: Hurst & Co
- de Waal, Alex & A. H. Abdel Salam (2004), "Islamism, State Power and Jihad in Sudan". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (71-114) London: Hurst & Co
- de Waal, Alex (2004), "The Politics of Destabilisation in the Horn, 1989-2001". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (182-231) London: Hurst & Co
- de Waal, Alex & A. H. Abdel Salam (2004), "Africa, Islamism and America's 'War on Terror' after September 11". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (231-258) London: Hurst & Co
- de Waal, Alex (2005), *Famine that kills*. New York: Oxford University Press
- Donnelly, Jack (1998), *International human rights*. Colorado: Westview Press
- Fairclough, Norman (1989), *Language and power*. New York: Longman Group UK Limited

- Fairclough, Norman (1992), *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press
- Flint, Julie & Alex de Waal (2005), *Darfur. A short history of a long war*. London: Zed Books
- Fine, Gary Alan (1995), "Public narration and group culture: discerning discourse in social movements". I Hank Johnston & Bert Klandermans (red.) *Social movements and culture*. (127-143) Minneapolis: University of Minnesota
- Foucault, Michel (1980), *Power/knowledge: selected interviews and other writings 1972-1977*. New York: Pantheon Books
- Franck, Thomas M. (1990), *The power of legitimacy among nations*. Oxford: Oxford University Press
- Frønes, Ivar (2001), *Handling, kultur og mening*. Bergen: Fagbokforlaget
- Gamson, William A. (1992), "The social psychology of collective action". I Aldon D. Morris & Carol McClurg Mueller (red.) *Frontiers in social movement theory*. (53-77) New Haven: Yale University
- Gamson, William A. (1995) "Constructing social protest". I Hank Johnston & Bert Klandermans (red.) *Social movements and culture*. (85-107) Minneapolis: University of Minnesota
- Glaser, Barney G. & Anselm L. Strauss (1967), *The discovery of grounded theory*. Chicago: Aldine publishing company
- Goffman, Erving (1974), *Frame analysis*. New York: Harper & Row
- Goffman, Erving (1981), *Forms of talk*. Pennsylvania: University of Pennsylvania
- Guneriussen, Willy (1996), *Aktør, handling og struktur. Grunnlagsproblemer i samfunnsvitenskapene*. Oslo: Tano AS
- Haraway, Donna (1995), "Situerte kunnskaper: vitenskapsspørsmålet i feminismen og det partielle perspektivets forrang". I Kristin Asdal, Brita Brenna, Ingunn Moser og Nina Refseth (red.) *En kyborg til forandring – nye politikker i moderne vitenskaper og teknologier*. (43-67) Oslo: Senter for teknologi og menneskelige verdier
- Heradstveit, Daniel og Tore Bjørgo (1992), *Politisk kommunikasjon*. Oslo: TANO AS
- Johnson, Douglas H. (2004), *The root causes of Sudan's civil wars*. Indiana: Indiana University Press
- Johnston, Hank (1995), "A methodology for frame analysis: from discourse to cognitive schemata". I Hank Johnston & Bert Klandermans (red.) *Social movements and culture*. (217-244) Minneapolis: University of Minnesota
- Jørgensen, Marianne Winther og Louise Phillips (1999), *Diskursanalyse som teori og metode*. Fredriksberg: Roskilde Universitetsforlag

-
- Korsnes, Olav, Heine Andersen og Thomas Brante (1997), *Sosiologisk leksikon*. Oslo: Universitetsforlaget
- Laclau, Ernesto & Chantal Mouffe (1985), *Hegemony and socialist strategy. Towards a radical democratic politics*. London: Verso
- Potter, Jonathan (1996), *Representing reality*. London: SAGE Publication
- Prunier, Gérard (2005), *Darfur. The ambiguous genocide*. London: Hurst & Co
- Ragin, Charles C. (1994), *Constructing social research*. California: Pine Forge Press
- Roe, Emery (1999), *Exept-Africa. Rethinking development, rethinking power*. New Brunswick: Transaction Publishers
- Sadeniemi, Pentti (1995), *Principles of legitimacy and international relations*. Helsinki: Acta Politica
- Salam, A. H. Abdel & Alex de Waal (2004), "On the Failure and Persistence of Jihad". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (21-71) London: Hurst & Co
- Salih, M. A. Mohamed (2004), "Islamic N.G.O.s in Africa: the Promise and Peril of Islamic Voluntarism". I Alex de Waal (red.) *Islamism and its enemies in the horn of Africa*. (146-182) London: Hurst & Co
- Salih, M. A. Mohamed (2005), *Understanding the conflict in Darfur*. København: Centre of African Studies
- Sandberg, Sveinung (2003), *The success of ATTAC in Norway. An approach synthesising discourse analysis and framing theory*. Universitetet i Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi
- Sandberg, Sveinung (2006), "Fighting Neo-liberalism with Neo-liberal Discourse: ATTAC Norway, Foucault and Collective Action Framing". *Social Movement Studies*, vol 5, nr. 3: 209-227
- Silverman, David (2001), *Interpreting qualitative data*. London: SAGE Publications Ltd
- Snow, David A., E. Burke Rochford Jr, Steven K Worden & Robert D. Benford (1986), "Frame alignment processes, micromobilization, and movement participation". *American Sociological Review*, vol. 51, nr. 4: 464-481
- Snow, David A. & Robert Benford (1988), "Ideology, frame resonance, and participant mobilization". I Bert Klandermans, Hanspeter Kriesi & Sidney Tarrow (red.) *International social movement research*. (197-217) London: Jai Press LTD
- Snow, David A. & Robert D. Benford (1992), "Master frames and cycles of protest". I Aldon D. Morris & Carol McClurg Mueller (red.) *Frontiers in social movement theory*. (133-155) New Haven: Yale University Press

-
- Snow, David A. (2004), "Framing processes, ideology and discursive fields". I D. A. Snow, S. A. Soule & H. Kriesi (red.) *The Blackwell Companion to Social Movements*. (280-405) USA: Blackwell Publishing
- Steinberg, Marc W. (1998), "Tilting the frame: Considerations on collective action framing from a discursive turn". *Theory and Society*, vol. 27, nr. 6: 845-872
- Steiner, Kristian (1996), *Strategies for International Legitimacy. A comparative study of elitebehavior in ethnic conflicts*. Lund: Lund University Press
- Wetherell, Margaret og Jonathan Potter (1988), "Discourse analysis and the identification of interpretative repertoires". I Charles Antaki (red.) *Analysing everyday explanation*. (168-184) London: SAGE publication
- Widerberg, Karin (2001), *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget AS
- Youngs, Tim (2004), *Sudan: conflict in Darfur*.
<http://www.parliament.uk/commons/lib/research/rp2004/rp04-051.pdf> (Lesedato 06.01.2006)
- Zald, Mayer N. (1996), "Culture, ideology, and strategic framing". I Doug McAdam, John D. McCarthy & Mayer N. Zald (red.) *Comparative perspectives on social movements*. (261-274) NY: Cambridge University Press

Webkilder

- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/bn.html> (Lesedato 05.01.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/avtalen/bn.html> (Lesedato 05.01.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/avtalen/implement/bn.html>
(Lesedato 04.04.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/avtalen/evalu/bn.html>
(Lesedato 04.04.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/avtalen/fn/bn.html>
(Lesedato 04.04.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/engasjement/bn.html>
(Lesedato 04.04.2006)
- URL:<http://www.odin.no/ud/norsk/tema/fred/sudan/darfur/bn.html> (Lesedato 07.07.2006)
- URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=18373&Cr=Sudan>
(Lesedato 06.05.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=18496&Cr=sudan>
(Lesedato 18.05.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=19355&Cr=sudan>
(Lesedato 09.08.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=19442&Cr=sudan>
(Lesedato 20.08.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=19685&Cr=Sudan>
(Lesedato 31.08.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=19914&Cr=sudan>
(Lesedato 21.09.2006)

URL: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=21217&Cr=sudan>
(Lesedato 11.01.2007)

URL: <http://www.vg.no/pub/vgart.hbs?artid=121908> (Lesedato 10.07.2006)

URL: <http://www.vg.no/pub/vgart.hbs?artid=158858> (Lesedato 14.11.2006)

Dokumenter

Justice and Equality Movement (ukjent dato), *Proposal for peace in Sudan in general and Darfur in particular*. http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/JEM_Proposal_for_Peace_in_Sudan_Darfur-English.htm (Lesedato 11.01.2006)

Minni Arkou Minnawi (13.mars 2003), *The Sudan Liberation Movement and Sudan Liberation Army (SLM/SLA) Political declaration*. Sudan: Darfur.
<http://slma.web1000.com/pd/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Press release Darfur Liberation Front (DLF) (9.mars 2003), Ingen tittel. Ukjent forfatter.
<http://slma.web1000.com/ps/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Press release Darfur Liberation Front (DLF) (14. mars 2003), Ingen tittel. Av Minni Arkoi Minnawi. <http://slma.web1000.com/ps/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Press release Sudan Liberation Army (19. mars 2003), Ingen tittel. Av Minni Arkoi Minnawi. <http://slma.web1000.com/ps/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Press release SLM (26. mars 2003), *SLA Forces captured the most important gate way for Sudan to republic of Chad and Libyan Jamahiriya in Dar-Zagawa. SLM is well prepared to enter in to dialogue with other political forces and civil forums*. Av Minni Arkoi Minnawi. <http://slma.web1000.com/ps/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Press release (25. april, ukjent årstall), *SLA has seized Sudan state capital*. Ukjent forfatter.
<http://slma.web1000.com/ps/index.htm> (Lesedato 11.01.2006)

Seekers of Truth and Justice (2000), *The Black Book: Imbalance of Power and Wealth in Sudan*. Oversatt til engelsk i 2004 av ukjent forfatter.

http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/blackbook_part1/blackbook_part1_20040422_bbone.pdf

(Lesedato 11.01.2006)

The Sudanese Justice and Equality Movement (JEM) (august 2005), *A proposal for change: towards a Sudan of Justice and Equality*.

http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/pamjemplst-1_1.htm

(Lesedato 11.01.2006)

The Sudanese Justice and Equality Movement and Sudan Liberation Movement (12. jan 2006), *AN OPEN LETTER TO THE CHAIRMAN AND MEMBERS OF UN SECURITY COUNCIL*. Nigeria: Abuja.

<http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/OpenLettertoUNSC-English.htm> (Lesedato 03.02.2006)

Ukjent forfatter (2002), *The Black Book: Imbalance of Power and Wealth in Sudan. Part 2*.

http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/blackbook_part2/bbtwo.htm

(Lesedato 11.01.2006)

Ukjent forfatter (ukjent dato), *Joint SLM/JEM Position for the Third Round of the Abuja Talks*.

<http://www.sudanjem.com/sudan-alt/english/books/JEM%20and%20SLA%20Joint%20position.htm>

(Lesedato 11.01.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur

(S/2005/240) 12. april 2005. [http://daccess-](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/240&Lang=E&Area=UNDOC)

[ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/240&Lang=E&Area=UNDOC](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/240&Lang=E&Area=UNDOC)

(Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur

(S/2005/305) 10. mai 2005. [http://daccess-](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/305&Lang=E&Area=UNDOC)

[ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/305&Lang=E&Area=UNDOC](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/305&Lang=E&Area=UNDOC)

(Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur

(S/2005/378) 9. juni 2005. [http://daccess-](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/378&Lang=E&Area=UNDOC)

[ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/378&Lang=E&Area=UNDOC](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/378&Lang=E&Area=UNDOC)

(Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur

(S/2005/467) 18. juli 2005. [http://daccess-](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/467&Lang=E&Area=UNDOC)

[ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/467&Lang=E&Area=UNDOC](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/467&Lang=E&Area=UNDOC)

(Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur

(S/2005/523) 11. august 2005. [http://daccess-](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/523&Lang=E&Area=UNDOC)

[ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/523&Lang=E&Area=UNDOC](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/523&Lang=E&Area=UNDOC)

(Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2005/592) 19. september 2005. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/592&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2005/650) 14. oktober 2005. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/650&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2005/719) 16. november 2005. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/719&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2005/825) 23. desember 2005. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2005/825&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2006/59) 30. januar 2006. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2006/59&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

United Nation Security Council Monthly report of the Secretary-General on Darfur (S/2006/148) 9. mars 2006. <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/2006/148&Lang=E&Area=UNDOC> (Lesedato 11.04.2006)

Artikler

UN News Centre (7. mai 2004). *UN finds Sudan has carried out massive human rights violations in Darfur.* <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=10664&Cr=sudan&Cr1=&Kw1> = (Lesedato 28.07.2006)

UN News Centre (5. oktober 2004). *Sudan has failed to disarm militias or prevent more attacks in Darfur – UN envoy.* <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=12134&Cr=sudan&Cr1=&Kw1> = (Lesedato 28.07.2006)

UN News Centre (26. januar 2005). *Fresh wave of deadly clashes in Sudan's Darfur region – UN.* <http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=13137&Cr=sudan&Cr1=&Kw1> = (Lesedato 28.07.2006)

- UN News Centre (31. januar 2005). *Reports of violence still coming out of Sudan's Darfur region –UN.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=13192&Cr=sudan&Cr1=Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (16. februar 2005). *Annan urges Security Council to take action against killings, displacement in Darfur, Sudan.*
<http://www.un.org/apps/news/printnewsAr.asp?nid=13370> (Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (18. februar 2005). *World must act now on Darfur, with millions of lives at stake –UN relief chief.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=13398&Cr=sudan&Cr1=&Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (26. april 2005). *Abandoned Darfur villages burned to terrorize refugees from returning –UN.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=14080&Cr=sudan&Cr1=&Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (12. mai 2005). *Militia attacks in Darfur increased in April, senior UN peacekeeping official says.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=14259&Cr=sudan&Cr1=&Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (9. september 2005). *People of western Sudan report nightmares, suicidal impulses as result of assaults –UN.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=15740&Cr=sudan&Cr1=Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (1. juni 2006). *With Darfur rebels still not in peace pact, Annan to consult African leaders on next steps.*
<http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=18712&Cr=sudan&Cr1=Kw1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (6. juni 2006). *Chad: UN refugee agency 'extremely concerned' at attacks by janjaweed militia.*
[http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=18754&Cr=Sudan&Cr1=militia](http://www.un.org/apps/news/storyAr.asp?NewsID=18754&Cr=Sudan&Cr1=militia&)
& (Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (14. juni 2006). *International court prosecutor tells UN of significant evidence on crimes in Darfur.*
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=18862&Cr=sudan&Cr1=>
(Lesedato 28.07.2006)
- UN News Centre (15. juni 2006). *Security Council told that Sudan Government is closer to agreeing on Darfur force.*
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=18876&Cr=sudan&Cr1=>
(Lesedato 28.07.2006)

UN News Centre (27. juni 2006). *Political, peacekeeping action needed to seize the moment in Darfur: UN official.*

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=19020&Cr=sudan&Cr1=>

(Lesedato 28.07.2006)

UN News Centre (29. juni 2006). *Head of Security Council visit to Sudan stresses need for UN force in Darfur.*

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=19053&Cr=sudan&Cr1=>

(Lesedato 28.07.2006)

UN News Centre (26.juli 2006). *Greater availability of weapons sparks surge in Darfur militia fighting –UN envoy.*

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=19312&Cr=sudan&Cr1=>

(Lesedato 28.07.2006)

Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt.

Antall ord i denne oppgaven er 33135